

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 80 korona. Félévre 40 korona.
Megyédíj 7 korona. Egy hónapra 8 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő: Dr. PAP ZOLTÁN
Szerkesztő: EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 22.
TELEFON-SZÁM: 700.
Szerkesztőség 700. Kiadóhivatal 700.

Wekerle és Polónyi.

Budapest, december 20.

Bántóan éles és előkelő államférfiak közt teljesen szokatlan modorban rontott neki tegnap Polónyi Géza Wekerle Sándor miniszterelnöknek. Az afférnak az a része, ami a magánemberekre tartozik, ezidő szerint már az elintézés stádiumában van. Ez két férfiunak magánügye, a köztük támadt bajt rendezzék el úgy, ahogy jónak látják; ebben a tekintetben a közvéleményt nem illeti meg más jogosultság, csak a csendes, szemlélő figyelmeztetés. Az afférnak azonban ez az oldal csak az egyik vonatkozása, nem is a fontosabbik és a másik, a jelentősebb vonatkozás már elsősorban a nyilvánosság elbírálása elé tartozik. Az a bántó disszonáns akkord, ami a volt igazságügyi miniszter durva kirohanásával együtt járt, még mindig ott vibrál a politikai élet levegőjében s feszült, ideges atmoszférával telíti a magyar forumot.

A közvéleménynek — ebben a vonatkozásban — joga van konstatálni azt, hogy ilyen modorban, ahogy ez a sajnálatos összekocczanás történt, semmi esetre sem szabad megtámadni egy ország miniszterelnökét. Polónyi Gézának pedig különösen nem. Polónyi Gézára alább még visszatérünk, ezuttal minden személyes vonatkozástól távol csak az

általános szempontoknál kívánunk maradni.

A miniszterelnök — legyen bárki, akár Wekerle, akár valaki más — csak másodsorban magánember, aki sérthető, akit gyűlölni, támadni, bántalmazni lehet. Első sorban politikai és közjogi személyiség; a király képviselője, mert bírja a király bizalmát; de ezzel egyszerre a nemzet képviselője is, mert addig, amíg a parlamenti többség mellette áll, a nemzet bizalma is az övé. A parlamenti kormányzás fogalma az ő személyében testesül meg, ő az összekötő kapocs király és nemzet között, aki egyformán tartozik a királyhoz és a nemzetnek. Letéteményese és közvetítője a népfelség és királyi felség-jogok gyakorlásának egyaránt.

Ebből következik, hogy a miniszterelnök személye rendes körülmények közt is különös tisztelet és megbecsülést érdemel. Ha valakinek keresni valója van rajta, köteles megfékezni a maga egyéni indulatait, mert a magánember és a közjogi szimbólum tekintélyét nem választhatja el egymástól. A mai rendkívüli körülmények között azonban a nemzeti kormány feje még a szokottnál is nagyobb regardra tarthat igényt. Nyíltan és titokban egy kormányának sem burjánzott annyi ellensége, mint éppen ennek, a mostaninak. Lesben állnak ellene

a letűnt rendszer hívei, de ezenkívül lesben állnak ellene azok is, akik a letűnt rendszert megelőzték, amihez járul a horvátok hónapok óta tartó obstrukciója. Ennyi bajjal szemben pedig ezt a kormányzást korszakalkotó nagy földadatok terhelik, elvállalt kötelessége, hogy rendet teremtsen az évek óta tartó kaosz helyében s a folytonos zavarokból békés, nyugodalmas fejlődés révébe vigye át a sok vihart kiállt országot. Ilyen körülmények közt a nemzet érdeke, hogy daczára a nyílt és titkos ellenségek gáncsvetéseinek, ez a kormány czélt érjen. Ez a tudat tömöríti háta mögé — csekély töredék leszámításával — az összes hazafias pártokat, ez okozza azt, hogy a hazafias pártokból kivált ellenzék sem késhegyig menő harcot kezd ellene, hanem megelégszik a tüntető demonstrációval s türi, hogy a kormány elvégezze a magára vállalt földadatokat.

És most érkezett el az idő arra, hogy rátérjünk Polónyi Gézára, aki Lengyel Zoltán támadásáig a mai kormány igazságügyminisztere volt s talán ma is igazságügyminiszter volna, hogy ha ezek a támadások be nem következnek. De bekövetkeztek s Polónyinak le kellett mondania miattuk. Ezért támad Polónyi azóta, hogy megtépedt erejét összeszedte — birtokon kívül — a piros bársony-székek ellen. Tapasztalván ennek a táma-

Mese egy havas éjszakáról.

Írta: Rítoók Emma.

Róza hercegnő az éjjel nem tudott aludni. Ma volt a tizenhetedik születése napja és ma odakint a kertben is nagy csoda történt. Apró, fehér pelyhek szállottak egész nap a szürke égből és betérítették az egész kertet: cleinte vékonyan, hogy az apró színes kavicsok kiütözköztek alóla s a zöld levelek könnyen lerázták magukról; azután mindig vastagabb lett a fehér bársony, simán bevonta a földet s apró darabkáikban borult rá a lombra és gyümölcsökre.

Róza hercegnő még ilyet sohasem látott, náluk örökös nyár volt; de mikor ki akart futni meztelán a szép bársonyszönyegre, nem engedték meg. Azért titokban mégis kinyitotta egyszer az ablakot; valami éles, csipős levegő áradt be, mintha óriási legyezővel hajtának. Tudta, hogy a palotában is nagy zavart okozott ez a váratlan esemény, a király jószágát hivatott, de az öreg udvarhölgy, aki mindig olyan szigorúan vigyázott rá, kedvetlenül felelt a kérdezősködése.

Azonkívül ma lett volna az eljegyzése is, de elhalasztották, mert a szokatlan fehér csodából rosszat jövendöltek a jószok.

Ilyen izgalmas nap után lehetetlen volt aludni. Az a fehér éjszaka átderengett a függönyön. Különös, névtelen vágyakat keltett benne, vonzotta, szinte szívta magához. Nesztelenül kelt fel és az ablakhoz ment. Amint széthúzta a függönyt, halkan felnevetett az elragadtatástól. Kint a holdfénytől drágakő-színeket vett fel a fehér bársony; gyémánt-szilánkok csillogtak opálos felületen és az átlátszó árnyékban zafir-por szikrázott. A narancs-allé merev sötétzöld levelein és a nagy gömbölyű, világos arany színű gyümölcsökön vastag kékes-fehér zománcz fénylett.

Ha kimehetne! Ha csak egyszer megsimíthatná azt a fényes puhaságot! És ott állott, míg a vágy nőtt-nőtt benne, míg nem bírta elviselni, kiszállt lelkéből s ott vergődött az ablakon túl, a puha, fehér szőnyeg felett, mint egy kékes lidérczény, mely csalogatta.

Róza hercegnő a szomszéd-szoba ajtajához ment és benézett: az udvarhölgy ott aludt az ágyon; felhútt veres képét nyitott szája még ellenszenvesebbé tette, most, mikor a lelke telve volt légies vágyakkal. De legalább aludt és őt nem vette észre! A hercegnő gyorsan felöltözött, felhúzta ezüstesattos cipőit, magára vette arany nyál himzett fehér köpenyegét, egy pillanatig szivdobogva állott az ajtóban, aztán kisuhan.

El sem tudta képzelni, hogy juthat ki az örök között, csukott ajtókon át, de azért csak ment.

Az első lépcsőfordulatnál két ór állott mereven, a felettük égő lámpa megcsillant alabárdjukon. Róza hercegnő ijedten állott meg, de az örök nem mozdultak. Aztán halk léptekkel közelített: még mindig nem mozdultak; mind a kettő mereven állva, mélyen aludt. Amint a hercegnő elfutott közöttük, aranyos hajának egy szála rácsapódott az alabárdra s rátekerődött. De Róza hercegnő már lent járt az alsó lépcsőn; ott volt az ő lakásának külön kijárata a kertbe, ahova nappal is csak két udvarhölgy kíséretében volt szabad mennie.

— Óh, csak nyitva lenne az ajtó! Csak nyitva lenne! — Hátravetette a fejét és vágyának teljes erejével mondta: — Akarom, hogy nyitva legyen! — Karjával félkört irt le, mint valami varázslásnál. Az ajtó hangtalanul engedett a fehér kéz nyomásának, a hideg, szokatlan levegő megcsapta, kint állott a kertben . . . egyedül!

Milyen csönd volt. Előtte simán, nyom nélkül vezetett előre az ut a fehérbe borult faszor

zött. Behunyta a szemét, az ajkát kinyitotta és gyorsan, erősen lélegzett. Szabad volt!

Elkezdett futni a süppedő fehérség felett, a nyírt puszpánglombok között, melyek mint óriási fehér labdák világítottak, a magas párány-szegély mellett, melyeknek legyezős leveleiről a hó sziporkázva hullott le, amint ruhájával megérintette. Kezébe vett egy csomó havat; a hideg áttűrt a karján és a hó lassan olvadt el forró tenyerében. A hold csillogott a haján s a narancsfákról egy-egy fehér foszlány vált le s hullott a ruhájára. Egészen mámoros lett az új, meg új csodáktól; léptei alatt halkan csikorgott a hó, de nyomát elseperte hosszú uszálya.

A kertajtóhoz ért, amelyen túl még sohasem járt. Az aranyozott rács minden cifraságát utána rajzolta fehéren a hó. Tul a rácsra a mező még szélesebb, még fehérebb, még szikrázóbb volt, mint idebent — egész a végtelenségig. És a vágy megint nőtt, nőtt a lelkében, előre futott a mezőre, szétterjedt rajta egész a hideg, zöldes égallig, színes kékes fényesáv siklott a hó felett és csalta maga után.

— Ha kinyílna ez az ajtó! Ha a vágya ki tudná nyitni! mint a másikat! — Megrázta a rácsot, lehullott róla a hó és az ajtó kinyílt.

Óvatosan lépett ki, szíve dobogott a merészségtől; csak egy kicsit megy, azután visszatér; csak még egy pár lépést . . . és ment tovább, tovább . . . hol jobbra csillogott fényesebben, hol ott messze előtte.

Egyszerre összerezzen; halk neszt hallott valahol a közelben. Valami ismeretlen érzés szoritotta össze a szívét; egyszerre megijedt a magánytól, a fehér mezőtől, a sárga holdtányértól, vissza akart fordulni, de merre volt a vissza? . . . Mindenféle a végtelen, szikrázó fehérség.

Reszketni kezdett, futni akart, de a lába nehéz volt és hideg. Halk neszt támadt itt is, ott is,

dásnak vehemenciáját és rosszhiszeműségét, ezért mondotta Wekerle Sándor Polónyiról abban a beszédében, amelyik a folyosói összeszólalkozásra okot adott, hogy ama politikusok közé tartozik, akik nem saját becsületükből, hanem mások politikai becsületéből akarnak megélni.

Polónyit szigorúan el kell különböztetnünk a konziliáns és belátó magyar ellenzék csoportjától. Polónyi sem nem konziliáns, sem nem belátó. Polónyi nem törődik azzal, hogy a kormány harczban áll a horvátokkal és hogy a kiegyezés megkötésének s a delegációk tárgyalásának küszöbén rászorul az ország összes hazafias pártjainak támogatására. Polónyi nem törődik azzal, hogy a nemzet ősi ellenségeinek visz segedelmet, hanem mérgezett nyilakkal támad egykori fegyvertársai ellen s amidőn szóval és argumentummal, a mult titkának szellőztetésével s a jelen nyakatekert kritikájával nem győzi, attól sem retten vissza, hogy a terrorizálás és nagyhangú gorbászkodás fegyverzetében szálljon sikra.

Végtelen eldurvulása és lezüllése volna a magyar parlament életnek, hogyha bárkitől eltűrné ezt a harczmódot, de ismétljük, amit fentebb mondtunk: ilyen ellenzékieskedéshez a mai viszonyok között Polónyi Gézának van a legkisebb jogosultsága. Mindenekelőtt azért, mert mindazokéak a törvényjavaslatoknak előkészítésében, amiket most támad, ő maga is tevékeny részt vett. A kormányzás medre ma ugyanaz, mint volt egy félórával ezelőtt s ennek a medernek a megásásában Polónyi Géza is tevékeny részt vett. Ezenfelül azonban Polónyi mindaddig, amíg nem végzett azokkal a vádakkal, amelyek bukását okozták, ha az izlés és ildomtudás legkisebb érteke is meg volna benne, önmagát kárhóztatná szerény visszavonulásra.

Az ő nagy talentumát, kiváló judiciumát, óriási jogászkészültségét csak nehezen nélkülözhetné tartalmas emberekben oly szegény közéletünk. Valószínűleg jönne is idő, amikor ezek a képességek újra hivatáshoz jutnának, ha másképp nem, a tevékeny közkatona és tanácsadó szerepében. Polónyinak azonban önmaga iránt való kötelessége volna, hogy rendes passzivitásban várja be ezt az időt, s ne tolakodjék lármás erkölcsbiráskodással a forumra.

Fátuma Polónyinak, hogy ezt az időt nem várta meg. Wekerlét nem féltjük. Ami az inzultus magánügyi részét illeti, elég férfi ahhoz, hogy elégtételt szerezzen magának. Egyébként pedig a közvélemény, mely ismeri Polónyi személyes indokait s undorodik a mérgezett nyilaktól s a dorongot ragadó gorbáságtól, módot fog találni arra, hogy más téren is megadja neki a teljes elégtételt. Ezért bizonyosak vagyunk, hogy Polónyi támadása visszafelé sül el, mert az összecsapás Wekerle tökéletes győzelmével végződik, neki pedig súlyos oka lesz arra, hogy a harcz végén maga is konstatalja:

— Ennek a csatának én vagyok az egyetlen vesztese!

Budapest, december 20.

A honvédelmi miniszter Bécsben. Bécsből táviratozzák: Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter tegnap este ideérkezett és a magyar minisztérium bankgassei palotájában szállt meg.

Kitüntetések a kiegyezés miatt. Mint értesülünk, a kiegyezés szentesítése után Sztéryny József, Popovics Sándor, gróf Hadik János és Mezőssy Béla államtitkárok belső titkos tanácsosok lesznek, Lers Vilmos, Teleszky István és Ottlik Iván miniszteri tanácsosok pedig magasabb kitüntítéseket kapnak.

mindenfélől, mintha a hó pattogna szét szilánkokká, finom kristály-üveg hangjával. Minden erejét összeszedte és kétségbeesetten futni kezdett; a hold részvétlenül futott vele a fehér éjszakában.

Messze lent a határon egy sárgás csillag fénye tünt fel. Rózsa hercegnő összeszedte minden erejét és arra felé futott. A fény nagyobbodott, reszkető sávet vetett a hóra, sötét, árnyékos tömeg tünt fel mellette s a hercegnő egy kis ház ajaja előtt összerogyott...

Mikor feleszmélt, legelőször a felette levő alacsony menyezeten egy kerek fényfoltot látott meg; a fényt egy lámpa vetette, melyet egy kemény, erős kéz tartott; a hercegnő megfordult, az ablakon át meglátta a nagy havas mezőt és felsóhajtott. Egy arc hajolt felé, olyanforma, mint a királyfié, akivel ma lett volna az eljegyzése — és mégsem az.

— Honnan jöttél? — kérdezte egy meghattott hang, mely teljesen eszméletre hozta a hercegnőt.

— Messziről.

— Gondoltam. Vártalak!

— Fázom! — suttogta a hercegnő és felült. Egy kis homályos szobában volt és egy zöld vadászruhás fiatal ember állt mellette. Egy prémes bundát levett a falról és a hercegnő vállára tette.

— Ki vagy te? — kérdezte tőle a hercegnő.

— A tied vagyok.

— Fázom!

A férfi lehuzta a leány nedves cipőjét és hideg lábát kezei közt és lehellelével melegítette.

— Fázom! — ismételte a hercegnő.

A legény átkarolta, magához vonta és megcsókolta a száját.

A hercegnőt forróság futotta át, szédülni kezdett — nem is vette észre, milyen soká tar-

tott ez a csók — de mire magához tért, kint már hajnalodott.

— Nemem kell! — mondta ekkor.

— Maradj még! — könyörgött a legény.

— Nemem kell, — ismételte álmodozva, — keresni foglak.

Felhuzta kis cipőjét, magára vette fehér köpenyegét és bucsuzás nélkül kiment.

Nem nézett körül, mindig csak arra a csókra gondolt, a beteljesült vágy csak emlékeket hagyott szívében; mintha még mindig álmodnék, úgy ment tovább — soká, — soká. Egyszerre felriadt és körülnézett. A tegnapi hó sehol sem volt, virágos mezőn járt és nem messze megpillantotta a kertjük aranyozott rácsát. A rácsajtó előtt két ismeretlen őr állott.

— Bocsássatok be! — mondta a hercegnő.

— Ki vagy?

— Rózsa hercegnő vagyok, — felelt csodálkozva.

Az őrök pár percig suttogták, aztán az egyik bekísérte a hercegnőt. Az ismert uton ment, de a hónap nyoma sem volt; a páfrány-szegély eltűnt, a puszpáng-bokrok óriásit nőttek egy éj alatt, a narancsfák göresös, vén törzsű fákká lettek s csak itt-ott volt rajtuk egy zöldes, éretlen gyümölcs. Ahol tegnap a fehér violákat borította el a hó, ott vörös tulipánok állottak sorfalat; néhol nagyon megsűrűsödtek a bokrok, máshol nagy fák hiányoztak. De Rózsa hercegnő semmi sem csodálkozott tegnap óta, különben is mindig arra a csókra gondolt; a beteljesült vágy csak emlékeket hagyott szívében.

Az őr a lépcsőnél átadta a hercegnőt egy másiknak, az pedig egy ismeretlen zöld-frakkos udvarmesternek, aki egyenesen a király szobájába vezette. A hercegnő a nyakába akart borulni atyjának, de az aranyozott orosz-

Az osztrák támadás ellen. Ujvidék városa ma Balla főispán elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen Lovrakovics Ferencz indítványára pártkülönbség nélkül egyhangulag elhatározták, hogy az osztrák parlamentnek Magyarország belügyeibe avatkozása ellen tiltakoznak és hasonló eljárásra kérik fel az összes törvényhatóságokat, valamint felírják ez ügyben példás elégtétel végett a képviselőházhoz.

Ismét vasárnapi ülés.

— A horvátok lázadása. —

Budapest, december 20.

A képviselőház ma elhatározta, hogy legközelebbi ülését vasárnap délelőtt tartja. A horvát képviselők gondoskodtak arról, hogy ezt a kellemetlenséget okozzák a kormánynak és a képviselőháznak. A magyar delegátusoknak és velük a kormány tagjainak az eredeti megállapodás szerint ugyanis már ma reggel Bécsbe kellett volna utazniuk, hogy délután megtartsák a magyar delegáció alakuló ülését. Minthogy azonban tegnap a kvótajavaslat általános vitája befejeződött, ezt a dispoziციót megváltoztatták és a delegációs különvonat indulását délutánra halasztották, hogy a miniszterek és a delegátusok ma délelőtt jelen lehessenek a kvóta-javaslat megszavazásánál.

Ezt a tervet hiúsították meg a horvátok, mert a záróbeszéd elhangzása után névszerinti szavazást és annak a legközelebbi ülésre való elhalasztását kérték. Juszt Gyula elnök mielőtt még bejelentette a horvátok kérését, fölfüggesztette az ülést, hogy megkísérelje a horvátokat kérelmük visszavonására bírni. Juszt is, Wekerle is hiába igyekeztek őket kapacitálni.

— Nem lehet, kegyelmes uram. Nem tehetjük, felelték Justhnak.

— Miért? — kérdezte Juszt Gyula.

— Szépen akarjuk befejezni munkánkat.

Az elnök látta, hogy nem boldogul velük. Átadta őket Széll Kálmánnak, aki így szólította meg őket:

— A mit csináltok, arra már igazán nem lehet mehetséget tlnálni.

Babics-Gyalszky Ljuba felelt neki:

— Kegyelmes uram, te nyilvánvalóan egyetlen egyszer sem voltál olyan ülésen, a melyen az al-

lánfejekkel ékített székben egy ősz, nagyszakállas ember ült összeesve és maga elé bámult.

Rózsa hercegnő csodálkozva nézett rá. Ha nem ismerte volna meg a szobát, azt hitte volna, hogy eltévedt.

— Felség, — hajlott kétrét az udvarmester, — ez az asszony azt állítja, hogy ő Rózsa hercegnő.

A hercegnő büszkén nézte végig a magáról megfélemedezett udvarmestert, az öreg ember pedig lassan felemelte a fejét.

A hercegnőt rémület fogta el. A király, az atyja, aki tegnap még fiatal erős ember volt... egyszerre a park öreg narancsfái jutottak eszébe, s valami nagy lehetetlenségnek a sejtelme között szállott a lelkére. Fel akart kiáltani, de a szó a torkán akadt.

Az öreg király reszkető hangon szólott:

— Rózsa hercegnő régen, régen elveszett, az utolsó, nagy havas éjszakán; sohasem láttuk többet. Te, te lennél az én leányom! az én szép, aranyhajú leányom! Nézd meg azt a hajszálat...

Üvegszekrényben egy alabárd állott, fényes vasán egy napsugárhoz hasonló hajszál tekeredt körül.

— Nézd meg azt a hajszálat és nézd meg magad!

Rózsa hercegnő a nagy tükörfal felé fordult és rémülten kapta arca elé a karját. Itt a fényes üveglapból egy öreges, kopothajú, elrongyolt ruhájú asszony nézett vele szembe és amint az is a szemé elé kapta karját, piszkos köpenyegén itt-ott megcsillant a megfeketedett aranyhimzés.

És annak az öreg asszonynak a lelkében nem voltak többé vágyak, csak emlékek.

elnökök elnökölték. A sok üldöztetésért, meg Popovics Dusan kizáratásáért ellenértékül mi is szerezhettünk magunknak egy kis örömet.

Szél Kálmán is otthagya a horvátokat, a kikkel most Wekerle Sándor miniszterelnök próbálkozott meg. Medakovic Bogdának és Pribicevics Szvetozárnak kijelentette:

— Megízenem a felségnek, hogy a delegáció ünnepes fogadásán sem a kormány, sem a magyar delegáció tagjai nem jelenhetnek meg, mert a horvát képviselő uraknak úgy tetszett, hogy bennünket értelmetlen és haszontalan akadékoskodásaikkal itt tartanak.

— Nem tehetek semmit, — felelte Medakovic. — Képviselőtársaim valamennyien ragaszkodnak elhatározásukhoz. Én hiába próbálnám őket arról letéríteni.

Az ülés újból való megnyitása után az elnök elrendelte a névszerint való szavazásnak a legközelebbi ülésre való halasztását. Ekkor híre ment, hogy a miniszterek és a delegáció tagjai délután mégis elutaznak Bécsbe a delegáció megnyitására, mert a miniszterelnök úgy határozott, hogy a holnapi ülés elmarad s a névszerinti szavazást vasárnapra ejtik meg.

A vasárnapi ülés terve igen lehangolta a többségi pártok tagjait, akiknek legnagyobb része a vasárnapot már családja körében akarta tölteni Fölkerezték tehát Kossuth Ferencz kereskedelmi minisztert s megkérdezték, akkor is lesz-e ülés vasárnap, ha száz képviselő becsületszavára megfogadja, hogy eljön az ülésre.

— Akkor nem, — mondta Kossuth.

Azonnal két ívet szerkesztettek erre ezzel az azonos szöveggel:

„Alulírottak becsületszavunkkal fogadjuk, hogy a képviselőház a hó 21-iki ülésén megjelenünk és részt veszünk.“

Az egyik ívet Héderváry Lehel vette magához, a másikkal Jusch János járta végig a képviselőket. A terv azonban nem sikerült, mert a száz aláírást nem tudták összegyűjteni. Így aztán Wekerle Sándor miniszterelnök az ülés végén javaslatot tett, hogy a Ház vasárnap tartson ülést, amit a Ház el is határozott.

A képviselőház legközelebbi ülése tehát vasárnap délelőtt 10 órakor lesz, amelynek napirendjén a konzuli biráskodásról szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása, a kvótajavaslat, a külkereskedelmi és forgalmi viszonyok ideiglenes rendezéséről szóló javaslat és a kiegészítési javaslatok szerepelnek.

A vasárnapi ülésen előreláthatólag letárgyalják és elfogadják a kvótajavaslatot, úgy, hogy a hétfői ülés napirendjére kitűzhetik a harmadszori olvasását. Keddtől kezdve azután január 8-ig a Ház szünetet tart. Természetesen csak abban az esetben, ha a horvátok vasárnap beszüntetik az obstrukciót.

A zágrábi „Obzor“ azt írja, hogy Rakodczay bán legutolsó budapesti időzése alkalmával a vasutas pragmatika megoldására egy új formulát hozott javaslatba, melyet nézete szerint a horvát nemzeti párt is szívesen támogatna, ha Wekerle miniszterelnök e formulát magáévá teszi. Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter melegen ajánlotta e formulát, a minisztertanács azonban még nem döntött felelte, mert a bán előbb a nemzeti párt tagjaival akar e kérdésben érintkezni.

Eszéken, Szerémszég mai kongregációjában dr. Trebeg diakovári ügyvéd tiltakozó nyilatkozatot akart javaslatba hozni a vasúti szolgálati pragmatika miatt. A midőn beszélni kezdett, Kenfely alispán elnök azzal a kijelentéssel szakította félbe beszédét, hogy e tárgyban nem adhatja meg a szót, mert a javaslatot az indítványozó nem nyújtotta kellő időben be és a tárgy is túl van a kongregáció illetékességén. Prebek dr. kérte a gyűlést, hogy mégis szólhasson. Az alispán azonban határozottan kijelentette, hogy e tárgyról semmi körülmények között nem enged meg a vitát, amivel az incidens véget ért.

Megalakultak a delegációk.

Budapest, december 20.

Bécsben ma megalakultak a delegációk. Az osztrák delegáció már délelőtt tartotta alakuló gyűlését, míg a magyar delegátusok csak este nyolcz órakor érkeztek Bécsbe.

A magyar delegáció báró Bohus Zsigmond korelnök vezetésével alakult meg. A többi tisztségeket az előzetes megállapodás szerint és egyhangulag töltötték be. Hasonlóképpen megalakultak az albizottságok is.

Barabás Béla elnöknek egyhangú helyesléssel fogadott megnyitó beszéde és a beérkezett irományok bemutatása után báró Burián István közös pénzügyminiszter javaslatot terjesztett elő, hogy arra való tekintettel, hogy az 1908. évi közös költségelőirányzat az idő rövidsége miatt ebben az esztendőben el nem intézhető, a jövő év három első hónapjára a közös költségelőirányzat az ideai közös költségvetés mértéke szerint állapíttassék meg anélkül, hogy ez a határozat az 1908. évi közös költségvetés végleges megállapításának bármiképpen prejudikálna.

A delegáció megalakulása után este 9 órakor gyűlt össze az egyesült négyes albizottság, amely tárgyalta a közös miniszterek előterjesztéseit, majd a jelentést hitelesítve elhatározta, hogy a holnap, szombaton délelőtt 9 órakor tartandó teljes ülésnek a jelentést előterjesztik.

A magyar delegáció üléseztései még az eredeti tervnél is gyorsabban fognak lefolyni, amennyiben a képviselőház vasárnapi ülése miatt a delegációknak még holnap végezniük kell. Holnap délelőtt kilencz órakor plenáris ülést tartanak, tizenegy órakor pedig a király fogadja a delegáció tagjait. Délután három órakor újból plenáris ülés lesz és hogy ha az osztrák delegáció is elkészül arra az időre munkájával, akkor rögtön átküldi a magyar delegáció is a maga nuncziumát és a hetes egyeztető albizottság összeegyezteti a hozott határozatokat. A terv az, hogy a plénum ezt még megvárja és mielőtt a delegátusok hazautaznának, a delegációt végleg befejezik. Ha azonban valami előre nem látott akadály folytán ez nem sikerülne, akkor a főrendek Bécsben maradnak és vasárnap délelőtt megtartják a záró-ülést. A képviselők azonban minden körülmények között már szombaton délután az öt órakor induló gyorsvonattal visszatérnek Budapestre és velük együtt utaznak valószínűleg a miniszterek is, akik szintén jelen akarnak lenni a képviselőháznak vasárnapi délelőtti ülésén.

A delegációk alakuló üléseiről Bécsből a következőket jelentik:

Gróf Batthyány Tivadar, akit tudvalevőleg a delegáció elnöki állására jelöltek, sürgős táviratot intézett Hoitsy Pálhoz, amelyben tudatja, hogy az elnöki széket nem vállalja el. Ennek következtében a ma esti ülésen Barabás Bélát választották meg a delegáció elnökévé. Gróf Batthyány Tivadar visszalépésének okai ismeretesek. Gróf Batthyány Tivadar nem akar olyan delegációban elnökölni, amelyben a 67-es alap hívei többségben vannak. Miután most a 48-asok tényleg nem alkotnak többséget a delegációban, ennél fogva ő lehetetlennek tartotta azt, hogy a delegáció elnöki tisztét elfogadja.

A magyar delegáció megalakulása.

Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök, valamint a magyar delegáció tagjai ma délután 3 óra 10 perczkor különvonattal Bécsbe utaztak. A miniszterelnök kíséretében voltak Ábrányi Kornél miniszteri tanácsos és dr. Bárczy István miniszteri titkár. A delegátusok este nyolcz óra után érkeztek Bécsbe és nemsokára a bank-

gassei magyar házban összegyűltek a delegáció megalakuló ülésére.

A delegáció külső képe rendkívül érdekes volt. A vonat késése miatt az ülést csak fél kilencz órakor lehetett megnyitni és addig a delegáció osztrák résztvevői, a közös miniszterek és referenseik az előcsarnokban hosszabb ideig beszélgettek a magyar miniszterekkel. Érdekes csoportok alakultak itt báró Aehrenthal-Lexa Alajos közös külügyminiszter, báró Burián István közös pénzügyminiszter, Schönauich Ferencz közös hadügyminiszter és gróf Montecucoli tengerészeti főparancsnok körül. Amikor a magyar delegáció tagjai, élükön dr. Wekerle Sándor miniszterelnökkel megérkeztek, lelkes éljenzés köszöntötte őket és még az osztrákok is magyarul kiáltottak éljent. A terem a villanylámpák fényében rendkívül színes képet nyújtott. Egyik végén van az elnöki emelvény, amelyen előbb báró Bohus Zsigmond korelnök, majd később Barabás Béla elnök foglalt helyet. Előtte ültek a magyar miniszterek, dr. Wekerle Sándor miniszterelnök, Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter és gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter, körben pedig a padsorokban a delegátusok foglaltak helyet.

Az ülésen a közös minisztériumok részéről báró Aehrenthal közös külügyminiszter, gróf Eszterházy Pál osztályfőnök, báró Gagernd rendkívüli követ, meghatalmazott tanácsos, gróf Szápáry Tibor követségi tanácsos, báró Burián István közös pénzügyminiszter, Szalay László miniszteri tanácsos, Thallóczy Lajos osztályfőnök, Horowitz Ede lovag osztályfőnök, Ulrich Henrik, Schönauich Ferencz közös hadügyminiszter, Hoffmann Hugó altábornagy, Okrugicz Márk osztályfőnök, báró Klingspor Guido és Borrotha Livius szárnysegéd, gróf Montecucoli Rezső, a haditengerészet parancsnoka, Helleparth Jaroslav tengerészeti biztos, Kuhinka József tengerészeti főbiztos, Lucich és Dollenz sorhajóhadnagyok és Pleiner Ernő, a közös számszék elnöke. Jelen volt ezenkívül a sajtóosztály teendőivel megbízott Ábrányi Kornél miniszteri tanácsos, aki mellé Nemes Alfréd fogalmazó rendeltetett ki.

A két delegáció közti közvetítéssel Tallián Dénes udvari és miniszteri tanácsos és gróf Szápáry Tibor osztálytanácsos lett megbízva.

Az ülés megkezdésekor az elnöki széket Bohus Zsigmond korelnök foglalta el, míg a jegyzői teendőket Nagy Emil korjegyző végezte, aki mindenekelőtt a főrendház s a képviselőház átiratait olvasta fel az országgyűlés két háza által kiküldött bizottsági tagok megválasztása tárgyában.

A bizottság tagjai névsorának felolvasása után a korelnök kijelentette, hogy az ügyrend 5. szakasza értelmében az országos bizottság határozatképes és a jelenvolutakat felhívja az elnök, alelnök és a jegyzők megválasztására.

Az alakulásnak eredménye az, hogy elnökké egyhangulag Barabás Béla, alelnökké gróf Zichy Tivadar, jegyzökké pedig gróf Edelsheim-Gyulay Lipót, Semsey László és Zboray Miklós választották meg.

Barabás Béla elnök megnyitó beszédében hálás köszönetet mondott azon megtisztelő bizalomért, amely őt egész váratlanul érte és kéri az országos bizottság tagjait, hogy működésében a nemzet és a haza javára támogassák. Végül kijelenti, hogy a vörös-könyv az országos bizottság tagjai között szét fog osztatni.

Ezután felolvastattak a közös minisztériumok átiratait, amelyekben azok bejelentik azon képviselőket, akik felvilágosítások adására a delegációban jogosítva lesznek.

Elnök jelenti, hogy ő felsége az országos bizottság tagjait holnap délelőtt 11 órakor fogadja és hogy az előtt a bizottság tagjai a magyar minisztérium házában fognak összegyűlni, hogy bemutathassa azt a rövid üdvözlést, amelyet a delegáció nevében ő felségéhez fog intézni.

Gróf Semsey az ügyrendre vonatkozólag indítványt terjeszt elő, amely szerint az eddigi ügyrend elfogadását ajánlja azon módosítással, hogy a 35. pont helyett a következő szöveg vétessék fel: A pontonkinti tárgyalás befejezése után az egésznek végszerkezetben való előadására történjék szavazás.

Ezen indítványt az országos bizottság elfogadta. Báró Burián István közös pénzügyminiszter terjeszté ezután elő a költségvetést és a zárszámadást, benyújtván egyszersmind az 1903. év első három hónapjában felmerülő közös költségek megállapítására vonatkozó előterjesztéseket. Indoklásában a

miniszter kiemeli, hogy fontos politikai okok miatt nem lehetett előbb összehívni a delegációt és ezért válik szükségessé a költségvetésnek ideiglenes megállapítása, rövid idő múlva azonban az országos bizottság újabb megkezdheti tárgyalásait, amikor behatóan foglalkozhatik az egyes tételekkel.

Holló Lajos a függetlenségi párt nevében kijelenti, hogy a delegációban való működés szükségképpen megegyezik a függetlenségi párt elveivel, amennyiben minden alkotmányos pártnak tiszteletben kell tartania a fennálló törvényeket mindaddig, amíg azok alkotmányos uton meg nem változtatottak. Nem mulaszthatja el azonban kifejezést adni azon meggyőződésének, hogy azon formák, amelyek a közös ügyekre nézve 1867-ben lettek megállapítva, nem tökéletesek és hogy sokkal helyesebbnek tartandó, ha mind a két állam törvényhozása külön intézné el azokat az ügyeket, amelyeknek ellátása most a delegációkra van bízva. (Helyeslés.) mert ezáltal sok surlódást lehetne elkerülni. Mihelyt a függetlenségi párt abban a helyzetben lesz, hogy terveit megvalósíthatja, ez az intézmény is változásra tozók az pl., hogy a felsége külön fogadja a delegációt a költségvetés megajánlásának joga és nem illetik meg azon külsőségek sem, melyek közé tartozik az pl., hogy a felsége külön fogadja a delegáció tagjait, mert ezek a külsőségek, különösen a külföld előtt, oly szintben tüntetik fel a delegációt, mintha az egy közös államnak külön szerve volna. Noha mindezen külsőségeket nem tartja helyeseknek, mégis, tudva azt, hogy a mostani kormány, amelyben a 48-as és a 67-es pártok közös célra egyesültek, csak átmeneti korszakra vállalkozott, a maga részéről nem akar akadályokat gördíteni a bizottság működése elé és csakis a függetlenségi párt álláspontját kívánta ez alkalommal kifejezésre juttatni. (Élénk helyeslés.)

Elnök a közös minisztérium nevében bemutatott előterjesztésre nézve azt a javaslatot teszi, hogy ezek előzetes tárgyalás és jelentéstétel végett a megfelelő bizottsághoz utasítsanak.

Az országos bizottság ezt a javaslatot elfogadva, elnök indítványozza, hogy, tekintettel a karácsonyi ünnepekre, az egyesült négyes albizottság hívassék fel, hogy az előterjesztéseket még a mai nap folyamán, illetőleg az ülés után tárgyalás alá vegye és jelentését minél előbb adja be, ami czélből az országos bizottság holnap délelőtt kilenc órákor ülést tart.

Ezen indítvány elfogadása után elnök jelenti, hogy gróf Csáky Vidor betegség miatt bizottsági tagságáról lemondott és helyébe sorrend szerint báró Vécsey Miklós fog behivatni.

Elnök indítványozza, hogy a külügyi albizottságba 27, a hadügyi 12, a tengerészeti 12, a pénzügyi 14, az egyeztetőbe pedig 7 tag választassék és hogy a zárszámadási albizottság az albizottságok kiküldöttjeiből olyképp alakíttassék meg, hogy abban a külügyi albizottság három, a hadügyi négy, a tengerészeti három, a pénzügyi pedig két taggal legyen képviselve.

Ezután az országos bizottság áttért az albizottságok tagjainak megválasztására.

Megválasztatták a külügyi albizottságba: Elnök gróf Zichy Tivadar. Előadó gróf Thorotzkay Miklós. Tagok: Bakonyi Samu, Barcic Erazmus, Barabás Béla, gróf Batthyány Lajos, gróf Benyovszky Sándor, Bogdanovics Lucian, gróf Csáky Károly, gróf Edelsheim-Gyulai Lipót, Eszterházy Miklós herceg, Holló Lajos, Issekutz Győző, Laszkary Gyula, gróf Majláth József, Medakovic Bogdan, Nagy Ferencz, örgróf Pallavicini Ede, Rakovszky Béla, Sággy Gyula, gróf Semsey László, Szentiványi Árpád, Szemere Miklós, Szivák Imre, Tuskán György, gróf Zichy Miklós, Zboray Miklós.

A pénzügyi bizottságba: Elnök: báró Harkányi Frigyes. Előadó báró Rudnyánszky József. Tagok: báró Bohus Zsigmond, Buzáth Ferencz, Chernel Gyula, gróf Csáky Vidor, Gál Sándor, báró Hornig Gyula, Nagy Emil, Melczér Vilmos, Molnár János, Ugron Gábor, Vinkovic Bozsó, gróf Wenckheim István.

A hadügyi albizottságba: Elnök: gróf Zichy Tivadar. Előadó: Okolicsányi László. Tagok: Bakonyi Samu, Bernáth Béla, Buzáth Ferencz, Chorin Ferencz, báró Vécsey Miklós, gróf Cziráky Antal, gróf Edelsheim-Gyulai Lipót, Eitner Zsigmond, Hoitsy Pál, Issekutz Győző, Kmety Károly, Kornfeld Zsigmond, Laszkary Gyula, Lovász Márton, Miklós Ödön, Rakovszky Béla, báró Rudnyánszky József, Sággy Gyula, gróf Semsey László, Szabó István, Széll Kálmán, gróf Teleki Arvéd, Thaly László, Tomicic György, Ugron Gábor, Zboray Miklós, gróf Zichy Miklós.

A tengerészeti albizottságba: Elnök: gróf Batthyány Lajos. Előadó: gróf Majláth Géza. Tagok: Kmety Károly, Miklós Ödön, Okolicsányi László, Szabó István, Thaly László, gróf Thorotzkay Miklós, Tomicic György, gróf Zichy Ágost, gróf Zichy János, gróf Zichy Tivadar.

Az egyeztető hetes albizottságba: Tagok: Hoitsy Pál, gróf Majláth Géza, Nagy Emil, Okolicsányi László, báró Rudnyánszky József, gróf Thorotzkay Miklós, gróf Zichy Tivadar.

A választásokkal a nyilvános ülés véget ért.

A négyes albizottság ülése.

Közvetlenül a magyar delegáció nyilvános ülése után az egyesült négyes albizottság tartott ülést.

Gróf Zichy Tivadar elnök megköszönte elnökkel való megválasztását, mire Hoitsy Pál előadó ismertette a közös minisztérium előterjesztését, amely a következőképpen szól:

A közös minisztérium előterjesztése a közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizottsághoz az 1908. év három első hónapjában felmerülő közös költségek megállapítása tárgyában.

Mintán az országos bizottságok az 1908. évi közös költségvetés alkotmányos megállapítását az 1907-ik év végén előreláthatólag aligha fogják elvégezhetni, kötelessége a közös minisztériumnak, hogy az 1908. év három első hónapjában felmerülő közös költségek fedezésére szükséges pénzeszközök megszerzéséről gondoskodjék.

A közös minisztériumnak tehát van szerencsése a következő határozat megszavazását kérni:

A közösügyi rendes kiadásoknak a Boszniában és Herzegovinában és a Lim-területen levő parancsnokságok, csapatok és intézetek szükségleteinek 1908. január 1-től március 31-éig leendő teljesítésére az 1907. megszavazott költségeknek három hónapra eső arányos része állapittatik meg. Ezen kiadások az 1908-ik évre megállapítandó költségvetés számszerű kereteibe lesznek beillesztve. Ez nem prejudikál az 1908. évi költségvetés megállapításának, sem egészben, sem az egyes címekre és tételekre nézve.

A magyar korona országaira, illetőleg a királyi tanácsban képviselt királyságokra és országokra eső részeszettek a törvényesen megállapított kvótaarány szerint lesznek kiszámítandók.

Wien, 1907. december havában. Aehrenthal, Burian, Schönaich.

Előadó konstataálta, hogy a határozat, amelynek megszavazását a közös minisztérium kéri, a tavalyi határozattal teljesen konformis és hogy annak elfogadását a kalendáriumszerű kényszerhelyzet tényleg indokolja.

Holló Lajos úgy találja, hogy az a határozat, amelynek elfogadását a közös minisztérium kéri, nem felel meg teljesen a törvény szellemének. Nem konformis ez a határozat a magyar törvényhozás által megszavazott indemnityvel már annyiban sem, mert a magyar indemnity félesztendőre szól, a most kért határozat pedig a közös költségek megállapítását három hónapra szabja meg. Még jelentősebb kifogás az, hogy amikor a magyar indemnityt azt szabja meg, hogy a közös költségek csak a tavalyi költségvetés keretében mozoghatnak, a most kért határozat szerint pedig, ha a kvóta időközben felmerültek, a közös költségek is emelkedhetnek. Ez alkalommal hozzájárul a határozathoz, de az volna a kérése, hogy a jövőre helyesebb közjogi forma választassék.

Kmety Károly azt tartja, hogy a magyar indemnity értelmében delegacionális határozat felesleges. Helyesnek tartaná, ha már az idén tisztán annak a kijelentésére szorítkoznák a delegáció, hogy a magyar indemnity elégséges.

Széll Kálmán nem szándékozott a kérdéshez hozzászólni, mert abban a nézetben volt, hogy az a határozati javaslat, melyet a közös kormány a delegáció elé terjesztett, kifogás tárgyát nem fogja képezni. Minhogyan azonban Holló Lajos és Kmety Károly olyan felfogásnak adtak kifejezést, amely ő színt az 1867-ik évi XII. t.-cikkkel meg nem egyeztetet, szükségesnek tartja nézetét elmondani és ez a nézet az, hogy a közös költségvetés nem hajtható végre, ha a magyar országgyűlés a maga költségvetésébe nem veszi fel annak tételeit. Bármit állapítanak meg a bizottságok, nem hajtható végre, ha a törvény meg nem adja a magyar kormánynak a felhatalmazást, hogy a Magyarországra eső részt fedezhesse. Az indemnity elfogadását ajánlja tehát, mint ami megfelel a törvényeknek; nem azért, mert az eddigi gyakorlat ez volt, hanem azért, mert az eddigi gyakorlat a törvény rendelkezésének formájában történt, annak megváltoztatása tehát a törvény rendelkezésétől való eltérés volna.

Hosszabb vita után, amelyben Holló Lajos és Széll Kálmán is felszóltak, a bizottság elfogadta a határozati javaslatot és egyben felhatalmazta az elnököt, hogy holnapig készíttesse el az albizottság jelentését, hogy az a holnapi ülésen bemutatható és tárgyalható legyen. Ezzel az ülés véget ért.

Az osztrák delegáció megalakulása.

Az osztrák delegáció ma délelőtt a közös miniszterek és báró Beck miniszterelnök jelenlétében megnyitó ülést tartott. Az elnökkel választott Fuchs képviselő megnyitó beszédében a közszeretetlen álló uralkodó szerencsés felgyógyulásáról és az uralkodói jubileumról emlékezett meg. Alelnökké Madeiszki delegátust választották meg. A beérkezett irományok között van egy Macedóniára vonatkozó piros könyv és Dobernig delegátusnak az ülések ügyrendjének megváltoztatására kiküldendő bizottság

tárgyában. Báró Aehrenthal, külügyminiszter előterjeszti az 1908. évi költségvetést, valamint 3 hónapi költségvetési provizóriumot kér. Kramarz képviselő indítványára három bizottságot választanak és pedig egyet a külügyek, egyet a hadügyek tárgyalására és egy költségvetési bizottságot, amelyhez a benyújtott javaslatok lesznek utalandók.

A külügyek és a megszállott tartományok hitelügyének bizottságába a következőket választották: Schönborn, Latour, Wodsizky, Bacquehem, Merveldt, Baerndorfer, Chlumetzky, Axmann, Kramars, Zacek, Udrsal, Romanczuk, Schreiner, Urban, Vukovic, Hagenhofer, Fajdutti, Tittoni, Glonbinszki, Dziedusicky, Drexler.

A hadügyi bizottság tagjai lettek: Klamm-Martini, Latour, Sylva-Taroucca, Abensperg-Traun, Merveldt, Exner, Stürgkh, Herold, Stanek, Klofac, Formusaki, Hofmann, Pacher, Sustersic, Stöckler, Schlegel, Schraffel, Schumayer, Gentili, Kozlowski, Doumba.

A költségvetési bizottság tagjai lettek: Montecuccoli, Sylva-Taroucca, Metall, Meran, Oppenheimer, Dreher, Zazvorka, Hiriban, Urban, Redlich, Laginja, Axmann, Seliger, Nemetz, Koslowski, Stapsinsky, Londzin, Baumgarten.

A költségvetési bizottság utasított, hogy az osztrák delegáció holnapi ülésén tegyen jelentést a költségvetési provizóriumról. Dobernig javaslata értelmében ügyrendi bizottságot is választanak. A következő ülés holnap este lesz.

A képviselőház német és szláv delegátusai között a mai nyilvános ülés megkezdése előtt az elnökválasztás tárgyában kompromisszum jött létre abban az irányban, hogy német és szláv képviselők felváltva fognak a delegáció elnökévé választani. Oly évben, amidőn az elnök német, a hadügyi bizottság elnöke szláv. A külügyi előadói, valamint a hadügyi bizottság rendkívüli költségvetésének előadói az urakháza tagjai közül valók lesznek, a hadügyi és tengerészeti költségvetés előadói a képviselőház delegátus tagjai közül fogják választani.

Az osztrák delegáció pénzügyi bizottságánál ma esti ülésén Axmann előadó a költségvetés provizóriumról referált és azt elfogadásra ajánlotta. Stapsinsky a lengyel delegátusok nevében kijelenti, hogy csak a plénumban fognak állást foglalni. Ezután a költségvetési provizóriumot elfogadták.

A delegációk a királynál.

A delegáció tagjai holnap délelőtt 11 órákor jelennek meg a király előtt fogadtatáson, amelynek szertartását a hivatalosan közzétett szertartási rend a következőkben adja: A fogadtatásra kitűzött órában az országos bizottság tagjai az udvari várak márványtermében jelennek meg. Mindnyájan egyesülve, a főszertartásmester a belső titkos tanácsosok termébe vezeti a tagokat, akik a trón előtt félkörben foglalnak állást. A közös miniszterek, a magyar királyi miniszterelnök, a magyar királyi főkamarásmester, a testőrkapitányok és a főhadsegéd a teremben már előbb jelennek meg. Erre a főszertartásmester ő császári és apostoli királyi felségének jelentést tesz. Ő felsége a terembe lép és az ajtótól jobbra levő emelvényen a trónszék elé áll. A magyar királyi főkamarásmester, a testőrkapitányok és a főhadsegéd a trón mellett, a közös miniszterek és a magyar királyi miniszterelnök az emelvénytől balra foglalnak állást, a főszertartásmester és a szolgálatot tevő szárnysegéd a fogadási teremben az ajtónál maradnak. Erre az országos bizottság elnöke ő császári és apostoli királyi felségéhez beszédet intéz, mire ő felsége válaszolni méltóztatik. A legfelsőbb válasz után a magyar királyi miniszterelnök a bizottság egyes tagjait bemutatja ő felségének, mire ő felsége a belső termekbe visszavonul.

A magyar delegáció után az osztrák delegációt fogadja a király.

A delegáció üléseinek folytatása január 9-ére van tervbe véve. Hír szerint Weckerle miniszterelnök szombaton reggel audiencián jelenik meg ő felségénél. A király Schönbrunnból reggel érkezik a Burgba, ahol a delegációt fogadja. A bécsi közönség Luenger polgármesterrel az élen nagy ünnepélyességgel fogadja ő felségét, aki hosszú betegsége után most először jelenik meg Bécsben, amelynek környéke és az utvonal, amelyen ő felsége elhaladni fog, már most is fel van lobogózza.

A közös költségvetés.

Budapest, december 20.

Ma, a delegációk megalakulásának napján, közzétették a jövő évi közös költségvetési előirányzatot, amely 396,165.603 korona összes szükséglettel és 9,242.501 korona fedezettel végeredményben mintegy tizenegymillió koronával terhesebb az 1907. évi költségvetésnél.

A közös költségvetés főbb adatait a következőkben ismertetjük:

Szükséglet.

Külgyminiszterium: 13,426.875 korona rendes kiadás, 537.672 korona rendkívüli kiadás, összesen 13,964.547 korona.

Hadügyminiszterium: A) Hadsereg 306,552.435 korona rendes kiadás, 13,378.729 korona rendkívüli kiadás, összesen 319,931.164 korona.

B) Hadi tengerészet 53,808.110 korona rendes kiadás, 3,476.890 korona rendkívüli kiadás, összesen 57,285.000 korona.

Összesen: 360,360.545 korona rendes kiadás, 16,855.619 korona rendkívüli kiadás, összesen 377,216.164 korona.

Közös pénzügyminiszterium: Központi vezetés, központi pénztár és számosztály 470.846 korona. Nyugdíjak 4,183.400 korona.

Összesen: 4,654.246 korona. Számlenörzés 330.646 korona.

A szükséglet főösszege: 378,772.312 korona rendes kiadás, 17,393.291 korona rendkívüli kiadás, összesen 396,165.603 korona.

Fedezet.

Külgyminiszterium 698.000 korona. **Hadügyminiszterium:** A) Hadsereg 8,120.782 korona.

B) Hadi tengerészet 285.000 korona. Összesen: 8,405.782 korona.

Közös pénzügyminiszterium: Központi vezetés, központi pénztár és számosztály 3838 korona. Nyugdíjak 109.041 korona.

Összesen: 112.879 korona. **Különféle egyéb bevételek:** Jövedelmi adó Boszniában, Hercegovinában és a Limvidéken a hadügyi tárca, valamint külföldön a hadi tengerészet tárczája terhére fizetett állandó illetmények után 23.000 kor.

Összesen: 135.879 korona. Számlenörzés: 2840 korona.

A fedezet főösszege: 9,242.501 korona. Ezt levonva a szükséglet főösszegéből, marad tiszta szükséglet 369,529.811 korona rendes kiadás, 17,393.291 korona rendkívüli kiadás, összesen 386,923.102 korona.

A költségvetés részletei.

A közös külgyminiszterium összes kiadása 13,964.547 koronára van előirányozva. Ebből a középponti vezetésre 1,855.860 korona kell, rendelkezési alapra és részletes elszámolás alá nem eső politikai értesülésekre 1,500.000 korona, diplomáciai kiadásokra 4,757.631 korona s a konzuli hivatalok kiadására 5,851.656 korona. A miniszterium ezenkívül 133.800 korona póthitel megszavazását is kéri, 105.000 koronát a hágai békekongresszus költségére, 28.000 koronát pedig a macedóniai reformcsendőrség ellátására.

A közös hadsereg rendes szükségletének összege 306,552.435 korona, a rendkívüli 13,378.729 korona. A rendes kiadás főbb tételei ezek: csapattestek és csapatok általános kiadása 70,641.187 korona, a legénység közétkezése 44,735.326, természetbeni élelmezés 40,541.032, elhelyezési kiadások 33,346.655, nyugdíj 26,737.646, ruházat és ágynemű 20,734.781, a műszaki tüzérségre pedig 11,725.705 korona kell a költségvetés szerint.

A hadi tengerészet rendes és rendkívüli költségét 57,285.000 koronára teszi a költségvetés. Ebből három csatahajóra 9,000.000 irányoznak elő, egy czirkálóra két milliót, torpedónaszádra egy milliót, fegyverzésre 3,481.000, anyagszer beszerzésre, javításra 10,221.710, a tengeri szolgálatra 6,338.510, fizetésekre pedig 4,981.980 koronát. A kínai magyar-osztrák örökösítmeny 290.390 koronára van fölvéve a költségvetésbe. A nyáron a jamestowni kiállításon két magyar-osztrák hadihajó is megjelent. Ezeknek az utjuk 401.400 koronába került, amire most póthitelt kér a miniszter.

A hadügyminiszterium külön előterjesztésben kér 5,360.000 korona póthitelt és néhány rendkívüli hitel felhasználásának és elszámolási határidejének meghosszabbítását is kéri. Azonkívül 15,000.000 koronát új tábortüzérségi anyag beszerzésére.

A közös pénzügyminiszterium szükséglete 4,654.246 korona. Ebből a legnagyobb összeg, 2,640.000 korona katonai és tengerészeti nyugdíjra és kegydíjra kell, amely a kincstárt terheli, 1,241.200 korona kell a belügyminiszteriumi nyugdíjakra, 283.959 korona a középponti költségére. A többi szükséglet már nem kíván nagy összeget.

Bosznia és Hercegovina kormányzásának ellátására 66,442.018 korona kell. A közös miniszteriumra bízott vezetés 646.500 koronába kerül, többé, mint az országos kormány, mert annak csak 531.108 korona jut. A belső igazgatás költsége 21,332.068 korona, a pénzügyi igazgatásé 14,413.436, igazságügyi igazgatásra pedig 3,998.895 korona. A megszállott tartományok összes bevétele 66,487.959 korona, tehát 45.941 koronával több a kiadásnál.

Összehasonlítás.

A közös külgyminiszterium összes tiszta szükséglete az 1907-re engedélyezettel szemben 578.021 koronával nagyobb.

A közös hadügyminiszteriumnak a közös hadsereg vonatkozó összes tiszta szükséglete az ez évvel szemben 6,897.581 koronával nagyobb, a haditengerészeté 11,600.000 koronával nagyobb. A hadügyminiszterium összes tiszta szükséglete 18,497.581 koronával nagyobb.

A közös pénzügyminiszterium összes tiszta szükséglete 162.590 koronával nagyobb.

A közös legfőbb számvevőszék tiszta szükséglete 7.627 koronával nagyobb.

Az 1908. évi előirányzat összesen 396,165.603 koronányi nyers szükségletet és a 9,242.501 koronányi fedezetnek levonása után 386,923.102 koronányi összes tiszta szükségletet mutat, mely az 1907 évi január 14-én legfelső jóváhagyást nyert bizottsági határozatok szerint az 1907. évre megszavazott 367,677.273 koronányi összes tiszta szükséglettel szemben 19,245.829 koronával nagyobb.

Az 1908. évi határvámjövédék többlete 136,992.829 koronával irányoztatott elő, mely az 1907. évre 129,513.629 koronával előirányzott határvámjövédék-többlettel szemben 7,479.200 koronával nagyobb.

A válaszok.

Külön füzetben válaszol a hadügyminiszter azokra a határozatokra, amelyeket a magyar delegáció a közös hadsereg idej költségvetésének tárgyalásain hozott.

A magyar iparnak a hadsereg részére való szállításhoz több részt követelt egy határozat. A miniszter erre azt mondja, hogy megállapodás biztosítja Magyarországnak iparának a kvóta arányában való részesedését, még pedig olyképen, hogyha Magyarország valamelyik ipari ágban vagy beszerzési csoportban nem is tudna elegendőt termelni, az összes ipari szükségletek fedezésében mégis biztosítva legyen az az arány, amely az országnak kijár.

A tisztek honosságáról kívánt kimutatást is ebben a füzetben adja a miniszter. Megtudjuk belőle, hogy a magyar honosságu tényleges tisztek száma 4405 (25.53 százalék), az osztrák honosoké 12,794 (74.15 százalék), boszniai és hercegovinai illetőségű tiszt harminczkettő van, külföldi huszonkettő. A magyar honosságu tisztek közül mindössze 2705 tud magyarul tökéletesen, az osztrák honosok közül kétszázhatvanhat, vagyis az összes osztrák tisztek 2.16 százaléka; magyar ezredeknel 2566 osztrák honos tiszt és négyszázöt hadapród van, a magyar honosságu tisztek közül pedig hétszázkilencvenegy szolgál Ausztriában.

A delegáció utasította a hadügyminisztert, a magyar nyelvnek a hadi iskolában való kötelező tanítására. A miniszter kijelenti, hogy a magyar nyelv tudása ezután egyik feltétele lesz a hadi iskolába való föl vételnek.

Az ezrednyelv dolgában hozott határozatra közli a miniszter, hogy Magyarországon harminczkét gyalogezrednél, hat tábort vadász-zászlóaljnál, az összes tábort és vartüzér-csapattesteknél és az összes huszárezredeknel érvényesül a magyar államnyelv.

A közös hadügyminiszter czime osztráknál birodalmi hadügyminiszter. A delegáció utasította a minisztert a törvényes czim használatára, de a miniszter azt mondja, most ebben a dologban már megkezdődtek a tárgyalások.

A katonai iskolákban használt tankönyveket kifogásoló határozatra azt mondja a miniszter, hogy a könyvek vizsgálását a magyar honvédelmi miniszterrel együtt megkezdte már.

A magyar nyelv jogát illető határozatokra tengerészeti ügyekben is adott feleletet a miniszter.

Az 1905-iki közös zárószámadás.

A közös pénzügyminiszter most terjesztette a delegáció elé az 1905-iki évi közös kiadás és bevétel zárószámadását is alkotmányos tárgyalás végett. Magában a zárószámadásban semmi rendkívüli sincsen, de különöségeért mégis meg kell említenünk néhány tételt: a külgyminiszter a diplomáciai költségek rendkívüli szükségletébe a következő tételeket is föl vette: Báró Spaun nyugalmazott tengerész részvétele a hulli eset elintézésére kiküldött nemzetközi bizottságban (póthitel) husz fillér. Császári és királyi tiszteknek Macedóniába való kiküldése alkalmmal fölmerült kiadások (póthitel): hetven fillér. Az európai Duna-bizottság költségei; har-

mincznyolcz fillér. Az alexandriai kereskedelmi kamara segítése: három fillér.

Vörös könyv Macedóniáról.

A közös külgyminiszterium vörös könyvet terjesztett a delegáció elé a macedóniai reformakció tárgyában, amely 181 diplomáciai okmányt foglal magában, sürgönyöket a nagykövete, konzulok és polgári ügynökök jelentéseit, amelyeket ezek 1906. október 18-ától, 1907. október 12-ig a külgyminiszterhez küldtek és különösen a 3%-os vámemelést a macedóniai vilajetek pénzügyi helyzetét, az igazságügyi reformot és a bandálgvet tárgyalja.

Budapest, december 20.

A választási mozgalmak Horvátországban. A vörözei választókerületben nem szándékoznak gróf Jankovic Aladár eddigi képviselőt újból jelölni. Unionista programmal itt dr. Spevec Ferenc zagrabi egyetemi tanár lép fel. A koalíció dr. Hinkovics zagrabi ügyvédet, a Starcevic-párt Jermersics grubisnopoljei lelkész jelöli.

Az új ügyük legénysége. Bécsből jelentik: A szárazföldi hadsereg és a haditengerészet állományának fölemelését a hadügyi kormányzat olyképpen tervezi, hogy az új ügyük legénységének biztosítása végett mindegyik gyalogezredből kivessz egy századot, amelynek állománya negyvennyolcz ember. Ennek következtében az egyes ezredeknek békelelétszáma jelentékenyen meg fog fogyni, s valószínű, hogy a gyalogsági parancsnokok nem szívesen fogják látni ezt az intézkedést, amelylyel mindazáltal meg kell barátkozniok, mert az egyetlen kibúvó a mostani súlyos helyzetből és be kell várni azt az időpontot, amikor modernebb védőerőtörvény módot fog nyújtani a hadügyi kormányzatnak arra, hogy ezt a kérdést is az összes követelményeknek megfelelően oldja meg.

Félhivatalosan jelentik Bécsből: A katonai hadvezetőség a hadsereg szervezetének megváltoztatására kért 2,687.672 korona többszükséglet megokolásául a következőket hozza fel: Az új gyorstüzelő tábort lövegek kiosztása a csapatok között kikerülhetlenné teszi a fennálló tábortüzérségi csapattestek felszerelésének más módon való fejlesztését is, miután ellenkező esetben a hadsereg harc képessége jelentékeny mértékben szenvedne. Ugyanez áll a helyi tüzérségre is. A nehéz tüzérség számára kielégítő keretek létesítése is kikerülhetetlen, az utolsó nagy háboru tapasztalatai alapján, amelyek a hadvezetőséget is arra kényszerítik, hogy immár gépfegyver-hadosztályok alakításához fogjon, amire nézve eddig csak igen kevés előkészületek történtek. Tekintettel ama körülményre, hogy az ezen intézkedésekhez szükséges emelése az ujonclétszámnak jelenleg nem érhető el, a csapatoknál a változtatásokat a jelenlegi ujonclétszám keretében kell keresztülvinni és a szükséges legénységet egyelőre részben a gyalogsági és vadászcsapatok részére meghatározott ujonczállományból fogják elvenni. Ennek értelmében a gyalogság és a vadászcsapatok tényleges létszámából átmenetileg, azaz mindaddig, amíg az ujonclétszám emelése tényleg nem válik, 4822 embernyi hiány lesz vezetendő. A jövőben azonban a póttartalékosok felhasználása kivételes aktív szolgálattételre a tüzérségi csapatoknál állománykiegészítés céljából, el fog maradni és a hadvezetőség a számfelüli tüzéerkatonák és tüzérségi lovak állományának épségben tartására évenként kért szokott 1,336.000 koronát nem igényli többé. A tekintetbe jövő szervezési intézkedések közül, a többi között kiemelendők: két hadosztályi parancsnokság felállítása az 56 tábort tüzérségi ezredek mindegyikénél, a hegyi tüzérség kifejlesztésére a tiroli és vorarlbergi hegyi ütegosztály átváltoztatása hegyi tüzérségi ezreddé, egy új stájer-karintiai hegyi ütegezred felállítása, egy cseh hegyi tüzérezred felállítása Dalmáciában (Cattaróban), egy új hegyiüteg létesítése, egyelőre 15 gyalogsági gépfegyveres osztály szervezése egy lovasági gépfegyveres osztályban; ezeken kívül számos változtatások vannak tervbe véve, amelyek azonban nincsenek költségváltoztatással egybekötve. E változtatások egy része már az 1908. évi előirányzatban is tekintetbe van véve. A fennmaradó rész a következő évek költségvetésébe fog beállíthatni. A bővebb megokolás szóbeli uton fog történni.

A kolozsvári hentesek és mészárosok küldöttsége. A Kolozsvári Hentesek és Mészáros Szövetkezet küldöttsége tisztelt délelőtt Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszternél és Sztérényi József államtitkárnál Irsay József orsz. képviselő vezetésével, kérve, hogy a berendezési költségek és üzemük szélesebb alapra való fektetésének költségeire állam-

segélyt engedélyezzen a minisztérium. Ugy Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter, mint Sztérynyi államtitkár hathatós támogatást helyeztek kilátásba. Sztérynyi államtitkár válaszában utalt arra, hogy igyekezni fog az ottani hentesiparosokat tőle telhetőleg támogatni, hogy a hasonló szakmájú külföldi ipart leszorítva, hazai iparunk ezen ága méltó helyét elfoglalhassa.

A t. Házból.

I. Szenzáció közben.

A kabinet sietve gyűlt össze az ülésteremben. Az első osztályú képviselők gyorsan elfoglalták helyüket. A függetlenségek, alkotmánypártiak egyaránt igyekeztek. S amint az egyik Horváth felemelte a kezét, egyszerre zugó éljenzés viharzott végig a teremben. Ekkor lépett be Wekerle Sándor úgy is mint miniszterelnök és pénzügyminiszter, de úgy is, mint a legújabb szenzáció központja: a Wekerle—Polónyi-affaire egyik fele. Ezért járt ki neki az éljenzés a képviselőházban összegyűlt részéről, rokonszenves tüntetést jelképezvén. Mert az éjjel a „becstelenség“ odavágása miatt Wekerle provokálta Polónyi Gézá, hát tájékoztatni kellett róla, hogy a többség rokonszenve hozzája csatlakozik.

Persze Nagy György ezuttal hallgatott, az ő ajakát nem hagyta el éljen, hisz emlékeznie kellett két szigorú állapot-jelzőre, amelylyel az ő multkori beszédét ruházta fel Wekerle. És nem szólt Farkasházy Zsigmond sem, akitől egyszer, amikor háromtól fél hatig beszélt, azt kérdezte Wekerle: „Ki vagy te?“ és mindjárt ő maga felelt rá.

Ellenben szeretettel fordultak Wekerle felé a demokraták, a bajba került Polónyi városházbéli ellenfelei. És mintha jóslatnak a teljesedését jelentené, olyan volt a Lengyel Zoltán arca:

— Megmondtam, hogy kérni fogtok ti még engem, tegyem tönkre Polónyit. Ha segítettetek volna, most nem kellene éljenem.

Persze mindenki az „eset“-ről beszél. Hogy éppen Wekerlénak is szembe kellett kerülnie Polónyi Gézával! Mondják, hogy ő nem igen akarta. Nem szándékosan tette, általánosságban beszélt a maguk becsületéből és a mások becsületéből élő emberekről. Csak mert Polónyi forszírozta, hát emiatt élesedtetett az ügy személyes jellegűvé. Wekerle egyáltalán nem igen ijed meg az árnyékától. Minden dolgát, az ország dolgát úgy intézi, mint eddig, az affairét a segédeire bizza s ő maga persze nem beszél róla.

A publikum mohón lesi a szenzációt. A karzatok zsufolva vannak. Szép asszonyok bokrétaí díszítik az első sort. Gróf Battyhány Tivadarné két bájos leánykájával, akik bizonyára azért jöhettek, mert apa elment Bécsbe a delegációba. Az Almásy grófkisasszonyok is érdeklődtek. A kör közepén az ügyvédi kar szépei diszelegtek és versenyeztek és az volt a győző persze, aki legszebb volt.

A folyosón várták Polónyi Gézá is. Miután tegnap az ülés végén nem szólalhatott fel, gondolták, hogy ma teszi. De ma már felesleges volt, ma csak a segédek beszélhetnek. Helyette bejött a fia, Dezső. A tulsó oldalon a Wekerle fiát is látni lehetett.

— Mit szólnának hozzá az urak, — kérdezte a baloldali jogász-karzat párbajszakértője, — ha ebben az ügyben az apák helyett a fiukat eresztenék össze. Hogy az apák csinálják nyugodtan a politikát, a fiuk pedig a párbajt.

Az eszmét senki sem tette magáévá és rábízta a szakértőre, hogy gondolatát a lapok nyílterében portálja. Jó délre járt az idő és még folytonosan az affaire maradt napirenden. Mi minden részlete van egy ily ügynek. Hogyan fogadta Polónyi a segédeket? Miképpen mondták ezek: „Megbizónk nevében elégtételt kérünk.“ És Poló-

nyi válaszolta: „Allok rendelkezésére.“ „A megbizottait? . . .“ „Holnap nevezem meg.“ — végzte Polónyi. „Isten velünk.“ — mondják ők. „Ki ellenünk?“ — kérdezi a magába maradt Polónyi. Oh, egy esztendővel ezelőtt, amikor még piros bársonyszékben ült, ő se gondolta, hogy Wekerlével még így áll szemben.

— És kik lesznek a Polónyi segédei? — kérdezősködtek a kíváncsiak.

A folyosó egyik viczczygártója igen komolyan odalépett egy csoporthoz és így szólott:

— Tudiák-e már, hogy kik a Polónyi segédei?

— Nos, kik?

— Hát . . . az egyik Lengyel Zoltán, a másiknak a neve V.-vel kezdődik, i-vel végződik . . .

Persze, hogy nem volt igaz. Se Lengyel, se a másik nem vállalkoznék, ők inkább becsületbíroságban szeretnének ülni. Azonban segéd lesz Kaas Ivor báró, ha tárgyalni kell és Hentz Károly, hogy hátha verekedni is kell.

Már most afelől tippeltek, hogy tényleg lesz-e ebből párbaj, avagy jegyzőkönyvekre marad az elintézés.

A miniszterelnöki szobában azonban Wekerle minden eshetőségre aláírt egy lemondási kérvényt. Mert úgy dukál, hogy ha egy miniszter párbajozik, akkor a lemondási okmányoknak pro forma ott kell lennie a király asztalán. Báró Fejérvárynak miniszter korában, amikor még nem rajongott az általános választói jogért, külön párbajozásra lemondó-blankettái voltak s ugyanezeket használta gyakran gróf Tisza István is. Am az egyik tényleges katona volt, a másik tartalékos és nagyon fiatal volt. Most azonban a király nagyot fog nézni, ha a Wekerle nevét látja a blankettán és talán megjegyzi:

— No, a civílek se hagyják magukat!

II. Kis jelenetek.

A teremben történi dolgokra kevesen gondoltak. Pedig a kvótajavaslat tárgyalásában előrehaladtak. Javában mondták a horvátok a záróbeszédüket s eközben arra is ráértek, hogy apró tréfákat csináljanak. Magdics Péteren volt a sor és a jegyző hangosan felszólította:

— Magdics Péter!

És erre feláll egy horvát és nyugodtan beszélni kezd horvátul.

— Hisz ez nem Magdics — szólottak a szomszéd magyarok. — A ragya verje meg a pofáját, ez nem Magdics.

— Ki ön? — szól le az elnöklő Justh Gyula.

— Én Zagorác István vagyok — feleli a szónok.

— Ön Zagorác és nem Magdics.

— Hát Zagorác . . .

— De akkor mit akar ön, mit beszél ön?

— Kérem szépen, visoki sabore — mondja Zagorác, — a dolog úgy áll, hogy most Magdicsnak kellene beszélni, de tessék is úgy fogadni, mint hogyha nem én beszélnék, hanem Magdics. Vagyis én tulajdonképpen Magdics kollégám helyett szónokolok, aki még nincs itt; bizonyosan megint megajult szegénynek a hasa, pedig százszor is megmondtuk neki, hogy frustukra ne egyék kolbászt. Tehát én beszélek Magdics helyett.

— A fészkes fenét, — válaszolta az elnök. — Ilyt még nem pipáltunk. Itt nem beszélhet egyik a másik helyett. Üljön le.

Zagorác leült és a t. Ház mulatott. Egészen csinos ötlet volt; ezzel a bárgyúsággal elloptak egy kis félórát.

A többi záróbeszédese elvégezték a megfelelő időnyújtást és ma már szavazásra került volna a sor, hanem husz magyar disszidens és hozzájuk tartozó szabad portyázó névszerinti

szavazást kért és husz horvát meg ennek a szavazásnak a következő ülésre halasztását kérte. (E tény után persze most már bajosan lehet tagadni, hogy a disszidensek és a horvátok együtt manipulálnak.)

Egyéb baj azonban nem történt. Hanem az ülés végén Wekerle azt indítványozta, hogy holnap, szombaton, ne legyen ülés, hanem a legközelebbi ülést vasárnap tartásuk. Vitakoztak fölöle pro és kontra és ismét akadt, aki azt mondta, hogy vasárnap nem volna szabad ülést tartani, mert amikor a törvény is munkaszünetet rendel, nem illik, hogy a képviselőház dolgozzék. Molnár János pláne aképpen argumentált, hogy nem kell a népnek rossz példát szolgáltatni.

— Mit fognak írni Magyarországról külföldi elvtársaink, az antiszemiták, ha azt hallják, hogy már a képviselőház is szombaton ünnepel és a vasárnapot munkanapnak tartja.

Mégis a Wekerle indítványát fogadták el s így szombaton nem lesz ülés, hanem ehelyett vasárnap tanácskozik a képviselőház.

— Kérem szépen, — szól a végén Pető Sándor, — ez most éppen rendjén van. Mert december 22-ikére, vasárnapra a munkaszünet az árusításra és szállításra fel van függesztve. Tehát a haza áruháza is meg van engedve.

Akadékoskodó horvátok.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, december 20.

A Ház mai ülésének legjelentősebb mozzanata az volt, amikor az ülés elején a miniszterelnök a terembe lépett, ahány képviselő csak ott volt, fölállott a helyéről és lelkesen kiáltotta:

— Éljen Wekerle!

Ez a tüntetés annak a lovagias afférnek volt a háttere, mely a miniszterelnök és Polónyi Géza között támadt. Ez ováció meleg szele áradt végig ezután az egész ülésen. Észre se vették, hogy azoknak a szónokoknak a sora, kiknek a kvóta-javaslat általános vitájához zárószó joguk van, lassanként elfogyott. A horvátokat ez annyira zavarba hozta, hogy Zagorác István Magdics helyett akart beszélni.

— Megbizott Magdics barátom — mondotta — hogy helyette beszéljek, hát beszéljek.

Persze, nem engedték meg. Mindamellelt szavazni nem lehetett, mert a horvátok a legközelebbi ülésre halasztatták a névszerinti szavazást. Hiába kapacitálták őket, hogy vonják vissza kérésüket, mert holnap Bécsben delegáció-alakulás lesz: nem hajlottak a jó szóra. (Szándékuk mégis meghusult, mert holnap nem lesz ülés és így a névszerinti szavazást a vasárnapi ülésen fogják megejteni.)

Hozzáfogtak hát a konzuli biráskodást szabályozó törvényjavaslat tárgyalásához. Vita nélkül elfogadták. Erre a kiegyezési javaslatokat vették elő. Hoitsy Pál ajánlotta elfogadásra és a Ház már-már elfogadta, mikor fölpattant Surmin György és beszélni kezdett horvátul. Nagyon hosszan beszélt ő is, meg Lorkovics barátja is.

Az ülés végén a miniszterelnök azt indítványozta, hogy a Ház legközelebbi ülése vasárnap legyen. Bozóky Árpád disszidens szempontból, Molnár János pedig egyházi szempontból ellenzte Wekerle indítványát, de a többség elfogadta.

Részletes tudósításunk ez.

A képviselőház ülése.

— Kezdődött d. e. tíz órakor. —

Elnök: Justh Gyula.

Jegyzők: Szentkirályi Zoltán és Hentz Károly.

Az elnök: Megnyitja az ülést.

A múlt ülés jegyzőkönyvének előlévása közben

lépött az üléssterembe Wekerle Sándor miniszterelnök. A Ház tagjai zajos éljenzébe törtek ki, amely néhány pillanatig tartott.

Folytatták a kvótajavaslat tárgyalását. Miután a vita már tegnap befejeztetett, ma már csak a záróbeszédre jogosult ellenindítvány-benyújtókat illeti a szó.

Roic Milán élt elsőnek a záró szóval. Alig néhány percig beszélt.

Surmin György is követte a jó példát.

Magdics Pétert szöleitotta a jegyző és **Zagorac** István állt fel.

Az **elnök**: Milyen ezimen kíván szólni?

— **Magdics** helyett! — szólt **Zagorac**.

Az **elnök**: Bocsánatot kérek, helyettesnek nincs joga beszélni. (Derűtség.)

Zagorac erre leült és **Vinkovics** Bozsó következett. Szintén rövidséggel beszélt.

Pribicevics Szvetozár, **Lorkovics** Iván és **Banyanin** János vagy tíz percig beszélték.

Az **elnök** ezzel a tanácskozást befejeztetnek jelentette ki s az ülést tíz percre felfüggesztette.

A szavazás elhalasztása.

Szünet után.

Az **elnök**: Fölteszi a kérdést, hogy eloadja-e a Ház általánosságban, szemben a benyújtott ellenindítványokkal szemben, igen-e vagy nem? Egyben jelentette, hogy husznál több képviselő névszerinti szavazást és ugyancsak husznál több képviselő a szavazásnak holnapra való halasztását kérte.

A javaslat tárgyalását ezért félbe kellett szakítani és elővették a konzuli bíraskodás szabályozásáról szóló törvény meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot.

Bizony Ákos előadó rövidesen elfogadásra ajánlotta a javaslatot.

Az **elnök**: Szólásra fel van jegyezve?

— **Polónyi** Dezső! — szólt a **jegyző**.

— **Nincs** itt! — hangzott.

Más szónok nem lévén feliratkozva, a javaslatot általánosságban elfogadták.

A részletekhez sem akadt felszólaló s így részleteiben is elfogadták.

A kiegyezési javaslatok.

Erre áttértek a kiegyezési javaslatok tárgyalására. Elsőnek a kölcsönös kereskedelmi és forgalmi viszonyoknak szabályozása tárgyában kötött szerződés beczikkelyezéséről szóló javaslatot tárgyalták.

Hoitsy Pál előadó: Ez a törvényjavaslat foglalja magában a kölcsönös kereskedelmi és forgalmi viszonyoknak Ausztriával való szabályozása tárgyában kötött szerződést, amelynek életbeléptetésére az egyezményes törvényjavaslatban már fölhatalmazta a Ház a kormányt. Az érvek ki vannak merítve; a törvényhozás akarata már megnyilatkozott, éppen azért hosszabb megokolás nélkül elfogadásra ajánlja a javaslatot. (Helyeslés.)

Az **elnök**: Kíván valaki a javaslatot folszólalni? Ha senki sem kíván szólni...

Surmin György szólásra jelentkezik. (Nagy zaj.) Horvát nyelven hosszabb beszédet mond; a javaslatot nem fogadja el.

Az **elnök** az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után

Lorkovics Iván hosszasan beszélt a javaslat ellen. Az **elnök** a vitát háromnegyed két órakor megszakítja.

Wekerle Sándor miniszterelnök javasolja, hogy tekintettel arra, hogy a Ház tagjai közül holnap sokan a delegációban lesznek hivatalosan elfoglalva, a Ház legközelebbi ülését vasárnap délelőtt tíz órakor tartsa, amelynek napirendjére a kvótajavaslaton kívüli tüzéket ki a külkereskedelmi és forgalmi viszonyokról szóló javaslatot. Tekintettel azonban arra, hogy a jelentés benyújtása óta még a törvényes három nap nem telt el s tekintettel, hogy a javaslat határidőhöz van köze, sürgőséget indítványoz.

Az **elnök**: Kérde, hogy a Ház kívánja-e a sürgőséget?

A többség kívánta.

Az **elnök**: Javasolja, hogy a Ház legközelebbi ülését vasárnap délelőtt 10 órakor tartsa és napirendje legyen a konzuli bíraskodásról szóló javaslat harmadszori olvasása, a kvótajavaslat, a külkereskedelmi és forgalmi viszonyok ideiglenes rendezéséről szóló javaslat és a kiegyezési javaslatok tárgyalása.

Bozóky Árpád nem fogadja el a napirend-indítványt. A Ház tartson holnap ülést, vagy pedig hétfőn, ne vasárnap.

Babó a miniszterelnök és az **elnök** indítványát fogadja el.

Szatmári Mór is a miniszterelnök és az **elnök** indítványát ajánlja elfogadásra.

A **jegyző**: Szász József.

Szász József feláll.

Az **elnök**: Mellette tetszik felszólalni?

Szász József: Igen.

Az **elnök**: Most olyan következik, aki ellene szól.

Molnár János kijelenti, hogy már a multkor va-

sárnapi ülés miatt is megbotránkoztak sokan. Akkor nem volt jelen, tehát most ellene szól.

A többség azonban a vasárnapi ülés mellett döntött s ezzel az ülés véget ért.

Wekerle és Polónyi afférja.

— A miniszterelnök provokálta Polónyit. —

Budapest, december 20.

Abban az afférban, amely tegnap a képviselőház ülésének végén támadt **Wekerle** Sándor miniszterelnök és **Polónyi** Géza között, beállott a komoly fordulat. Az éjszaka fél egy órakor **Bolgár** Ferenc honvédelmi államtitkár és **Gulner** Gyula pestmegyei főispán megjelentek **Polónyi** Gézával és **Wekerle** Sándor miniszterelnök nevében elégtételt kértek tőle. **Polónyi** a kihívást tudomásul vette és a maga részéről ma délután báró **Kassivort** és **Henck** Károly képviselőt nevezte meg segédekül. A meghívottak ma éjjel találkoztak.

Az inczidenst, amelynek a parlament tanácskozó-terme volt a helyszíne, különböző kommentárok kísérték. A fölfogások különösen abban tértek el, vajjon **Polónyi** Géza kiszólása sértő tendenciájú volt-e vagy sem. A jelen voltak közül többen úgy vélték, hogy a volt igazságügyminiszter egyrészt föltételelesen használta a „becstelenség” szót, másrészt úgy gondolta, hogy becsületlenét követne el az a politikus, aki a mások becsületén élésködnék. A másik része a hallgatóságnak úgy adja vissza a dolgot, hogy **Polónyi** Géza kifejezését „Ez becsstelenség!” egyenesen dr. **Wekerle** Sándor miniszterelnökre vonatkoztatta volna. Mint-hogy a fölfogások ilyen módon eltérők voltak, a miniszterelnök tegnap este a Nemzeti Kaszinóban megbeszélte barátjaival, hogy milyen formában kérjen elégtételt. Illetékes oldalról rámutattak arra, hogy ilyen, mindenestre törvénybe ütköző lépést a kormánynak tagja csak akkor tehet, ha előbb följajnlja a királynak lemondását. A korona az ilyen lemondást nem szokta elfogadni, amint megengedte báró **Bánffy** Dezsőnek, hogy **Horánszky** Nándorral és báró **Fejérváry** Gézával, hogy **Lengyel** Zoltánnal párbajozzék. Valószínű, hogy gróf **Zichy** Aladárnak tegnap esti audienciája is ezzel az ügyvel volt összefüggésben és a provokálás emiatt történt oly késői órában.

Wekerle Sándor miniszterelnök, aki elnöke az Országos Kaszinónak, gróf **Hadik-Barkóczy** Endrét, a Nemzeti Kaszinó igazgatóját és **Gulner** Gyulát, az Országos Kaszinó igazgatóját szemelte ki segédekül, minthogy azonban gróf **Hadik-Barkóczy** Endre nincsen Budapesten, helyette **Bolgár** Ferenc államtitkárt kérte fel.

A megbízottak ma éjjel találkoztak. Első feladatuk a tényállás megállapítása, illetőleg annak konstatálása, hogy történt-e sértés. Abban az esetben, ha a békés elintézés kölcsönös magyarázatokkal nem sikerül, a lovagias ügyet fegyverrel fogják megoldani és valószínűleg pisztolypárbajt fognak vívni.

A segédek mai találkozója csak a helyzet körvonalozására szorított, az érdemleges tárgyalást holnapra halasztották. A segédek a ma esti tanácskozás után holnap délelőtt újból találkoznak, hogy végképp határozzanak.

KÜLFÖLD.

Osztrák képviselőház. A költségvetési javaslat tárgyában indult vita további során dr. **Núhlmer** az igazságügyminisztert támadta azért, hogy a cseh erőszakkal átszakították a csehországi német nyelvterület határait. Az igazságügyminiszter visszautasítja az ellene emelt vádak és hangsúlyozza, hogy a bírei kar függetlenségét nálánál senki sem tiszteli jobban.

Hir szerint a költségvetési javaslat tárgyában indult vitát a mai meghosszabbított ülésen be akarják fejezni.

A költségvetési vitát befejezték. Az ülés végén

a miniszterelnök az élelmiszerek drágulására vonatkozó interpellációra válaszolt, mire az ülést, mely 14 órán át tartott, éjjel 1 órakor bekezesztették. A legközelebbi ülés holnap d. e. 10 órakor.

Támadás Lipót király ellen. A belga szenátus tegnapi ülésén a szocialista **Delaert** igen élesen kifakadt **Lipót** király ellen életmódja miatt. A belga munkásosztály nevében és minden tisztességesen gondolkodó és nemesen érző ember nevében tiltakozott a botrányok ellen, amelyekkel az országnak minduntalan foglalkoznia kell. Szomorú dolog, ugymond, hogy az a férfiú, akinek állásánál fogva erkölcsösség és tisztesség dolgában minden más ember fölött kellene állania, nem egyéb, mint közönséges királyi csavargó. Ez az ember szakadatlanul csatangol Franciaország és Belgium között, hogy Franciaországban lévő új családját meglátogassa. (Élénk tiltakozás a konzervatívoknál.) Még megérjük, hogy ez az új család még föléje fog helyezkedni más közönséges családok fölé. A királynak nincs többé annyi ideje, hogy Belgiumon uralkodjék és ennek következtében alkalmazni kell az alkotmány 82. szakaszát, amely szerint régensség nevezendő ki, amikor a király képtelen az uralkodásra.

Erre egy konzervatív szenátor közbeszólt: Ön ostobaságokat beszél!

Delaert: Önök talán az is helyeslik, hogy a király **Stefánia** hercegnőt kiutasította Belgiumból?

Ezután a pénzügyminiszter szólt fel, aki a többi közt ezt mondta:

— Megbotránkozva tiltakozunk az ellen, hogy ily durva módon megsértsék a királyt, akinek az ország oly sokat köszönhet!

Anglia külpolitikája. Az angol külügyek vezetője, **Grey** Eduard külügyi államtitkár fontos beszédet tartott tegnap Berwickben, melyben megvilágította Anglia politikai magatartását. Az államtitkár beszédéből a következők részleteket emeljük ki: Az első tárgy, melyet érinteni óhajtanék, mindenestre kellemes, t. i. örömmel kívánok kifejezést adni a német császár látogatása felett. Nagy-Britannia közvéleményének barátságos vendégszeretete és az a mód, amelylyel Vilmos császár elismerte és viszonzta a megnyilvánult élénk rokonszenvet, alkalmasak arra, hogy kedvező hatással járjanak mindkét országra. Angolország fenntartja szövetségeit és barátságait. A japán és Franciaország között létrejött megállapodások újabb biztosítékai az angol-japán szerződés tartalmának. A Franciaországgal kötött megállapodást a jelenlegi kormány kiegészítette azzal, amit Spanyolországgal kötött. Franciaország ugyanezt tette. E megállapodások nem irányulnak más országok ellen és Anglia kész más országokkal is kötni hasonló megállapodásokat oly ügyekben, amelyek ezt és Angliát közvetlenül érintik. Erre vonatkozó készségét Anglia az angol-orosz egyezmény megkötésével is bizonyította. E megállapodással biztosítva vannak az indiai határok a nélkül, hogy Perzsiával való valamelyes kereskedelmi lehetőségekről le kellett volna mondanunk. Különben is szólv nézete szerint helyes politikát akkor követnek az összes nemzetek, ha tartózkodnak Perzsa belügyeibe való beavatkozástól mindaddig, amíg ott esetleg külföldiek megtámadására nem kerül a sor és idegenellenes érzések nem nyilvánulnak. Macedóniára vonatkozólag **Grey** rámutatott arra, hogy amint Angolország örömmel üdvözölte Oroszország és Ausztra-Magyarország kezdeményezését és kész arra, hogy a más hatalmak által tett javaslatokat támogassa, a maga részéről is hajlandó a többi hatalmaknak esetleg oly javaslatot tenni, amelyeket kívánatosnak tart. Semmi körülmények között sem szabad a hatalmak bármelyikének okot adni arra, hogy az európai hatalmak koncertje megzavarassék, mert a macedon kérdés mögött áll a török kérdés és a hatalmak egytérítésé nélkül a török kérdés ismét veszélyeztetné az európai békét. Az államtitkár azután élénken helyeselte az angol delegátusok magatartását a békekonzferencián. A német flottaprogramról azt mondta, hogy a német kormány igen nagyarányu programot állított fel.

A bolgár kormány lemondott. A kormány a tegnap hazaérkezett **Ferdinánd** fejedelemnek beadta lemondását. Az új folyamán a demokrata párt vezérével, **Malinov**val tárgyalásokat folytattak a kormány átvétele céljából.

Megegyezés a Panama-csatorna körül. A washingtoni „World” jelenti, hogy a Columbia és Panama államok közt folyó szerződési tárgyalások befejezést nyertek. Columbia eszerint lemond a földszorosra való jogáról és ezért Panamától 800 millió dollárt kap, az Egyesült-Államoktól pedig jogot nyer arra, hogy a Panama-csatornán háboru esetén csapataival átkelhesse. Hivatalos helyről megczáfolják a „World” hirasát és azt mondják, hogy a tárgyalások még nincsenek befejezve.

A kongó-kérdés. A kormány újabb tárgyalást kezdett, hogy a „kongó-szerződést” elfogadhatóvá tegye. Itt mindenki megvan róla győződve.

hogy Franciaország, amely a Kongó-állam dolgában biztosította magának az elővételi jogot, nem lesz hajlandó az üzletet megkötni, mihelyt arról szó, hogy a vételár a király morganatikus családjának birtokába menjen át.

A román agrár válság. A kormány és az ellenzék között megegyezés jött létre. A nagybirtokosok és parasztok közötti mezőgazdasági viszony rendezésére, főleg a parasztoknak engedélyezendő legelői jogra, a törvényjavaslat főpontjára vonatkozik a megegyezés. A 150 hektárnál nagyobb földbirtok tulajdonosai a parasztoknak önszántukból fognak legelői területeket eladni, amelyek birtokuk nyolcadrészét nem haladhatják túl. Talamennyi mezőgazdasági uzsoravisszaállítás súlyos büntetésben fog részesülni. A megegyezés következtében a törvényt a törvényhozói testületek elfogadják. A múlt tavasszal kitört agrárválság tehát az összes politikai pártoknak megjelölő módon nyer megoldást.

A perzsa helyzet. A sah ugylátszik mégis csak engedni kénytelen, amiben valószínűleg nagy részük van a külföldi követésegeknek, kik figyelmeztették az uralkodót a következményekre, melyeket erőszakos eljárása maga után vonna. Ennek köszönhető, hogy Teheránból újabban nem érkeztek zavargási hírek. Ezt megerősíti a londoni Perzsa Bank elnöke, ki a mai ülésen közölte, hogy a teheráni bankigazgatóságtól kábeltáviratot kapott, mely arról szól, hogy az ottani helyzet ma reggel a tegnap este folytatott békei tárgyalás következtében jelentősen nyugodtabb. Nasszir El Mulik, Szalar Ed Daleh és Moru Ed Daleh száműzetését visszavonták. A teheráni események Telbiszben is visszhangra találtak. A bazar ma reggel zárva volt. A konzulok este a helyi hatóságoktól azt az értesítést nyerték, hogy odaérkezett táviratok szerint a saht az alkotmány megsértéséért a nép detronizálta.

Újabb jelentések szerint a papok intervenciójára a néptömeg széteszlett. A vidéki lakosság hátatért. Nizzam és Saltane mint miniszterelnök és pénzügyminiszter új kormányt alakítanak.

Az orosz követség Teheránban a parlamentnek a nagyhatalmak követeléhez intézett memorandumára azt válaszolta, hogy Oroszország tartózkodik minden Perzsa belügyeibe való beavatkozástól és kizárólag arra szorítkozik, hogy birodalmi határainak és állampolgárainak védelmére intézkedéseket tegyen. Oroszország és Anglia képviselői állandó összeköttetésben állanak egymással, hogy az ország megnyugtatása érdekében közösen járjanak el.

„Le“ vagy „la“?

Olvashatták, hogy a „Patrie“ kormányozható léghajó kiszabadította magát ötszáz katona kezéből és elmenekült. A francziák könyeire fakadtak, mikor büszkeségük, reménységük eltűnéséről értesültek. De aztán megtörtülték a szemüket és igen komolyan kezdtek el egymással vitatkozni arról — hogyan kell mondani: „le“ patrie vagy „la“ patrie?

Szó sem férhet ahhoz, hogy „la“ patrie (a haza) nőnemű. Igen ám, csak hogy ebben az esetben a „patrie“ szóval egy kormányozható léghajót („le“ dirigeable) jelölte meg. Énnélfogva a himnemű névelő „le“ nem a nőnemű Patrie-ra, hanem a himnemű dirigeable-ra vonatkozik. Grammatikai szempontból semísem lehet ez ellen szólni. De a grammatikán kívül itt van a nyelvérzék! Mi magyarok föl se tudjuk gondolni, hogy a francziák fülébe mily irtózatosan hangzik a „le patrie“. Karczol, visít, vinyog — mintha egy késsel „kriczcolnának“ az üveglapon. Csak halovány másolata néki az: „a ember.“

S azok a fölületes, léha francziák elfelejtették az első kormányozható léghajót, melylyel annyi francia ész, szellem és pénz zuhant bele az Atlanti-Oceánba: — s az ellen a barbarizmus ellen fordultak, mely nyelvük tisztaságát korrumpálni akarja. De nemcsak a szalónokban vitatkoztak erről, nemcsak az újságírók faragtak belőle cikkeket; hanem megszólaltak a miniszterek, az admirálisok (a hadihajók nevei auktoritást adnak nekik) a generálisok, a tudósok és mindenki, kinek szava van a fórumon.

Mellékes, melyik vélekedés győzött. Bennünket csak az érdekel, hogy ilyen jelentéktelennek látszó dolog valósággal fölzaklatta a közvéleményt. Ez megmagyarázhatja, miért oly hatalmas az a francia szellem, miért tud elfurakodni mindenüvé és miért ágaskodnak ellene hiába még a magyar

írók is. Ott van mindentűt, belebujik a tollukba és inspirálja őket. A tiszta, pallérozott, megmosott nyelv szárnyára veszi a szellemet és elröpti mindentűvé, ahol a kulturátlanság terjeszkedik.

Magyarországon például mindenki azt az ortográfiát használja, mely néki jól esik. Nincs olyan tekintély, mely előtt valaki meghajolna. Ha az Akadémia hallatja szavát, mindenki elfordítja a fejét és azt mondja: milyen számárság! A „Nytt“-től a „c...zukur“-ig: végigmenni mindenféle skálán, mert seholy sincs tájékozott.

„Le“ vagy „la“: hát érdemes e miatt az egy betű miatt hasábokat írni és napokig beszélni? Hiszen még primadonnáról vagy gorombáskodó képviselőről sincsen benne szó.

EGYHÁZAK.

— (A katolikus kongrua.) A tegnapi püspöki konferencia végleg és számszerint megállapította azokat az összegeket, melyeket a kongrua terhéből magára vállal. A mult konferencia megállapította a hozzájárulás kvótáját is, most pedig a bizottság előterjesztése szerint megállapították, hogy a minap elfogadott kvótakulcs szerint egy-egy püspökre mily összegű teher fog háramlani. Az 1908-iki költségvetés keretében most már nem lehet ugyan a kongruának állami részét megállapítani, de az érdekelt katolikus papságnak legalább reménye lehet arra, hogy az 1909. évi költségvetés keretében már nem ideiglenes segítségben, hanem rendszeres és végleges fizetés-kielégítésben fog részesülni. Nincs konkrét adat arról, hogy a fizetékiegészítéshez való hozzájárulás egyházmegyénként történik-e vagy egyetemesen az egész magyarországi egyházban? Kétségtelenül igazságtalanság volna, hogy ha minden püspök csak a saját egyházmegyéje kongruájának rendezésében venne részt, mert ebben az esetben éppen a leggazdagabb (esztergomi, váradi, csanádi, nyitrai, veszprémi) püspökökre jutna a legkisebb, a legszegényebb (rozsnyói, besztercebányai, eperjesi) püspökökre a legnagyobb teher.

— (Hlinka András ügye és a római Kuria.) Egy cseh lap révén Hlinka András felfüggesztett rózsahegy-i plébános ügyéről a legutóbbi napilapok azt a hírt közölték, hogy a római Kuria Hlinka panasza alapján Párvy Sándor szepesi püspök ellen vizsgálatot rendelt el, melynek foganatosítására egy pápai bizost küldtek volna ki Rózsahegyre. E hírszettel szemben illetékes forrásból a következőket jelejtjük:

Hlinka András május havában tényleg járt Rómában a pápánál és közbenjárását kérte a rózsahegy-i plébánia visszanyerése érdekében. A pápa azonban Hlinka kérelmét a leghatározottabban elutasította. A pápa utalt a kánonjogra, melyszerint minden püspöki vagy szentszéki határozat ellen első sorban az érsek az illetékes felebbviteli fórum. Hlinka ügye e szerint az érsek fenhatósága alá tartoznék. Az érsek határozata pedig megfellebbezhető a primáshoz. Csak ezeknek a fórumoknak döntése után kerülhetett volna a rózsahegy-i plébánia ügye a római szentszék elé. A Kuria e fórumok döntését nem jogi alapon, hanem csak kegyelemből változtathatja meg. Hlinkát annak idején, mikor a szepesi püspök a plébániától elmozdította, az erről szóló végzésben felhívták, hogy az intézkedés ellen az érsei érsekhez fellebbezhet, de ő ezt nem tette. A római Kurianak Hlinka folyamodásáról tudomása sem volt és így abba bele sem avatkozhatott.

— (Pánszláv község áttérése a nazarénus hitre.) Antalfalva, bácsmezei község tótajku luteránus lakossága tömegesen át akar térni a nazarénus vallásra. E tömeges áttérés oka a következő: Egy évvel ezelőtt az egyházkerületi gyűlés határozatából elmozdították Csaplovics János evangélikus lelkészt, mert a magyar istentisztelet megtartását megtagadta. A püspök Dolesall adminisztrátort küldötte ki Antalfalvára, kit azonban a tótajku hívek bojkottáltak. A nép nem jár a templomba és papját semmiféle egyházi funkcióhoz nem hívja. A napokban a presbiterium választásánál a lelkész két magyar érzelmi presbiter is ajánlott. Az egyházgyűlés többsége azonban hallani sem akart a pap jelöljeinek megválasztásáról. A gyűlés óriási lárma közepette széteszlett. Másnap az antalfalvi tótok összejöttek és küldöttséget választottak, mely a napokban tiszteleg Scholtz Gusztáv bányakerületi püspöknél, akitől Csaplovics visszahelyezését fogják kérni, mert különben valamennyien a nazarénus hitre térnek át.

A Harden-pör.

— Tárgyalás zárt ajtók mögött. —

Budapest, december 20.

A szenzációra éhes tömeget a Harden-pör mai tárgyalásán keserű csalódás érte. A nyílt ajtók mellett kezdődő tárgyalást éppen a legérdekesebb ponton, akkor, amidőn Eulenburg herceg, Elbe asszony és Moltke Kuno kihallgatása kezdődött, zárt ajtók mögött folytatták.

A nyilvánosság előtt csak egy érdektelen tanuvalomás folyt le, a Moltke Ottóé, aki arról tett bizonyosságot, hogy Moltke Kuno talpig derék uriember, hogy Hülsen-Haeseler, akire Harden hivatkozott, semmi kompromittálót nem tud Moltkeről, azután hosszadalmasan magyarázta a Harden—Moltke lovagias affér részleteit.

A mai tárgyalás eseményei ezek:

Moltke Ottó kihallgatása.

Délelőtt tíz órakor nyitja meg a tárgyalást Lehmann országos törvényszéki tanácsos és megindítja a tanukihallgatást. Az első tanu Moltke Ottó prépost, egykori alezredes, 60 éves, nem rokona gróf Moltke Kunónak. A következőket vallja:

— Jól ismerem Moltke Kuno gróf altábornagyot. 25 év előtt Boroszlóban ugyanegy csapatfőnökkel szolgáltam vele. Volt alkalmam alaposan megismerni és megfigyelni egy bajtársi kötelékben, mint a társas életben is. Házamhoz bejáratos volt akkor, később pedig mikor a gróf Berlin katonai parancsnoka lett s én kiléptem a hadsereg kötelékéből, sűrűn voltam házában vendége. Ilyen körülmények között ismertem barátait és magánéletét. Első sorban megállapítottam és kész vagyok rá esküt tenni, hogy Moltke Kuno gróf régebben nemcsak a tisztok között, hanem alárendeltjei körében is rendkívül kedvelt volt, mindenki tisztelte és szerette. Erre rá is szolgált, mert talpig becsületes, kötelességtudó és kitűnő katonának ismerte őt mindenki.

Vallomásának további során elmondja Moltke Ottó, hogy az első tárgyaláson Harden akként nyilatkozott és állítását iőntartotta, hogy gróf Hülsen-Haeseler, a császári katonai kabinellőda főnöke egy izben olyan nyilatkozatot tett gróf Moltke Kunóról, amelyet csak négy szemközti lehet ismételni. Én akkor — ugymond a tanu — gróf Moltke Kuno megbízásából azonnal írtam gróf Hülsen-Haeselernek, aki akkor Bécsben volt és kértem, hogy lehetőleg postafordulával válaszoljon, mit szökött gróf Moltke Kunóról Hardennek és alapos oka volt-e rá.

Gróf Hülsen-Haeselerről október 23-án a következő választ kaptam (olvassa):

Igen tisztelt uram, e hó 15-éről kelt levelére van szerencsém válaszolni, hogy Hardennel sohasem beszéltem, nem ismerem őt és így állítólagos nyilatkozatáról csak valamely harmadik személy szököhatott volna neki. Nem tudom, sőt határozottan tagadásba kell vennem, hogy valaha is olyan nyilatkozatot tettem volna gróf Moltke Kunóról, amelyet csak a nyilvánosság kizárásával lehet ismételni.

Aztán arról beszél a tanu, hogy gróf Moltke Kuno megbízásából tárgyalást kezdett Hardennel:

— Május 11-én meglátogattam lakásán Hardent és ugys, mint a gróf segédje, azt kérdeztem tőle, mi volt cikkeinek célja és hogyan vélekedik Moltke Kuno grófról. Így szóltam hozzá: Mint teljesen ismeretlen jövök önhöz, de remélem, hogy sikerülni fog egy ügyre személyes érintkezés útján teljes világosságot deiténünk. Sem én, sem névrokonom, akinek megbízásából vagyok itt, nem tartozunk a Zukunft állandó olvasói közé. Véletlenül egynéhány cikkéből azt olvastuk ki, hogy ön gróf Moltke Kunot perverz hajlamokkal gyanúsítja. Kérem, fejtsé ki véleményét. — Harden így válaszolt:

— Magától értetődik, hogy vállalom a felelősséget azért, amit írtam. Elismerem, hogy nem szenzációhajhósszából, hanem az általános politikai helyzet és a köz érdekében írtam a kérdéses cikket. Meggyőződést szereztem arról, hogy gróf

Moltke Kuno szexuális tekintetben természetellenes és ez a fellelésem bebizonyosodott, mikor alkalmam volt az ő válópörének aktáival megismerkedni, amikor Elbené hozzám fordult segítségért.

— Itt közbevettem — ugymond a tanu, — hogy új szempont merült fel, erről eddig nem volt szó. Kijelenttem Hardennek, hogy megelőző este, mielőtt Moltke Kunó gróf engem segédül kért föl, becsületszavára fogadta, hogy férfiakkal sohasem volt dolga úgy. Kértem Hardent, hogy erre nézve adjon nyilatkozatot. Harden azt felelte, hogy nincs oka a gróf becsületszavában kételkedni. Egy nemes ember és tiszt becsületszava lényegesen változtat a helyzeten. Ekkor arra kértem, hogy adjon írásos nyilatkozatot. Másnap aztán a következő levelet kaptam Hardentől:

„Tisztelt uram, ön szíves volt velem közölni, hogy megbizója, Moltke Kuno gróf becsületszavával erősítette ön előtt, hogy soha férfiakkal nem volt dolga. Erre a közlésre szívesen jelentem ki, hogy nincs semmi okom ennek a becsületszónak hihetőségében kételkedni.“

Azt is mondotta nekem Harden — folytatta Moltke Ottó — hogy egy név sem gerjeszt benne olyan tiszteletet, mint a Moltke név és becsületszavát adta, hogy amennyiben politikai kötelessége nem kényszeríti rá, tartózkodni fog attól, hogy Moltke Kuno gróf személyével tovább foglalkozzék.

Végül a tanu felolvassa Hardennek a párbajra történt kihívás után írott levelét, amelyben arról van szó, hogy párbajjal igazságot kideríteni nem lehet.

Még gróf Moltke Kuno jogi képviselője, Sello igazságügyi tanácsos, majd Isenbüll főügyész és Bernstein védő intéztek egynéhány kérdést Moltke Ottóhoz, aztán az elnök elbocsátotta a tanut.

Zárt ajtók mögött.

Most herceg Eulenburg Fülöp és gróf Moltke Kuno elvált neje, Elbené kihallgatására került a sor és fölmerült az a kérdés, vajjon a törvényszék zárt ajtók mögött folytassa-e a tárgyalást.

Lehmann elnök bejelenti, hogy herceg Eulenburg abban az esetben is, ha kihallgatása a nyilvánosság kizárásával történik, azt kéri, hogy fiai elkísérhessék és a törvényszék előtt mellette maradhassanak, mert oly rosszul érzi magát, hogy támogatóra van szüksége, ha valami baj találná érné. Az elnök megjegyzi, hogy a törvényszéknek ez ellen természetesen nem lehet kifogása.

Kleinholz védőnek aggodalmi vannak ez ellen annál is inkább, mert a védelem a herceg kihallgatása során néhány olyan bizonyítékot fog felhozni, amelyek a herceg fiaira is vonatkoznak.

Lehmann elnök közben elrendeli, hogy a kihallgatáson legyen jelen Eulenburg herceg háziorvosa és esetleg két inasa is.

Ezután a törvényszék visszavonult tanácskozássra, hogy döntsön afelett, vajjon a tárgyalás tovább a nyilvánosság kizárásával folytatandó-e.

A tanácskozás rövid ideig tartott. A törvényszék újra bevonult és az elnök kihirdette a határozatot, hogy az egész bizonyítási eljárás további során és Moltke Kunó gróf kihallgatása idején is sem a közönség, sem a sajtó képviselői nem lehetnek jelen.

Zárt ajtók mögött folyik tovább a tárgyalás.

Eulenburg herceg kihallgatása közel három óra hosszáig tart. A törvényszék intézkedései értelmében utána nem gróf Moltke Kuno, hanem Elbe asszony kihallgatására kerül a sor.

Miután Elbe asszonyt egy szomszéd szobából kellett a tárgyaló terembe hívni, közben Treskow bűnügyi biztos szakvéleményét hallgatják meg a homoszexualitásról. Miután Elbe asszonyt és gróf Moltke Kunót a nyilvánosság kizárásával hallgatták ki, a tárgyalást 5 órakor félbeszakították és folytatását holnap délelőtt 10 órára tűzték ki. A holnapi tárgyalás is egyelőre zárt ajtók megett fog lefolyani. Az első gárdalovassági hadosztály hadbiztosának megbízásából egy kapitány is résztvevő a tárgyaláson.

A zárt tárgyalásról a következő részletek szivárogtak ki:

Eulenburg herceg nagy határozottsággal tiltakozott a homoszexualitás vádjá ellen és vallomására megesküdött, az ellenfél részéről pedig eddig egyáltalán nem hoztak fel bizonyítékot a homoszexualitás mellett. Eulenburgot a törvényszék holnap újból kihallgatja. Hasonlóképpen hevesen utasította vissza gróf Moltke Kuno azt a gyanúsítást, hogy ő természetellenes hajlamu. Az elnök kérdésére részletesen elmondta a zsebkendő-jelenetet és hivatkozott arra is, hogy nagyon gyakran és szívesen fordult meg olyan társaságban, ahol asszonyok is vannak.

Elbenét előbb az elnök vallatta, aztán a felek keresztkérdések alá fogták.

A pör eddigi folyamából arra lehet következtetni, hogy december 24-ig is el fog huzódni és ha a védelem nem fog újabb bizonyító eljárást ajánlani, ami nincs kizárva, akkor még újév előtt lesz az ítélelhozatal.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Restaurál a vármegye.

— A vármegyei tisztújítások. —

A vármegyei tisztújítások még mindig erős hullámokat vetnek az egész országban.

Ma a következő híreket kaptuk:

Abaujtona vármegye e hó 17-én tartott tisztújító közgyűlése alkalmából az újonnan megválasztott tisztikar a következő táviratot intézte a belügyminiszterhez:

„Nagyméltóságú gróf Andrássy Gyula m. kir. belügyminiszter urnak

B u d a p e s t.

Mai ünnepünk alkalmából, midőn vármegyénk közhatalmát újból egyhangulag reánk ruházta, mély tisztelettel köszöntjük Nagyméltóságodat, az önkormányzati institució igaz bajnokát. Siker és áldás kísérje Nagyméltóságod minden lépését! Nagyméltóságodnak hazafias tevékenységében híven szolgálni kész Abaujtona vármegye tisztikara nevében.

P u k y E n d r e,

alispán.

Erre a távira Andrássy Gyula gróf belügyminiszter a következőképpen válaszolt:

„Puky Endre alispán urnak

K a s s a.

Abaujtona vármegye újonnan megválasztott tisztviselői karának alispán ur által tolmácsolt szíves üdvözlését és ragaszkodásuk jöleső kifejezését igaz szívből köszönöm. A vármegye közismert multja és az önök kipróbált rendületlen hazafisága biztos garanciát nyújtanak a jövőre nézve, hogy országunk javára cenzul is változatlan hazafias lelkesedéssel fognak munkálkodni. Önöket újból való megválasztásuk alkalmából melegen üdvözli

A n d r á s s y.

Maros-Torda vármegye ma tartotta tisztújító közgyűlést, amelyet nagy érdeklődés kísér. A tisztújító közgyűlést megelőzőleg ma délelőtt 10 órakor rendkívüli közgyűlés volt, amelyen bemutatották a választott törvényhatósági biz. tagok névsorát, amely tudomásul vétetett. A tisztújító közgyűlés, amelyen U g r o n Gábor főispán elnököl, 11 órakor kezdődött. A főispán megnyitó beszéde után K ö l l ö Ignác helyettes alispán a tisztikar nevében megköszönte a közgyűlés bizalmát, beadta lemondását. Azután a főispán a jelölt bizottságot küldte ki, amely a jelöléseket megajlítta. Azután kezdődött a választás. Alispánna egyhangulag kilencz jelölt közül K ö l l ö Ignácot választották meg. Nagy József volt alispán, aki többszörös fegyelmi vizsgálat alatt áll, a belügyminiszter és a törvényekkel szemben való engedetlenség miatt, nem is jelölték. Főjegyzővé szavazás után B a l l a Aladárt választották meg 130 szavazattöbbséggel. Egy szavazat esett Erődy Sándorra, ez azonban minthogy a nevezett nem volt jelölve, érvénytelen. Az autonóm párt a főjegyzőválasztásnál tartózkodott a szavazástól. Tiszti főügyésznek C s o n t o s Olivérrel szemben, aki az elmúlt kurzak szolgálatában állott, Sárkány Miklós ügyvédet, a függetlenségi párt elnökét választották meg 46 szavazattöbbséggel. Arvaszéki elnökké S z e n t i v á n y i Sándort választották 86 szavazattöbbséggel az eddigi B a l l a Odón elnökkel szemben. A leghevesebb küzdelem az első aljegyzői állás betöltésénél volt, ahol az eddigi aljegyzőt, aki Vozáry alatt szolgált, Horváth Balázst, 4 szavazattöbbséggel választották meg G e r g e l y f y Sándor, a függetlenségi párt jelöltjével szemben.

A főszolgabírói állásokra az autonóm párt jelöltjeivel szemben túlnyomóan a függetlenségi párt jelöltjeit választották meg. Az újonnan megválasztott tisztviselők az eskü a választás után nyomban letették. A közgyűlés, amely minden incidens vagy nagyobb mérvű rendezavarás nélkül folyt le, háromnegyed 8 órakor este ért véget.

Pest vármegyeben Gulner Gyula Pest vármegye főispánja a tegnapi tisztújító közgyűlésen a megye tiszteletbeli főorvosává dr. Nagy Albertet, az Ujságírók Egyesületének főorvosát s ismert szakírót nevezte ki.

Bereg vármegye törvényhatósági bizottsága e hó 17-én népes közgyűlést tartott, melyen az általános tisztújítás napjára december 30-át tűzte ki. A tisztújítást az teszi érdekessé, hogy ez alkalommal fognak megküzdeni a Gulácsy István Bereg vármegye alispánja körül csoportosult pártok a Barta Ödön országgy. képviselő pártjával. Gulácsy István népes értekezletet tartott Bereg vármegye kaszinójában, mely alkalommal Bay György surányi földbirtokos elnöklele alatt formálisan is megalakult a megyei alispán-párt. E párt dr. Barta Elnövel szemben dr. Belényessy András ügyvédet jelölte a tiszti főügyészi állásra. Az értekezlet az alispán indítványára üdvözlő táviratot küldött gróf Andrássy Gyula belügyminiszterhez.

Hajdu vármegye ma tartotta tisztújító közgyűlést, melyen Veszprémi Zoltán főispán elnököl. A közgyűlésen mintegy 260-270 bizottsági tag jelent meg. A választás a legtöbb állásra egyhangu volt s így a régi, kipróbált tisztviselők kerültek vissza állásaikba. Alispán Kovács Gy., főjegyző Pákozdy János lettek.

Háromszék vármegye ma tartott tisztújító közgyűlése iránt igen nagy érdeklődés mutatkozott. A közgyűlésen Elekes Béla főispán elnököl s megjelentek ott Ráth Endre, Ferenczy Géza, Bene István, Zakariás János, Geréb József országgyűlési képviselők is. A választáson Szentiványi Miklós volt alispán helyébe szótöbbséggel Király Aladárt választották meg. A többi állásokért is erős küzdelem folyt.

Hunyad vármegye ma tartott tisztújító közgyűlésén ismét a régi tisztikart választották meg egyhangulag. Alispán lett Pogány Béla, főjegyző Csulay Lajos, tiszti főügyész dr. Apáthy Árpád, árvaszéki elnök Borbáth Vilmos.

Olvasóinkhoz!

Január elsejével negyvenharmadik évfolyamába lép az Egyetértés, a legrégebb, legerjedtebb s tartalomra a legnagyobb függetlenségi napilap. Az a hosszú út, melyet a függetlenségi és 48-as eszmék törhetlen kiküzdésében megtett, olvasóinak egyre bővülő lelkes tábora s azok az eredmények, melyeket az ország függetlenítésében elért, mind igazolják, hogy ez alatt a hosszú idő alatt nemcsak Magyarország önállóságának leghevesebb előharczósa, hanem ennek a harcznak legerősebb tényezője is volt.

Az Egyetértés multja egyuttal a jelene és a jövője is.

S ahogy a multban, úgy a jövőben is pillanatig sem szününk meg szakadatlanul munkálkodni önálló államiségünk kiépítésén, pillanatig sem pihenünk a nagy 48-as eszmék kivívásában.

Emellett az Egyetértés úgy hazai, mint külföldi legelső hírszolgálati összeköttetései folytán a legbővebben s a legnagyobb változatossággal adja a napi eseményeket s úgy társadalmi, mint szépirodalmi és közgazdasági téren mindenkor csak a legkiválóbbat nyújtja.

Az Egyetértés ezenkívül a magyar család számára a Magyar Szalon rendkívül változatosan és irodalmi nivón szerkesztett havi folyóiratot küldi meg tellesen díjtalanul.

Az Egyetértés a magyar olvasóközönség legkedveltebb lapja, s ezt a szeretetet a jövőben csak fokozottabb munkássággal fogja gyarapítani.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . .	2 kor. 40 fill.
Negyedévre . . .	7 kor. — fill.
Félévre . . .	14 kor. — fill.
Egész évre . . .	28 kor. — fill.

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, szíveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Rémes katasztrófák.

— Négy százötven halott. —

Budapest, december 20.

Embervérre szomjas a föld. Egyetlen napon négy százötvenen az életükkel fizették meg ezt a szomjuságot.

Amerikában a bánya négy száz magyar temetett el. Körülményeiben eddig még kiderítetlen okok, de minden bizonynyal az emberi kapzsiság szedte itt is áldozatait.

Palermóban egyetlen ember vigyázatlansága okozta a többiek halálát. A két rémes katasztrófáról részletes tudósításunk ez:

Négy száz magyar bányász halála.

Rettenetes aratása van mostanában a halálnak Amerikában. Csak lapunk tegnapi számában írtuk meg, hogy a Mononghela-völgyben történt nagy bányakatasztrófa áldozatai közt huszonhét magyar bányász is volt.

Azóta huszonnégy óra sem telt el s máris újabb, rettenetes, arányaiban sokkal nagyobb katasztrófáról érkezik tudósítás. Ennek a katasztrófának közel négy száz magyar bányász esett áldozatul. Tulnyomóan olyanok pusztultak el a legborzalmasabb halállal, akik a legközelebbi jövőben már vissza akartak térni Magyarországra. A szerencsétlenség oly iszonyu és hajmeresztően borzalmas volt, hogy a legutóbbi idők bányakatasztrófiáit nem is lehet hozzámérni.

A szerencsétlenség ugyanannak a bányatársaságnak, az United Coal Companynak bányái egyikében történt, amelynek bányája két hét előtt robbant fel. Mintha átok sújtaná ezt a társaságot, hogy ily sűrűn törnek bányáira a katasztrófák. Nem lehetetlen, hogy bűnös kezek okozzák. De a távirati tudósítások oly rendszertelenek és zavarosak, hogy még a katasztrófa arányait sem lehet megállapítani; annál kevésbé az okokat, amelyek előidézték.

Ezuttal a nevezett társaságnak Darc-bányájában történt a rémséges szerencsétlenség.

A távirati tudósítás szerint a szerencsétlenül járt munkások között mintegy száz amerikai, a többi négy száz pedig magyar. A robbanás iszonyu ereje több bányászt kihajított a bányából, mert bár súlyos sérülések árán, de legalább élve menekültek. A bányában a robbanás után tűz támadt, amely az eltemetett munkások megmentését lehetetlenné tette. A szakértők szerint semmi remény sincs arra, hogy az élve eltemetett munkásokat meg lehessen menteni, mert azok, akiket a robbanás ereje nem ölt meg, valószínűleg megfuladtak. A robbanást tizenhét mérföldnyi kerületben meghallották.

A bánya bejárata körül a megszokott szomorú jelenetek folytak le, de a legszomorubb volt a mentésre kész bányászok teljes tehetetlensége. A bánya a legjobb berendezésű volt az egész pittsburgi bányaterületen. Az élve eltemetett munkások között van a bánya főnöke is.

Délelőtt Pittsburgból érkezett távirat szerint a Pittsburg Coal Company alelnöke azt állítja, hogy a bányában, amikor a robbanás történt, mindössze százhatvan ember volt. A többi egybehangzó jelentések között azonban ennek a legalább némileg megnyugtató állításnak alig lehet hitelt adni.

Egy-egy tárnára 400 bányász jut ezen a bányavidéken és a munkások legnagyobb része magyar. A robbanás olyan hatalmas volt, hogy a mélységből a föld felszínére vetett igen sok bányász. Azok a bányászok, akiket az explozió nem ölt meg, bizonyosan megfulladtak a gázokban és a lángok között szénén égtek, annál is inkább, mert a főtárna folyosója bedőlt és az égő bányából nem menekülhettek a szomszédos tárnákba. A robbanás megreszkettette a földet mérföldnyi távolságokban és a dübörgés olyan volt, mintha földrengés támadt volna. A kigyulladt bánya körül rémes jelenetek történtek. Százával rohantak a telepekről az emberek az explozió színhelyére, jajveszékelve állottak körül az asszonyok a vontató-gépeket, le akartak ereszkedni, de lángok csaptak ki a szádákból. Az elpusztult bánya ezen a vidéken a leguagyobb és a legjobban van felszerelve,

Éjjel jelentik Newyorkból: A pittsburgi bányász-szerencsétlenség különben már a negyedik három hét óta. Mind a négy robbanás oka felderítetlen, mert ezek a bányák a modern technika minden vívmányával fel vannak szerelve, gépei villamos erejűek, a világítást is villamosság szolgálatja és szakértők szerint ezek a bányák a legbiztosabbak, a robbanást majdnem kizártnak lehet tartani. A pittsburgi katasztrófa olyan borzalmas, mint a fairmenti volt, ahol öt-százán haltak meg. Geológusok azt állítják, hogy a föld belsejében nagy elválások vannak s erre vezethetők vissza a sűrű bányarobbanások. Más verzió szerint a Daro-Mine explozióját a villamos vezeték rövid zárata okozta. Eddig kétszáz négy holttestet hoztak fel a felszínre, de a halottak száma sokkal nagyobb.

Rómában a Stefani-ügyenökségnek jelentik Washingtonból: Az olasz nagykövét Louisiana kormányzójától azt az értesítést kapta, hogy Chattanvilleben a bányász-szerencsétlenségnek nem olaszok, hanem maczedón polgárok estek áldozatul.

Légberepült fegyverkereskedés.

Palermóban is rettenetes szerencsétlenség történt, mely sok emberáldozatot követelt. A Lateranion lévő Ajello-féle fegyverkereskedés ugyanis légberepült. A ház összeomlott és a ház körül levő házak ablakai bezuzódtak. A robbanás tegnap délután történt, amikor már az üzlet be volt zárva. Azon a ház körül, amelyben ez a bolt volt, a vele szemben levő gyári épület is beomlott és egyidejűleg tűz tört ki benne. Este tizenegy óráig tiz halottat és hatvan többé-kevésbé súlyos sebekkel borított sebesültet huztak ki a romok alól. Attól tartanak, hogy még sok ember van a romok alatt, mert a szállóban, amely a puskaműves boltja felett volt, számos kívándorló lakott.

A ma érkezett táviratok jelentik, hogy azt a házat, amelyben Ajello üzlete volt, valamint a szemben levő épületet a lángok teljesen tönkretették. A tűzoltóság lokalizálta a tüzet, mely már a közelfekvő építményeket is fenyegette. Katonaszág, tűzoltóság, rendőrök és a Vörös Kereszt-Egyesület tagjai vettek részt a mentési munkálatokban. Az eddigi, még a romok alatt lévők kiszabadítását célzó munkálatok egész éjjel tartottak. A sebesültek nagy részét a gyógyszertárakban és ambulatóriumokban kötözték be. Az elpusztított épületekben négy vendéglő volt, amelyekben Amerikából jövő visszavándorlók laktak, kik az ország belsejébe akartak tovább utazni. A katasztrófa mélyen megrendítette a város lakosságát. A színházak félbeszakították előadásait.

Az utolsó értesülések arról szólnak, hogy éjfélig tizenhét embert huztak ki a romok alól, köztük Ajellót, a fegyverkereskedés tulajdonosát és több asszonyt. A halottak majdnem valamennyien el vannak torzítva. Megsebesültek hetvenegyen, közöttük többen súlyosan.

Rómába a palermói katasztrófáról ma érkeztek az első részletes jelentések. A szerencsétlenséget dinamit- és lőd-patronok felrobbanása okozta, amelyeket Ajello fegyverkovács titokban nagy tömegben halmozott föl házában, hogy azokat a tilalom ellenére a halászoknak eladogassa. Ajello maga is odaveszett. A fegyverkovács rombadólt házából és a szemben levő dűledező ház romjai alól eddig 25 halottat ástak ki, a sebesültek száma 81. Nem lehetetlen, hogy a romok alatt még több holttest is van.

A katasztrófa híre a szicíliai lakosság közt nagy rémületet keltett, mert az első hírek ezer halotról beszéltek. Egész éjszaka ostromolták a telefont, mindenki Palermóval akart beszélni és az izgatottság szenvedélyes kitérésekben nyilvánult, mikor nem lehetett összeköttetést kapni. Ma korán reggel jött az első hiteles jelentés Catanián át, amely megnyugtatólag hatott, mert a szerencsétlenül jártak száma ha nagy is, távolról sem olyan, mint az első hírek állították.

A fegyverkovácsával szemközt lévő ház matrónak volt tanyája. A robbanás idején sok kívándorló szállott meg benne. Ez a szerencsétlenség ismét bebizonyította, hogy Olaszországban a löporrobbanások ellenőrzése hiányos. Csak tegnap is nagyobb veszedelmet okoztak löporrobbanások Biventóban, Bariban és Manfrediniában. Ezen az utóbbi helyen tömérdek tüzijáték explodált, amelyeket a

karácsonyi ünnepekre halmoztak fel s három ember meghalt, ötven olyan súlyosan sebesültek meg, hogy a halállal vívódnak.

Az a ház, amelyben a löporraktár volt, csupán rom lett, egyetlen egy fala, vagy gerendája sem maradt meg. A szemközt fekvő ház is erősen megromgálódott, a tető beszakadt, de a főfalak még állnak. Mind a két ház kicsiny, jelentéktelen épület. A szembenlévő ház matrónaknak szokott éjjeli szállása lenni, akik a városban rekednek és éjszakára már nem tudnak hajóikra visszatérni. A robbanás idején bevándorlók is voltak benne, közülük hatan meghaltak és huszonötön megsebesültek. Liberio Libani népekesnek, aki a fegyverkovácsnál lakott, felesége és két gyermeke halt meg a robbanástól. A nyolcvanöt sebesült közül heten haldokolnak, a többiek állapota javult, elannyira, hogy a kórházból már el is bocsátották őket.

Palermóban katonák, tűzoltók és polgárok ma éjjel is folytatták a mentési munkálatokat és kutattak a romokban, amelyeknek kiterjedése husz méter. A negyvenhárom feltalált halott között van 15 asszony és 8 gyermek. Csupán tizenkét holttest személynazonosságát lehetett megállapítani, a többieket nehéz felismerni, mert ismeretlen visszavándorlók. A szerencsétlenség okának azt tartják, hogy Ajello üzlete mellett egy gyár volt, amelyben tűzoltási anyagokat állítottak elő. Felteszik, hogy a robbanás ebben a gyárban keletkezett és Ajello üzletében folytatódott. A Corleone és Santa Rosalia szállodák teljesen el vannak pusztítva. Több szomszédos üzlet a robbanás következtében elpusztult, míg a Konkordia szálló, habár közvetlen az Ajello üzlete mellett van, sértetlen maradt. Csak egy szobalány sérült meg.

Késő éjjelig Ajello felrobbant löszraktárának romjai alól negyvenhárom halottat és mintegy száz sebesültet hoztak napvilágra.

A katasztrófa oka ki van derítve. Ajello házában hátsó raktárban karácsonyra ugynevezett papirosbombákat készített löpor és dinamitkeverékből. Egy bomba a földre esett, felrobbant és meggyújtotta a raktárban felhalmozott tömérdek dinamitpatront. Az egyetlen ember, aki a fegyverkovács házában életben maradt, egy előmunkás, aki súlyos agyrázkodást szenvedett és csak jelekkel tudja magát megérinteni. A többi munkás mind meghalt és úgy összeégett, hogy holttesteiket nem lehet agnoszkálni.

UJDONSÁGOK.

Fölmentettek egy leányt.

* * *

Ma a budapesti törvényszéken fölmentettek egy szerencsétlen teremtést, aki rálőtt a kintzójára.

A férfi az elősdiéknak abból a fajtajából való volt, a melyik az utca sarában tengő, nyomorúságos teremtetéseket éli, a maga undorító mohóságával.

Minden garasát elvette a leánynak, amit az, az éjszakai martíromságával keresett. Maga henylt czipfrázkodott, legénykedett s azt a karmai jutót boldogtalan némbert igavonó barommá aljasította. Vasbotot fogott rá, ha elesett fáradtságában nem akarta, vagy nem bírta tovább a testét gyötretni.

Egy napon aztán lázadást ütött az eltiport, békerűró rabszolga s akkor eldördült a fegyver. Sajnos, kárt nem tett, vagyis inkább nem használt a világnak azzal a jótéteménnyel, hogy a szép legényt csöndes emberré tette volna. Hanem azért azt a szerencsétlen, elgyalázott férget a megsértett jogrend, a betű, megtorlás elé parancsolta.

Oda is állt Mari a sorompók elé és Magdolna megadásával várta az ítéletet.

És ítéltetett!

Hanem ez az ítélet ragyogó, megható bizonyítéka lett annak, hogy az emberi megértés, az igazi jog ígéret országa eljövendőben van. A betű rideg parancsolatainak védelmezője, maga az ügyész állott fel védőbeszédet mondani a család, barátok és otthon nélkül való elesett szegény, a senki védelmére. Megbocsátotta neki a szegényét,

elfeledte megtévelyedéseit és hirdette büntelenségét, mert szenvedett.

A szenvedés, ez a legnagyobb, legszentebb emberi érv hangzott el az ügyész ajkairól a betűgyilkos ridegségével szemben és diadalt aratott a szánalom, a megbocsátás, a hit a megtisztulásban.

Fölmentettek egy leányt, aki szegény az egészségtől talán csak azt értette meg, hogy haza mehet szomorú otthontalanságába, hogy megbocsátják neki, amiért lázadni mert megkínzója ellen, a maga együgyű erőszakosságával.

Mi többiek pedig, akik látók vagyunk, legyünk hívők is.

Mi! Akik tudjuk, hogy mi történt.

Mari pedig elmegyén haza. És talán már holnap is végig sújt rajta a szép legény vasbotja. Ne történjen azonban, hogy a Mari kezében ismét eldőrdüljön az a fegyver és talán öljön is. Mert akkor fölborul ám az egész gyönyörtüzes kártyavár és Mari visszaeső bűnös lesz. A betű pedig, a gyilkos, a rideg, a kérielhetetlen betű ölni fog, mint az a fegyver.

Egy idézésre visszatér a sülétség országa, amely szabadalmat ad a széplegénynek a vasbotra. De Marinak nem a revolverre.

Pedig olyan szép volt az, olyan hitet keltő, hogy ma fölmentettek egy leányt...

(-vay.)

Napirend. Napjár. Szombat, december 21. — Római katolikus: Tamás apostol. — Protestáns: Tamás. — Görög-ország: december 8. Patap. — Zsidó: Teb. 16. S. Vajekh. — A nap két reggel 7 óra 47 perckor, nyugszik délután 4 óra 9 perckor. — A hold két délután 5 óra 45 perckor, nyugszik reggel 8 óra 57 perckor.

A miniszterek nem fogadnak. — A képviselőház ülése délután 10 órakor. — A főváros közlekedési bizottságának ülése délután 10 órakor az Ujvárosban. — A Magyarországi Négyesületek Szövetségének összejövetele esti 6 órakor az Ujvárosban. — A Siketnémák Intézetének karácsonyi ünnepélye délután 4 órakor. — A Nemzeti Színházban bemutató előadás. — A Színháztudományi Akadémia előadása az Urániában. — A Sportkedvelők Köriének rendkívüli közgyűlése esti 8 órakor Sziget-utca 10. szám alatt. — Thibaud Jaques hegedűművész hangversenye. — Az Iparművészeti Társulat tárgysorsjátékának húzása. — Arveres a Terézvárosi királyi zálogházban. — Az Eptési és Műszaki Rajzoló Országos Egyesületének estélye. — A Gyöngyösi Népközpont értekezlete esti 7 órakor. — A Gyöngyösi Országos Intézetének karácsonyi ünnepélye háromgyed 5 órakor. — A Képzőművészeti Társulat téli túrlata a Műcsarnokban nyitva 9-3-ig. Belépődíj 1 korona. — A Nemzeti Szalon karácsonyi kiállítása nyitva 9-6-ig. Belépődíj 1 korona. — Ujváry Ignác gyűjtemény kiállítása a Könyves Kálmán-műintézetben (Nagymező-utca 37-39.) nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Az Új Művészeti Szalon (Kecskeméti-utca 3. szám alatt) nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Az Uránia Kizyó-terti Szalonja nyitva 9-8-ig. Belépődíj 20 fillér. — Az Amatőr Műgyűjtők kiállítása és a Képzőművészeti Társulat nyitva az Iparművészeti Múzeumban 9-8-ig. Belépődíj nincs. — Doby Jenő gyűjtemény kiállítása a Szépművészeti Múzeumban nyitva 10-től fél 2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva ványára nyitva 9-2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10-2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10-1-ig és 3-7-ig. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — A Néprajzi Múzeum nyitva 9-1-ig. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Földtani Intézet múzeuma megtekinthető 1 koronáért belépődíjjal. — A Széchenyi-Múzeum nyitva 10-12-ig. — Az Aquincumi Múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva 9-1-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9-1-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 3-7-ig. — Az Exvitemi Könyvtár nyitva 9-12-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9-12-ig. — A Pedagógiai Könyvtár és Tantervkészítési nyitva 3-6-ig.

A primási udvarból. Vaszary Kolos bíboros hercegprimás, aki a nyár óta kitünő egészségnek örvend, a karácsonyi ájtatosságokat budavári palotájának házikápolnájában fogja végzni. A bíboros főpap a tél beállta óta is megteszi a szabadban napi sétáit. — Dr. Kohl Medárd püspök mintegy tíz nap óta gyöngékedik. A püspök ugyanis legutóbbi vidéki utazása alkalmával meghűlt és azóta fülbaj kínozza.

Kitüntetés. A király Megyery Géza kiriai bírói czimmet és jelleggel felruházott nyíregyházi törvényszéki elnöknek, saját kérelmére történt nyugdíjazása alkalmából, sok évi buzgó szolgálatában szerzett érdemei elismerésül, a Lipót-rend lovagkeresztjét adományozta és Meissner József bécsi építőmester, magyar állampolgárnak a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

Merénylők Oszkár király temetésén. Stockholmban, annak a templomnak közelében, ahol Oszkár királyt eltemették, több orosz letartóztatott, mert a rendőrség gyanút fogott, hogy bombát akartak dobni a koporsó után haladó fejedelmi személyekre. A foglyoknál nem találtak ugyan bombát, de elővigyázatosságból mégis fogságban tartják őket.

Nikita fejedelem névnapja. Cettinjében Nikita montenegrói fejedelem névnapját a szokott finomsággal ülték meg. A Metropolitan-templomban Te Deum volt, amelyen a fejedelmi család is résztvett. A fejedelem névünnepe alkalmából az udvari templomban is Te Deum volt, amelyen a fejedelmi család szintén jelen volt. A templom elhagyása után a fejedelem fölcsólitotta a csapatokat, hogy felkiáltásban éltessek a czárt, amit a katonák lelkesedéssel

megtettek. Azután a parlament tagjai tiszteletére dejeuner volt.

Tanügyi kinevezések. A király Tatár Balázst a nagyszalontai állami főgimnázium igazgatójává nevezte ki. Dr. Molnár István budapesti állami főgimnáziumi rendes tanárnak pedig saját kérelmére való nyugdíjazása alkalmából a főgimnáziumi igazgatói címet adományozta.

Merényletterv a bolgár fejedelem ellen.

A Balkán puszkapországgal van tele. Szarafov és Garvanov meggyilkolása mód fölött felzavarta a kedélyeket s most már mindenféle merénylettől félnek melyet egy-egy politikai individualitás ellen állítólag terveznek. A legújabb hír az, hogy Ferdinand bolgár fejedelem ellen is terveztek merényletet. A fejedelem a czár nevénapja alkalmából résztvett az orosz követségen rendezett istentiszteleten. Nagy fölünést keltett, hogy a fejedelmi palotától a követségig az utat teljesen elzárták és egyéb elővigyázati intézkedéseket is tettek. Azt mondják, hogy a kormánynak különös oka van a fejedelem biztonságáról gondoskodni. Híre jár, hogy ugyanazok, akik Szarafov meggyilkolásában résztvettek, Ferdinand fejedelem ellen is merényletet terveznek. A kormány különben Sandanskijt, Szarafov meggyilkolásának értelmi szerzőjét „vogelfrei“-nak nyilvánította, azaz büntetés nélkül szabad megölni.

Bartók György halála. Bartók György erdélyi református püspök elhunyt alkalmából az erdélyi református egyházkerülethez részvétlétviratot intéztek Wekerle Sándor miniszterelnök, gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter, Darányi Ignác földművelésügyi miniszter és még számosan az előkelő világ tagjai sorából. A dunamelléki református egyházkerület az erdélyi református egyházkerület elnökségéhez az alábbi táviratot intézte:

Mélyen meghatva értesült a dunamelléki református egyházkerület nagyérdemű püspökük, Bartók György megdöbbentő elhunytáról. Az erdélyi egyházkerület méltó gyászában testvéries részvétellel osztozunk és az idvezült áldott emléket kegyelettel fogjuk megőrizni. A végtiszességen küldöttséggel képviseljük magunkat. Darányi Ignác főgondnok, Baksay Sándor püspök.

Bartók György ref. püspök holttestét ma este átszállították a református teológiai akadémia dísztermébe, ahonnan vasárnap délelőtt temetik. A városházára gyászlobogót tűztek ki. Táviratot küldött még Teutsch erdélyi püspök is, ki egyuttal bejelentette, hogy a temetésen nagyobb küldöttséggel képviselteti magát.

Az országos közoktatásügyi tanács ülése.

Az országos közoktatásügyi tanács állandó bizottsága most tartotta ez évi utolsó érdemleges ülését. Napirenden volt az Erzsébet nőpariskola tanári karának a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez intézett két felterjesztése, melyben a tanári kar azt kéri, hogy adassék mód és alkalom az intézet önként vállalkozó növendékeinek arra, hogy a latin nyelv elemeit és a kézimunkát tanulhassák. Az utóbb említett ügyet a kiküldött bizottság véleménye alapján véglegesen elintézte a tanács, a latin nyelvi tanfolyam ügyét pedig az illető működő szakbizottsághoz utalta vissza a tantervnek a hozott elvi határozatok értelmében leendő módosítása végett.

A vérbaj gyógyítása. Neisser egyetemi tanár visszatért Berlinbe tanulmányutjáról, Jáva-szigetéről, ahol a vérbajt s annak gyógyítási módját tanulmányozta. Kutatásainak legfontosabb eredménye az, hogy megdöntötte azt az általános feltevést, amely szerint vérbajból kigyógyultak azontul immunisak a bujakor ellen. Magának a betegségnek gyógyítása, több módszer útján vezethet sikerre, de az az egy kétségtelen, hogy nem csak állatok, hanem emberek is újból megkaphatják a vérbajt. Neisser azt találta, hogy nincs szerum, amely immunissá tenne a vérbaj ellen.

Egy orosz miniszter hirtelen halála.

Filozsofov orosz kereskedelmi miniszter, aki Carszkoje Szelóbból még egészségesen érkezett Pétervárra, tegnap este a Mária-színház díszelőadására ment, ahol előadás közben rosszul lett és eszméletét veszítette. A páholyból az előcsarnokba vitték, az ott megjelent színházi orvos konstátálta, hogy a miniszter szívszélhűdés következtében hirtelen meghalt.

Márk Márkus halála. Közgazdasági irodalmunk egyik legérdekesebb alakja és értékes munkása Márk Márkust tegnap régi jó barátjának, Vörös László volt kereskedelmi miniszternek lakásán szélütés érte. Mire lakására szállították, meghalt a hetvenkét éves öreg ur; az orvosi vizsgálat megállapítása szerint agyszélhűdés ölte meg. Márk Márkust, aki régi kedves alakja volt Budapest életének, alapjában véve mégis kevesen ismerték. Kevesen ismerték benne a komoly tudós és a zseniális találékonyságu gazdasági politikust, akinek válságos időkben mindenféle kormányok kikérték a tanácsát. Wekerle első kormánya idejében ő rendezte kormány megbízásból a valuta-kérdést, azonkívül számos intézmény az ő leleményességének köszönheti születését. Részesült is ezekért időnként a legkomolyabb körök elismerésében, de általában véve csak annyira méltányolták, amennyire nálunk a stréberségnélküli, szemérmesebb természetű, de legértékesebb munkásokat szokták. Igazi lelkes ember volt, aki szóval és írásban minden értelmes embert meg akart hódítani az igazának. Azonkívül igazi bölcsé volt az életnek, akinek tréfás éli és komoly tartalmu mondásai közkincsévé váltak nem csupán annak a kisebb körnek, mely az öreg urat ragaszkodással szerette és tisztelte. Valamikor gazdag ember volt, de jó szíve és hamisítatlan ösbohém-természete nem azok közül való volt, mely a vagyonszerzőket jellemzi... Ott hagyta a kereskedői pályát és attól fogva számos munkát és röpiratot írt, amely igen alaposan beleszólt az aktuális gazdasági kérdések eldöntésébe. Eppen tegnapelőtt fejezett be egy sokak szerint szenzációs munkát, melyet ragyogó szemmel mutogatott ismerőseinek... Az elhunytban Márk Lajos, a kiváló festőművész rajongással szeretett atyját gyászolja.

Molitor Olga becsülete. Karlsruheban a ma délelőtti tárgyaláson dr. Kaiser törvényszéki orvos előterjesztette szakértői véleményét, amely szerint báró Lindenu Károly testileg és szellemileg egészséges, minden tekintetben beszámítható. Délben beveződött a bizonyítási eljárás és a perbeszédre került a sor. Este a bíróság két napi tárgyalás után három évi fogságra és ötévi becsületvesztésre ítélte Lindenu ügynököt. A fogságba beszámítják a vizsgálati fogságba töltött négy hónapot is.

Dróttalan telefon.

Érdekes kísérlet volt tegnap Berlin és Kopenhága között dróttalan telefonozással és a próba jól sikerült. Eddig csak hetvenöt kilométer távolságra tettek kísérletet dróttalan telefonozással, Berlin és Kopenhága között pedig háromszázhetven kilométer a távolság.

A csernovai árvákért.

A csernovai árvák javára megindított gyűjtés tudvalevőleg tízezer koronát meghaladó összeget eredményezett. Rózsahygyen tegnap ülést tartott a segélyadományok szétosztására hivatott bizottság Palugyay Móríc főispán elnökléte alatt. Az ülésen többek között résztvettek Rakovszky István, a képviselőház alelnöke, Szmracsányi György és Beniczky Ödön képviselők, dr. Klinovszky Lénárt rózsahygyi kormánybiztos, Pazurik Márton esperes, Sárfy Ignác kegyesrendi gimnáziumi igazgató, Lehoczky Ábris árvaszéki elnök és Bacskor csernovai községi tanácsos. Az értekezlet megállapodott abban, hogy mintegy 3000 koronát kioszt a segélyre szoruló közt, a többi az árvaszék javára az árvaszéknél letéteményezi. Az adományok szétosztására az értekezlet Lehoczky árvaszéki elnök vezetésével bizottságot küldött ki, melyben Pazurik esperes, Fischen rózsahygyi adminisztrátor-plébános, Bacskor községi tanácsos és tíz csernovai gazda vesznek részt. Palugyay Móríc főispán indítványára az értekezlet köszönetet szavazott Beniczky Ödön országgyűlési képviselőnek a gyűjtés jelentékeny sikeréért; Szmracsányi György országgyűlési képviselő indítványára a néppárt fejezte ki köszönetét és bizalmát. A szétosztás befejezése után az egyes adakozóknak a bizottság el fog számolni a pénz hovatfordításáról.

Halálozások. Váradny Ignác, a Szeged-sövényházi Armentesítő Társulat nyugalmazott főmérnöke nyolcvanhárom éves korában meghalt Szegeden.

Özv. temeseli és abaujvári Désy Imréné szül. zsadányi és törökszentmiklósi Almásy Leontina hetvennyolc éves korában elhunyt Győrött.

— **Építészhallgatók gróf Apponyinál.** Ma tisztelgett a műegyetem építészhallgatóinak három tagu küldöttsége gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszternél és Molnár Viktor államtitkárnál, hogy őket az építészhallgatóknak december 22-én megnyitandó kiállítására meghívják. Az ünnepi megnyitáson Molnár Viktor fog megjelenni a kultuszminiszter képviselőjeként, míg a miniszter megígérte, hogy szintén meg fogja tekinteni a kiállítást, amely iránt élénken érdeklődött. A kiállítást vasárnap délelőtt 11 órakor nyitják meg, míg a sajtó képviselői reggel 9 órától tekinthetik meg a kiállítást. A kiállítás Esterházy-utca 1/b. I. emelet alatt van és díjtalanul tekinthető meg.

— **Színházi botrány Bécsben.** A Theater an der Wienben ma, közvetlenül az előadás előtt, nagy botrány történt. Meister tenorista megverte Wallner igazgatót és mikor egy ügyeletes rendőr közbelépett, a tenorista őt is torkon ragadta és fojtogatta. Meister ellen a rendőr feljelentést tett.

— **A miskolci filléregylet karácsonyfája.** Az a nagy társadalmi evolúció, melyet a nőkérdés a művelt nyugat államaiban s hazánkban is földeztet, folyton fölcsinálja a nőnevelés ügyének aktualitását. A miskolci ref. női Filléregylet is elsősorban a jótékony nőegyesületeket állítja sorompóba, de pártfogol minden emberbaráti intézményt és testületet, mely a szeretet munkájára vállalkozik. A szeretet ügyének hozott áldozatot az egyesület, amikor nyolcvan szegény gyermeket lepelt meg gazdagon megpakolt karácsonyfával. Az egyesület által fentartott iskola nemcsak ingyenes oktatásban részesíti a gyermekeket, hanem munkája tanítja meg őket s az előállított ruhát, fehérneműt és kézimunkát a gyermekek tulajdonába juttatja. Erre a nemcsizélra baji Patay Gyuláné és Szathmáry Király Pálné külön alapítványt tettek. A Miskolci ref. női Fillér-Egylet különben az első jótékony nőegylet Borsodvármegyében, mely csöndben, zajtalanul dolgozik. Céljait határozatosan halad előre négy évtizedes pályáján, olyan fényes eredménnyel, hogy a múltjában benne van jövőjének biztosítéka. Amit Szathmáry Király Pálné közel három évtized alatt létesített, azt mind továbbfejleszté leánya, Patay Gyuláné, aki az intézet vezetését is átvette. Már ő alatta határozta el, hogy — mivel állami és felekezeti iskolák is adnak ingyenes oktatást — az egyesület, mint ingyenes elemi iskola-fentartó, misszióját teljesítette és teljes erejét egy kálvinista árvaház alapítására fogja fordítani. Ez az agilis egyesület tehát, mely mindig oda törekedett, hogy a nő megtalálja helyét a társadalomban, megérdemli a magyar társadalom támogatását.

— **Nagy viharok a tengeren.** A Fiuméba érkező hajók parancsnokai nagy viharokról adnak hírt, amelyek most a földközi tengeren, különösen a genouai és lyoni öbölben dúlnak. A vonalon közlekedő gőzösök nagy késéssel érkeznek a kikötőkbe, sőt a kisebb parti hajók közlekedésében teljes zavar állott be a hirtelen fellépett zord időjárás folytán. Cardiffban az Orient magyar hajóstársaságnak Borneo nevű gőzöse a dokkból kijövet a nagy szélvihar következtében összeütközött a Pinta angol gőzössel, amely súlyosan megsérült. A Borneo csak jelentéktelen sérüléseket szenvedett, úgy, hogy utra kelhetett Pólbá.

— **Sikkasztás egy takarékpénztárnál.** A dunapataji takarékpénztárnál nemrég nagyobb sikkasztásnak jöttek nyomára. Kiderült, hogy Bán M. Sándor pénztáros a bűnös, aki több ezer koronáig megkárosította a pénintézetet. Állásától rögtön felfüggesztették s a takarékpénztár nevében dr. Lázár Nándor fővárosi ügyvéd megtette ellene a feljelentést. A kalocsai ügyészség indítványára elrendelték Bán ellen a vizsgálatot, amely idáig négyezer korona kárt állapított meg. A sikkasztás az egész környéken nagy feltűnést keltett, mert Bán nagy szerepet játszott a társaséletben s elnöke és vezére volt a dunapataji függetlenségi pártnak is.

— **Elopott szivattyuház.** Gmilyakova orosz állomáson a délnyugati vasuton elloptak egy szivattyu-házat, amely vasuti sínekkel, talpákkal volt bekerítve. Ezt a szivattyu-házat egy idő óta már nem használták és vasuti őrt rendelték ki, hogy őrizze. A tolvajok elvittek mindent, ami mozgatható volt, a kerítésül szolgáló síneket, vasuti talpákat, a házikó ablakait, ajtóit, minden farészt, a padlókat felszedték és a tetőt sem

hagyták ott, csak éppen az üres falak maradtak meg.

— **Pozsony ünnepe.** Ma van 25 éve annak, hogy Frigyes főherceg családjával együtt Pozsonyba költözött. Ez alkalomból Pozsony város rendkívüli közgyűlése az elnöklő polgármester indítványára elhatározta, hogy a fenséges pár iránti háláját és ragaszkodását jegyzőkönyvben megörökíti és a főhercegi családot feliratulag üdvözlöi a negyedszázados évforduló alkalmából.

— **Szerencsétlenség egy főpróbán.** Grossenhainban tegnap délután a városi színházban a „Vig özvegy“ próbája közben nagy gázrobbanás történt, amelynek okai még nincsenek felderítve. Az explózió Kruse karmestert, a grossenhaini huszárrezd zenekarának karnagyát, és néhány katonai zenészt súlyosan megsebesítette, de a szereplő személyek közül is többen égési sebeket szenvedtek és a kiömlő gáztól mérgezést kaptak. A színház egész berendezése és a színpad elpusztult. A robbanás olyan erős volt, hogy a dörgést több óra járányira is hallották. Nagy erőfeszítés után sikerült a tüzet eloltani.

— **Panicza üldözése.** A katonai hatóságokat utasították, hogy Panicza és czinkosai kézrekerítése miatt a Rilo vidékén razzíát tartsanak és azt élve vagy halva kézrekerítsék. Hír szerint a csapatok Sandanskyt és Paniczát a Rilo vidéki tavak környékén körülzárták. E hírek azonban nem igen adnak hitelt.

— **Házasság.** Löwy Jenő, a Viktória Biztosító Részvénytársaság tisztviselője eljegyezte Deutsch Vilmos leányát, Ilonkát.

— **Az apatini iskolák államosítása.** Apatin községben tegnap csúfos vereséget szenvedtek a pángermánizmussal és más czimékkel bujtogató emberek, kik hihetetlen agitációval minden áron az iskolák államosításának már jogerőre emelkedett régebbi határozatát újabb határozattal akarták megdőnteni. Az agitáció eredménye, hogy huszonhat képviselő az államosítás mellett és tizenhat ellene szavazott. Az utóbbiakkal szavazott a község katolikus plébánosa és a járási orvos. A jó magyar érzelmű német-ajku polgárság között a szavazás eredménye nagy örömet keltett.

— **Jótékony ünnepély.** A VII. kerületi Makovszky Ferenc-asztaltársaság tegnap este gyermekfelruházó ünnepélyt rendezett Kovács és Borcsányi Riviera-kávéházban. Egy csomó gyermek közt téli ruhát osztottak ki, köztük Kovács Zsigmond alelnök indítványára több rikkancs is kapott meleg ruhát. Makovszky Ferenc műépítész lelkes beszédet intézett a gyermekekhez. A felruházó ünnep után Hlatky Sándor vendéglős látta vendégeit a gyermek-sereget.

— **A 200.000 koronás kölcsön.** Megemlékeztünk e napokban gróf Eszterházy Pálnak egy 200.000 koronás kölcsöntügyéről, amelyre vonatkozólag Bobula János műépítész a következő nyilatkozatot küldte be:

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Ösmerve lojalis korrektségét, kérem, hogy helyreigazító soraimnak helyt adni méltóztassék.

Engem gróf Eszterházy soha semmiféle kölcsön megszerzésével meg nem bízott, én sem senkit és így minden ehez fűzőtt és nevémmel kapcsolt kommentár téves és fönn nem áll.

Kiváló tisztelettel hive

Bobula János
műépítő.

— **Sztrájkoló munkások.** Hamburgból jelentik: A nyugati part mentén a salétromos kikötőkben Dél-Amerikában a kikötő munkások sztrájkba léptek és a sztrájk átcsapott a salétrom-telepekre is. A környékről nyolcezer munkás özönlött Iquiquebe és nagy a veszedelem.

— **Hivatalos titok.** Lipcsében a törvényszék elvetette a Juniusban hivatalos titok megsértése miatt három haví fogházra ítélt Poepfau Oszkár titkári hivatali segédtitárszke revizióra vonatkozó kérvényét. Ezenkívül elvetette a birodalmi törvényszék az ügyésznek kérelmét az ítélet fölmentő részének reviziója tárgyában.

— **A mentők működése.** A Budapesti Önkéntes Mentő-Egyesület november havában összesen 1336 alkalommal vették igénybe. Első segélyben 659 egyént részesítettek, akik közül 449 férfi, 203 nő és 7 gyermek volt. Ez esetek közül 341 sebészi bántalom, 178 belbaj, 91 egyéb baj volt és 49 öngyilkossági kísérlet, illetve öngyilkosság. 567 esetben végeztek szállításokat, 93-szor teljesítettek mozgóországét és 17-szer vonultak ki vaklármára. Az év eleje óta 14.937 esetben vették igénybe a Budapesti Önkéntes Mentő-Egyesületet és fennállása óta összesen 231.655 esetben.

— **Megőrült főbíró.** Szakonyi István, a szombathelyi járás főszolgabírája, kit a tegnapi tisztújításon választottak meg újból egyhangulag, ma hirtelen megőrült. A főszolgabíró ma este Budapestre szállították a Schwartzér-szanatóriumba.

— **Rendőri hírek.** Baleset a gyárban: A magyar petroleum-gyár Soroksári-ut 95. számú telepén Lebovits Antal éjeli őr egy petróleumtartón keresztül fektetett deszkán ment keresztül. A deszka kicsuszott a lába alá és Lebovits a petróleumba esett. Nagy nehezen kihúzták a súlyosan megsérült embert. A mentők a Szent István-kórházba vitték a sebesültet. — **Elgázolás:** Ma reggel Erzsébetfalva határában a 244. számú villamos kocsit elgázolta Őri Mihály napaszámot. Súlyos sérüléssel az István-kórházba vitték. — **Életunt munkás:** A keleti pályaudvaron az 1259. számú lokomotívval tollattak. Egyszerre előrohant egy fiatal munkás és az egyi kocsit alá mászott. A fékező el akarta huzni, de a munkás megkapaszkodott a sinben s a kocsit keresztülment rajta. A szerencsétlen ember nyomban meghalt. Azt hiszik, hogy a munkás, akinek semmi dolga sem volt a tolatásnál, öngyilkos szándékból mászott a kocsit alá. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **A testápolásról.** Ezen a czimen igen hasznos könyv jelent meg Daenzig Antaltól, ki igen tanulságosan magyarázza meg, hogy mily fontos az emberi szervezetre a test edzése. Több példával illusztrálja, miképen kell az izomzatot fejleszteni és hogy a rendszeres testedzés mekkora szükséglete az emberi szervezetnek. A könyv Benkó Gyula kiadásában jelent meg s az ára 1 korona 50 fillér.

— **Fratelli Deislinger fumei czég** Budapestben a királyi bérpalotában árulja a létező legjobb kávét 3 korona 90 fillérért.

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ
páratlan
HASHAJTÓSZER

x **Véredényelmeszesedés (arteriosclerosis)** nemcsak az öregkor betegsége, hanem sokszor fiatalabb korban is lepi meg az embereket és okoz kellemetlen tüneteket, mint fejfájást, szédülést, álmatlanságot, szívtüneteket stb.-t. Az orvosi tudomány ezen és hasonló tünetek okát a véredényelmeszesedésnél tapasztalható magasabb vérnyomásnak tulajdonítja. A múlt évben bejárta a napi- és orvosi szakajtót a hír, hogy D'Arsonval francia tudós orvosonán magasfeszültségű villamosárammal e betegség ellen sikereket ért el. E sikereknek élettani magyarázata az, hogy a magasfeszültségű áramnak vérnyomást csökkentő hatása van. Ez a kezelésmód, melyet fölfedezője után Arsonvalisationnak neveznek, teljesen fájdalomtalan és felette kényelmes, mert ruhán keresztül történik. Magyar részről is beigazolást nyertek a kiváló francia tudós eredményei: dr. Hönig Izsó budapesti elektroterapeutikai intézetében (Károly-körut 24.), ahol a kezelési mód számos esetben kipróbálva, szintén bevált.

x **Próbáljon szerencsét,** csusz, köszvény, vagy bőrbajának elmulasztására az alföldi fehérkeresztes sós-borszeszszel, melynek hatásával meg lesz lepve. Megrendelhető az Első Alföldi Cognacgyár r.-t.-nél Kecskeméten.

x **Huszár építészeti irodája,** V., Gresham-palota, Mérleg-utca 2. Foglalkozik ingatlanok vétele és eladásával, becslésével, fizethelyiségek, műhelyek, raktárak kiadásával, azok átalakításával, esetleg berendezésével is. Felépít műhelyt, gyárat, házat, villát megfelelő pénzüsszeg ellenében. Keres családi házakat, villákat vételre vagy bérbe.

x **Zászlók, czimerek,** minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x **Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.**

x **Fodor-féle vívóterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordított a gyermektorna és vívásra.

x **Házilpari czikkek karácsonyi vására.** A házilpari czikkek Árnacsarnoka Vadász-utca 7. szám alatti helyiségében izléses vásárt rendezett, hol karácsonyi ajándékokul alkalmas művészi himzészű zubbonyok, asztalterítők, futók, csipkék, szőnyegek, népies agyag-, köedény- és játékaruk stb. nagy választékban kaphatók.

SARBO CIPŐ KÜLÖNLEGESSÉGEI
Koronaherceg-utca 5.
TELEFON.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Tündérszereltem.

(Fantasztikus operette 3 felvonásban. Szövegét írta: Martos Ferencz, zenéjét Huszka Jenő. Színpadon került a Népszínház-Vigoperában december 20-án.)

Jókai poétikus meséjét: a Tengerszem tündérét már többen feldolgozták a színpad számára kisebb-nagyobb szerencsével. Ma este a Népszínház-Vigoperában láttunk ismét oly darabot, mely ennek a mesének a történetéből fakadt. A mai darab címe: Tündérszereltem, szerzői Martos és Huszka. A két szerző a főváros közönsége előtt már meglehetősen hitelképes czég és ezért a közönség sok mindent elnéz nekik, amit másnak talán büniül róna fel. Bár a „Tündérszereltem” ha nem is a sulyosabb művek közé tartozik, minden hibájával együtt mégis alkalmas arra, hogy a nem igen nagy igényűeknek egy kellemes estét szerezzen.

A darab meséje egy erdőben kezdődik, ahol Gergő a közeli székely falu egyik legénye meglesi a viziündéreket, kik között meglátja a vizekirály leányát, Csillát is. Ebbe aztán szerelmes lesz. A vizekirály oda is igéri leányát Gergőnek, ha eltünteti a kápolna harangját, melytől a vize tündérek félnek. Gergő hajlik a csábításra, elloplja a harangot s aztán magával viszi Csillát falujába, ahol nagy szeretettel fogadják ősz szülei. De a tücsök-király, ki Csillát vissza akarja csalni a viziündérek közé, a falu asszonyai között elhíreszteli, hogy Csilla boszorkány. A nép elhiszi, különösen, amikor egy szalmakazal meggyul és Csilla felhívja a vizekirályt, hogy oltsa el. Gergő mégis a templomba akarja vinni mátkáját, de a templom küszöbén a remete megátkozza a haranglopó Gergőt és menyasszonyát. Mikor Csilla látja, hogy milyen forrongást idézett elő a faluban az ő jelenléte, visszamegy a vizek mélyébe. A harmadik felvonás keretében aztán ismét találkoznak az erdőben — Csilla és Gergő. A tündér rábeszélésére Gergő felhossa a tóból a harangot és Csilla egy imával megváltja magát, sőt a remete is feloldja őket az átok alól. Végül mindketten nagy boldogságban visszatérnek falujukba.

Ez volna rövid kivonata a Tündérszereltem meséjének. Ehhez az egyszerű, naivan poétikus szöveghez írt Huszka zenét. A Bob herczeg és Gül-Baba szerzője kellemes, könnyed muzsikát szerzett. Különösen hatásos mindjárt az első felvonásban a tündérek dala, melynek lágyan csengő melódiai hatásosan vezetik be a darabot. Ezenkívül néhány sikerült duett a kiemelkedőbb része Huszka zenéjének. A hangszerelés is gyakorlott kézre vall. Igaz, hogy többi közt néhány ismerős hang is megütötte fülünket, de ez mit sem változtat az egészen.

A színház ezuttal a darab kiállítására nagyobb gondot fordított. A jelmezek és díszletek változatosak és elég gazdagok voltak.

Sajnos, magáról az előadásról nem sok jót mondhatunk. Már maga az a körülmény, hogy az egyik főszereplő, Környei betegsége folytán szerepváltás történt, nagy rést ütött az előadásban. Székely nem tudta pótolni Környeit, minthogy nem is lehetett, mert csak egy próbája után ugrott be. Della Donna Csillát, a vize király leányát játszotta. A művésznek igen szimpátiás, kedves megjelenésű és elég csinos a hangja is. De színpadi rutinja még a kezdet kezdetén áll és ezért nem nagy szolgálatot tettek neki azok, kik olyan sulyos feladatot bízta rá, mint a ma esti. Ha majd meglesz a kellő színpadi gyakorlata és a lámpaláz sem fogja énekét oly hátrányosan befolyásolni, mint a mai est első felvonásában, akkor szép sikerekre számíthat. Csak a szerepében jó volt Nagy, bár néha rendkívül értelmetlenül beszélt. Izsoné kis szerepét ma is hatással játszotta. A többi szereplő közül még megemlíthjük Horváthot, Kürthyt és Tallián Annát.

A közönség igen szívesen fogadta a darabot. A felvonások után úgy a szereplőket, mint a szerzőket sokszor a lámpák elé hívta.

A zenekart, mely ma is kifogástalan volt, dr. Bródy Miklós karmester dirigálta. S. V.

(*) A cseh-vonósnegyes hangversenye. A kitünő művészársaságot egy kis meglepetéssel várta ma a Royal-terem: üres széksorokkal, tátongó örökkel, aminők egészen szokatlanok ezeknek a nálunk is oly népszerű kamaraművészeknek a hangversenyein. Szorgalmas koncert-krónikások ugyan feljegyezték, hogy négy év előtt is ugyanez volt a helyzet és akkor egy évig nem is mutatkoztak nálunk e méltán elkenyvezetett művészek. Azóta azonban mindmáig teljesen telt terem és egész lelkesedés fogadta őket. Lelkesedésben ma sem volt hiány, sőt a jelen voltak mintha az elmaradottakért is vállalták volna a tét-szés nyilvánításának kötelezettségét. Sokat és lelkesen tapsolták az összjátéknak azokat a csodáit, melyeket a csehek ma már elismerten produkálnak. Honfitársunknak, Dvorzák-nak vonósnegyesét (C-dur) játszották ma csupa ihlettel és elmélyedéssel. Az adázsi orgona-hatásait polifónikus tömörséggel, a szerző szláv melódiait lobogó szenvedélemmel tolmácsolták. Egyetlen hangszerré tud tömörülni az ő négy hangszerük és mégis béklyó nélkül, szabad művészettel érvényesülnek az egyes hangszerek külön szólam-közlései. Különösen az első hegedűnél figyeltük ezt ma meg, amely néha — amikor kellett — kibontakozott a kvartett szervezősége és csapongva dalolta el a maga külön hegedűszerű mondanivalóját. Egy pillanat — és mind a négyen ismét tömör zenekarrá fogóztak össze... Aztán Beethoven „Nagy fugá”-ját hallottuk (op. 133.), ezt a sajátos, nyugvópont nélkül való zenei ötletet, mely tulajdonképpen a 130. opusz befejező tételének készült. A közönség kissé tájékozatlanul került szembe ezzel a művel, mely a mester legutolsó alkotásai közül való. Végül Schubert posztumusz művét, a D-moll vonósnegyesét játszották, melyet nemrég a brüsszeli vonósnegyestől volt alkalmunk hallani. A „Der Tod und das Mädchen” gyönyörű dalának ez a poétikus, bájosan naiv szövegtől feldolgozása ma is ellenállhatatlan varázsszal ragadta magával a hallgatóságot. (B-s.)

(*) Svärdröm Valborg asszony holnap fejezi be vendégszereplését a m. kir. Operaházban. Bucsufelépésű Mignon kerül színpadra a következő szereposztásban: Mignon—Svärdröm, Philine—Sándor Erzi, Fridrik—Palóczy, Meister Vilmos—Arányi, Lothario—Szemere, Laertes—Mihályi, Jarno—Hegedűs. A dalművet Márkus Dező karmester vezényli s Alszevgy Kálmán főrendező rendezi. (Bérlés-szünet 28. sz., felemlt helyt.)

(*) A „Varázskeringő” jubileuma. A Királysínház nagyszerű darabja, a „Varázskeringő” ma érkezett el első jubileumához. A huszonötödik előadásra zsufozásig megtelt a színház és a közönség szívesen tapsolt a szereplőknek, Ráthonyinak, Papirnak, Némethnek, Petrás Sárinak és Ötvös Gittának. Természetesen virág is volt bőven és számos ismétlés, szóval jubileumi hangulat.

(*) A Petőfi-Társaság közgyűlése. A Petőfi-Társaság ez évi rendes közgyűlést a hó 28-án, szombaton délután 5 órakor tartja meg a Tudományos Akadémia palotájában. Ezen a közgyűlésen előterjesztik a módosított alapszabályokat, melyek a belügyminisztertől megerősítve beérkeztek. Ekkor mond le a mostani elnök, a két alelnök és a tiszúkar többi tagja és az így megválasztott helyeket választással fogják betölteni. A Szana Tamás visszavonultával megüresedett és az azóta betöltetlen főtákarri székbe Várady Antal ültetik be. Ugyancsak ekkor választják meg a Petőfi-Ház kezelésével megbízott alelnököt, dr. Ferenczy Zoltánt is. Itt állapítják meg a január 6-iki nagygyűlés programját és megejtik a tagválasztásokat. Az úresedésben levő 3 helyre a jelöltek hatan vannak. Itt választanak hét tiszteleti tagot is, részint a társulat érdemes régi tagjai közül, részint az irodalom hívatott művelőinek sorából. Tiszteleti tagságra a tagok közül Kaas Ivor, Kiss József, Melzel Hugó és gróf Teleki Géza, a nem tagok közül id. Szinnyey József, Berezik Árpád és Kalmár József vannak jelölve. — Ugyancsak ekkor terjeszti be jelentését a Bulyovszky Lilla színművész két századon pályázatának bírálóbizottsága, melynek Lampérth Géza, Prém József és Zempléni Árpád a tagjai. A pályadíjra, melyre szavalásra alkalmas költemények pályázhattak, 160 pályamunka érkezett be, ebből 159 idejében és egy elkésve érkezett. A nyertes jelölés levelét a január 6-iki díszülésen bontják le.

(*) A művész sorsa. E cím alatt egy könyvomat megdöbentő hírt közöl. Odry Lehelről, Operaházunk egykor kitünő művészeről azt írja, hogy Pozsonyban a legszűkebb viszonyok között élte abból a szegényes nyugdíjból, amelyet az Operától kap. Ha ez igaz, senki se veheti rossz néven egyes műv-

szektől s művésznőktől, hogy a külföldön keresnek művészi érvényesülést, anyagi boldogulást. Odry Lehel ellenállt minden kívülről jövő csábításnak. Magyar szíve azt parancsolta neki, hogy istentől kapott nagy tehetségét idehaza ragyogtassa. Gyönyörű alakításaira még jól emlékszünk. Azóta se közelítették meg azokban a szerepekben. Odry Lehel tisztelői most akciót indítottak, a mozgalom élén Ugron Gábor áll, s az akció célja az, hogy a belügyminisztérium a művész nyugdíját legalább oly összegre emelje, a melyből tisztességesen megélhet.

(*) Magyar színművek finn nyelven. Aalberg Ida, a híres finn művésznő Budapesten való időzését arra is használta, hogy több magyar írótól drámákat kérjen a helsingforsi nemzeti színház számára. E műveket Aalberg Ida lefordíttatja s egyikét-másikat a saját műsorába is beleilleszti. A művésznő az alkalmas darabok kiválasztására Somló Sándort kérte föl. A Nemzeti Színház igazgatója most már összeállítja a lefordítandó művek sorát.

(*) A Kisfaludy-Társaság pályázata. A Kisfaludy-Társaságnak október 31-én lejárt pályázataira beérkezett: az 1904-iki Lukács Krisztina-jutalomra (a drámaírás főbb irányai a múlt század utolsó negyedében) 2 pályamunka. — Az 1906-iki Lukács Krisztina-jutalomra (Euripides, Calderon, Marlowe, Alfieri vagy Goethe valamelyik drámájának alakhi művészi fordítása) 19 pályamunka. — A Bulyovszky Gyuláné színművész jutalmára (szavalásra alkalmas elbeszélő költemény) 22 pályamunka. — A pályaművek jelölés levelei, az egyes pályázatok szerint elküldve, közös borítékba helyeztettek s a Társaság s az elnök pecsétjével lezárattak; a pályaművek pedig bírálatra adattak.

(*) Diener Dénes József előadása. Diener Dénes József pénteken délelőtt nagyszámú és előkelő közönség előtt művészeti szabad előadást tartott a francia modern mesterekről és impresszionistákról, melynek során élvezetes előadásban ismertette a modern festőművészet történetét a harminczas évektől napjainkig. A közönség az előadás végével lelkes óvációkban részesítette a kiváló író, aki előadásait sorozatosan folytatni fogja a Nemzeti Szalón tárlatain.

(*) Az Üzlet című kereskedelmi szaklap most megjelent számával bezáródott annak második évfolyama. Ezen legújabb szám a szokottnál is tartalmasabb és elevenebb, különösen a „A Reklám”, „A Kirakat” és „Az Ujdonságok” című rovatok mondhatók igen érdekeseknek. Érdeklődőknek ingyen küld a kiadóhivatal (Budapest, V., Perczel Mór-utca 4.) mutatványszámot.

(*) A hajnal fia. Az Intim-Színház legközelebbi ujdonsága „A hajnal fia” címmel kerül színpadra. Szerzője Peterdi Andor, a fiatal magyar poéta-gárda egyik igen talentumos tagja.

FŐVÁROS.

(*) Sok a kávéház. A budapesti kávéipartársulat tudvalevően előterjesztést tett a főváros tanácsának a kávéházi iparengedély megszorítása tárgyában. Az ipartársulat a kávéházaknak újabb időben tapasztalható rohamos elszaporodását, mely nemcsak a már fennálló kávéházak tulajdonosait fenyegeti tönkretétellel, hanem a közérdek szempontjából is veszélyes. — főképp annak tulajdoni, hogy az elsőfokú iparhatóságok a kávéházakról szóló szabályrendelet 1. szakaszának azon rendelkezését, mely szerint — „az engedély megadása, vagy megtagadása kérdésében, úgy új üzletnyitás, valamint üzletátvétel esetén — az iparhatóság a helyi viszonyok figyelembevételével saját belátása szerint határoz” — eljárásuknál mellőzik s az engedélyt a helyi viszonyokra való tekintet nélkül kiadják. Az iparügyi bizottmány javaslatának elfogadásával felhívja ennek folytán a tanács az összes kerületi előjáróságokat, hogy a jövőben a kávéházakra vonatkozó iparengedélyek iránti kérvények elintézésénél a szabályrendelet idézett rendelkezésére különös figyelemmel legyenek és olyan helyekre, ahol máris elegendő kávéház van, új üzleteket ne engedélyezzenek.

(*) Kéményseprő-munkaterületek. A kereskedelmiügyi miniszter nála emelt panaszok következtében utasította az összes magyarországi másodfokú iparhatóságokat, hogy a kéményseprői munkaterületek betöltése iránt mindenkor soron kívül intézkedjenek, a munkaterületekre vonatkozó pályázati haáridőt akkép állapítsák meg, hogy a pályázati kérvények benyújtására harmincz nap legyen attól az időponttól számítva, midőn a pályázati kérvény közhírré tétetik. Az engedély megadása ügyében a véghatározatot lehetőleg rövid időn belül meg kell hozni, mely tüzetesen indokolandó és a véghatározatról annak meghozatala után nyolcz nap alatt az összes érdekeltet értesítendő. A véghatározat közlése alkalmával a visszautasított pályázóknak, a pályázati kérvényhez csatolt vagy egyébként bemutatott okmányal is visszaküldendő.

(A főváros és a kultuszminisztérium. A főváros jövő évi költségvetésének tárgyalása alkalmából elhangzott szemrehányásokkal szemben, amelylyel a vallás- és közoktatásügyi kormányt illeték, illetékes helyről nyert értesülés alapján a következőket jelentjük: Budapest főváros az általa fenntartott IV. és VIII. ker. főreáliskolák államosítását az újabb időben egyáltalában nem kérte. E két intézet segélyezése aképpen áll, hogy az állam a várost e két középiskolája fenntartásában évek óta gyámolítja, az 1908. évi állami költségvetés kapcsán is e két intézet ezen a címen huszezer-huszezer korona segélyt, személyi pótlék címén pedig több mint négyezer koronát kap. Ha a város az államsegély iránt a középiskolai törvény 47. §-a által előírt szerződés megkötését kéri, a város a megejtendő tárgyalások eredményéhez képest esetleg nagyobb mérvű államsegélyben is részesülhet.

(A városi vásárpénztár díjemelési. A szombati napon beigazolást nyert az a már régebben közölt hír, hogy a városi vásárpénztár fel fogja emelni a díjakat. Nevezetesen a szombati borjувásáron már az elég jelentékeny mértékben felemelt díjakat kellett fizetni. A husiparosok aggodalommal fogadják a díjak ilyen elég jelentékeny emelését, mert jól tudják, hogy a fogyasztó közönség, amely végeredményben kell, hogy a díjemelést megfizesse, ismét fel fog zudulni.

(Népgyűlés a fővárosi adóemelés ellen. A fővárosi adóemelés ellen a főváros polgársága vasárnap délután 3 órakor a VII. ker. függetlenségi és negyvennyolcas pártkör Almássy-tér 17. sz. a helyiségében nagy népgyűlést tart, amelyen az összes fővárosi függetlenségi szervezetek, valamint a törvényhatósági bizottságnak ellenzéki tagjai is meg fognak jelenni.

(Segítség a mentőknek. A belügyminiszter értesítette a főváros közönségét, hogy a fővárosi közgyűlésének azt a határozatát, amely a Budapesti Önkéntes Mentő-Egyesületnek az 1907. évi költségvetésben e célra felvett 20.000 koronát segélyképp megszavazza, jóváhagyta. Értesítette egyúttal a miniszter a közönséget, hogy nincs észrevétele az ellen, hogy a szóban forgó segélyösszeg az 1908. évtől kezdve a költségvetés rendes kiadásai közé véte-sék fel.

(Iparcikk-árusítás a piacokon. A piaci iparcikk-árusok testületének a kérelmére a tanács megengedte, hogy a karácsonyi és újévi ünnepek előtt és pedig december 23., 24., 27., 28., 30. és 31. napján a piaci iparcikk-árusok a vásárcsarnokokban és a nyílt piacokon egész napon át árusíthassák az iparcikkeket. December 25-én és 26-án azonban csak déli tizenkét óráig szabad az iparcikkeket árusítani.

Nyílt-tér.

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Karácsony hete a Király-Színházban.

HETI MŰSOR:

Hétfőn, dec. 23-án	28-szor Varázskeringő
Kedden, dec. 24-én	d. u. 3 órakor
Szerdán, dec. 25-én	29-szer Varázskeringő
délután, rendes helyárrakkal, elővétel díj nélkül este	
Csütörtökön, dec. 26-án	30-szor Varázskeringő
délután, rendes helyárrakkal, elővétel díj nélkül este	31-szer Varázskeringő
Pénteken, dec. 27-én	32-szer Varázskeringő
Szombaton, dec. 28-án	33-szor Varázskeringő
Vasárnap, dec. 29-én	34-szer Varázskeringő
délután, rendes helyárrakkal, elővétel díj nélkül este	35-szor Varázskeringő
	36-szor Varázskeringő
	37-szer Varázskeringő

FŐSZEREPLŐK:

Petráss Sári, Ötvös Gitta, Ráthonyi Akos, Németh József, Papir Sándor.

Jegyeket ezekre az előadásokra már ma lehet váltani a Király Színház és a Magyar Színház jegypénztárainál, valamint a Bárd-féle jegyirodában (Kossuth Lajos-utca 4. szám és VI. ker., Andrásy-ut 2. szám alatt.)

KALOGÉN

BRÁZAY SÓSBORSZESZ
FOGKRÉMA LEGJOBB

OVSZEREK

Gummi és halhólyag, 30% engedmény tuczonként 1-10 forintig. Capot-American rövid, 2-3 forintig. Mintagyűjtemény (25 db) a legfinomabb minőség urak részére 5 frt. Irrigator, felszerelve 2-5 frt. Diana-övek, legfinomabb 2.50, 3.-, 3.50 frt. Minden megrendelésnél 30% engedmény. Árjegyzék ingyen.

Rothauser M. Ignác és Fia

Budapest, VI., Deák-tér 6. sz.

Anker-udvar (Király-utca sarkán.)

Gyengélkedő,

tanulás miatt vagy bármilyen okból fejlődésünkben visszamaradt gyermekek, ugyancsak a korán kimerült felnőttek mint erősítő szert a legnagyobb eredménnyel használják a Dr. Hommel-féle Haematogen-t. Es javítja az étvágyat; fokozza a testi és szellemi erőket, erősíti az egész idegrendszert. De határozottan valódi Dr. Hommel-féle Haematogen-t kell kérni, az utáztatottól pedig gondosan óvakodni kell. Kapható a gyógyszerárakban.

Cognac

CZUBA-DUROZIER & Cie.

FRANCIA COGNACGYÁR, PROMONTOR.

Mindenütt kapható.

Vezérügynökség: RUDA ES BLOCHMANN, Budapest

A Magyar Színház = KARÁCSONYA. =

Heti műsor:

Hétfőn, dec. 23-án	Gretchen
Kedden, dec. 24-én	nincs előadás
Szerdán, dec. 25-én	A Gyurkovics-lányok
délután, rendes helyárrakkal, elővétel díj nélkül este	Gretchen
Csütörtökön, dec. 26-án	A dada
d. u. olesó előadás este	Gretchen
Pénteken, dec. 27-én	Gretchen
Szombaton, dec. 28-án	Gretchen
Vasárnap, dec. 29-én	Kerülő ut
d. u. olesó előadás este	Gretchen

Főszereplők: T. Halmi Margit, Mészáros Gizella, Forrai Róza, Polgár Ilona, Hajós Mariska, Harmos Ilona, Lóránt Ilma, P. Tárnok Gizella, Csontos Gyula, Boross Endre, Réthey Lajos, Szirmai Imre, Körmeny János, Törzs Jenő, Rátkay Márton, Garas Márton, Z. Molnár László, Somlay Arthur, Vándory Gusztáv.

Jegyeket ezekre az előadásokra már ma lehet váltani a Magyar Színház és a Királyszínház jegypénztárainál, valamint a Bárd-féle jegyirodában (Kossuth Lajos-u. 4. és Andrásy-ut 2.)

TÖRVÉNYSZÉK.

Dr. Kreitzer István bíró.

— Saját tudóstitónktól. —

Budapest, december 20.

A sikkasztással és magánokirathamisítással vádolt ügyvéd bűnügyeiben ma kezdődött meg a tanúk kihallgatása az egyes vádpontokra nézve. A mai tárgyalás is bővelkedett harcias jelenetekben, a vádlott nagy készülettel igyekezett keresztkérdésekkel a tanukat zavarba hozni s az elnökök kellett erőlyesen közbevetnie magát, hogy a tárgyalás nyugodtan folyjék tovább.

Izgalmas tanuvallomások.

A tanuvallomások során a bíróság ma Rakovszky Istvánt, az állami számvevőszék elnökét és a feleségét hallgatta ki. Kreutzer egy 9800 és egy 3000 koronás váltóra ugyanis Rakovszky István nevét hamisította és ezzel a váddal szemben azt hozta fel védekezésül, hogy a váltókra felvett pénz Rakovszky-nak adta át.

— Volt-e kegyelmes urnak tudomása arról, hogy nevével ellátott váltók vannak a forgalomban? — kérdezte az elnök Rakovszkyt.

— Mindaddig nem tudtam ezekről, míg a váci takarékpénztártól értesítést nem kaptam.

— Adott-e felhatalmazást valakinek nevének aláírására? — Nem.

— Senkinek, még a feleségének sem? — Nem.

— Milyen összegű váltókról van tudomása?

— Egy 9800 és egy 3000 koronás váltóról.

— Kapott-e Deutsch Simontól értesítést arról, hogy ő, egy 3000 koronás váltót, mely az ön aláírásával volt ellátva, leszámított?

— Nem kaptam. Erről engem valami dr. Molnár Sándor értesített.

— Hát a váci takarékpénztár értesítette-e önt, hogy ott egy benyújtott váltóját leszámították? Figyelmeztette-e a takarékpénztárt, hogy ezen váltót ne eszkomptálják?

— Kaptam értesítést, de másnap, mikor felelni akartam arra, telefonértesítést kaptam a takarékpénztártól, hogy névesere történt.

— Kiíztették a két váltót?

— Igen. — S miért?

— Mert a feleségem nem tagadta meg a váltókon levő névaláírásokat.

— Tudja-e a kegyelmes ur, hogy a kegyelmes asszony mire fordította ezt a pénzt?

— Nem, mert a feleségem nem tartozik elszámolni nekem.

— Kívánja a vádlott megbüntetését és kártérítést. — Semmit sem kívánok.

Rakovszky Istvánné született Szilassy Ida, az állami számszék elnökének a felesége a következő tanu.

— Kapott-e felhatalmazást a férjétől, hogy ennek nevével a váltóra aláírassa?

— Nem, arról szó sem volt.

— A másik 9800 koronás váltóra se írta a férje nevét? — Nem.

— Adott-e dr. Kreutzernek felhatalmazást, hogy ez az ön férjének a kegyelmes urnak nevével aláírassa a váltóra? — Nem.

Kreutzer a tanuhoz: Kegyelmes asszony tudja-e, mért nem írta alá nővére Koczáné Szilassy Etelka a szolnoki második váltót?

— Mert a gyermekei megtiltották neki.

— Volt-e kegyelmes asszonynak egy 9800 koronás váltója? — Nem.

— Kegyelmes asszony, én még Kanadából is írtam önnek, hogy pontosan fizessen.

Rakovszky-né mosolyog.

Weisz Ödön védő a tanuhoz: Kik szerepeltek az első váltón?

— Én, Koczáné, egy korcsmáros és Kreutzer.

Kreutzer: Ez így van. Első találkozásunk egy korcsmában volt s a korcsmáros is aláírta a váltót, de ezt nem számították le.

Védő ezután több kérdést intéz a tanuhoz, de az elnök figyelmeztette, hogy csürni-csavarni nem hagyja a dolgot s megtiltja, hogy a tanut keresztkérdésekkel kiforgassák. Egyben rá is csezengett a védőre.

Kreutzer felugrik a vádlottak padjáról: Kapott-e kegyelmes asszony tőlem egy czeruzával írt levelet?

Elnök lecsengette a vádlottat, aki bejelentette, hogy a törvényszék ezen eljárása miatt alaki és anyagi semmisségi panaszt jelent be.

Ezután a bíróság áttért a Kreutzer Balázs nevére hamisított 10.000 koronás váltó-ügy tárgyalására. Elnök felmutatta a hamis váltót. Kreutzer beismeri, hogy ő írta erre Kreutzer Balázs nevét, de erre feljogosítottnak érezte magát. — Következett a Posgay Lajos által panaszoit sikkasztási ügy. Kreutzer egy hagyatéki ügyben átvett 33 drb részvényt és sorsjegyet elikkasztotta. Kreutzer azzal védekezik, hogy ezen értékek elzárólagosításából fizette ki a hagyatéki terheket. Krieger Ferenczné januárvallomásában kijelentette, hogy ő soha sem kapott Kreutzertől pénzt. Ezenfelül egy ízben még 100 koronáját is elikkasztotta a vádlott

A délutáni tárgyalás.

Délután négy órakor kezdődő folytatódó tárgyaláson Schweitzer Aladárné tasnádi földbirtokosnő kárára elkövetett sikkasztási ügyet tárgyalta a bíróság. Még 1902. évben elárverezték Schweitzerné tasnádi kastélyát, amelyet az árverésen Fischer Károly tasnádi főkepenzes vett meg. Fischer megígérte az asszonynak, hogy a vételár lefizetése ellenében nyolc hónapig visszaadja neki a megvett kastélyt. Schweitzerné sok lóvás-futás után 10.000 koronát összeszedett s ezt átadta Kreutzernek, hogy szerezzen ehhez még 20.000 korona kölcsönt s így 30.000 koronát fizessen le Fischernek. Kreutzer huzta-halasztotta a dolog rendbehozását s végre is kiderült, hogy nemcsak a 20.000 koronát nem szerezte meg kölcsönképpen, hanem még a kézhez kapott 10.000 korona középpénzt is elikkasztotta. Kreutzer leveleiben azzal hiteltette Schweitzernét, hogy a kastély visszaadását Fischer és ügyvédje dr. Polyák Béla halogatták, mert Fischer megbánta ígéretét s mindenáron meg akarja tartani magának a megvett kastélyt. Mikor rájött Schweitzerné, hogy Kreutzerrel nem megy semmire, megbizta Falussy Árpád volt ügyvédét, hogy szerezze vissza a 10.000 koronát Kreutzertől, Falussy Árpád másfél évi sürgetés után végre 6114 koronát visszaszerzett, de 3886 koronát máig sem fizetett vissza.

A tárgyaláson Kreutzer azzal védekezett, hogy Fischer megbánta ígéretét s nem akarta átadni a kastélyt.

Fischer Károly tagadta, hogy ő huzta volna a dolgot, ő szerette volna legjobban, ha a 30.000 koronát visszakapta volna.

Dr. Polyák Béla szintén azt vallotta, hogy Fischer kész lett volna bármikor átadni a kastélyt, ha a 30.000 koronát megkapja. Tanu járt is Kreutzer-nél sürgetni a visszaváltást, de eredménytelenül.

Kreutzer a 3886 koronára nézve azzal védekezett, hogy ezt költségei fejében elszámolásra tartotta meg, hogy letartóztatása után meglátogatták őt a fogházban Schweitzerné és a tasnádi közjegyző s rá akarták venni, hogy a bíróság előtt ismerje be, hogy őt Fischer megvesztegette.

Schweitzerné beismeri, hogy járt a fogházban Kreutzer-nél a közjegyzővel együtt, de csak azért, hogy megtudja Kreutzertől, amit leveleiben sokszor burkoltan sejtetett, hogy Fischer őt nem pénzelte-e le? A maga részéről szó sem volt arról, hogy ő Kreutzert hamis tanúzásra akarta volna rábírní.

Esti hét órakor rátért a bíróság Sipos Ferencz s testvérének sikkasztási panaszára. Kreutzer ugyanis átvett a Sipos testvérek ingatlanának vevőjéért 545 forintot, hogy ezt az összeget adja át ezeknek. Kreutzer át is vette a pénzt, de elikkasztotta.

Kreutzer azzal védekezett, hogy ő a pénzzel leszámolt s a nyugta Tompa Antal ügyvédnél van.

Tompa Antal ügyvéd ma tanuvallomásában a vádlott ezen védekezését megczáfolta.

A bíróság ekkor a tárgyalást holnap reggel kilencz órára halasztotta.

§ **Hasznos szerelem.** Farkas János péksegéd meg-unva becsületes mesterségét, felcsapott kitarított se-lyemfiúnak s Severa Mária virágárusnőnek lett az udvarlója. Eleinte csendes boldogságban élt a szerel-
mes pár s Severa Mária rendszeren átadta farsztó, éjjeli házalással keresett pénzét kedvesének, aki házasságot ígért neki. Később azonban, mikor látta, hogy Farkas ahelyett, hogy becsületes munka után

nézett volna, vele tartatja el magát, nem akarta többé segíyezni. Farkas János erre ütni-verní kezdte a leányt. A szegény leány erre elhatározta, hogy agyonlővi szeretőjét, azután pedig önmagát végzi ki. Ez év október 1-én csakugyan rá is lőtt Farkas Jánosra, akit azonban nem talált el. Ezért került ma a szegény leány szándékos emberölés büntetének kísérletével vádolva az esküdttörvényszék elé. A tárgyaláson beigazolást nyert, hogy Severa Mária a tett elkövetése napján is megverte Farkas János s a leány ezért akarta megölni. A kir. ügyész ily körülmények között elkeseredésből származó pillanatnyi elmeza-vart látott a leánynál fenforogni a tett elkövetése idején s ezért a vádat ellene eljettette. A vádelejtés után a bíróság megszüntette a leány ellen az eljárást s nyomban szabadlábra helyezte. Farkas Jánosnak pedig a nagyszámu hallgatóközönség szidalmi között gyorsan el kellett menekülnie a törvényszék épüle-téből, mert a hallgatóság több tagja meg akarta verni.

§ **A rehabilitáció a büntetőjogban.** A Budapesti Ügyvédi Kör ismét nagyérdemű társadalmi akciót indított meg. Ez év tavaszán megbízást adott dr. Berger Miksa ügyvédnek, hogy egy előadásban ismertesse a rehabilitáció eszméjét, amelyre a büntető novella tárgyalásánál dr. Szivák Imre, a budapesti ügyvédi kamara elnöke, már felhívta az igazságügyminiszter és a szakkörök figyelmét. Dr. Berger Miksa ennek a megbízásnak az ügyvédi kör tegnapi gyűlésén tett eleget, amelyen a kör tag-jain kívül számos érdeklődő vendég is megjelent. A hallgatóság nagy tetszéssel fogadta az érdekes elő-adást, melyhez Szilágyi Arthur Károly és dr. Szivák Imre szóltak hozzá.

Czipő ujdonságok,

valamint

estélyi és

báliczipők

kaphatók

BENCZE ÉS TÁRSÁNÁL

BUDAPEST,

Váci-utca 2.

Képes czipő-divat értesítője kívá-
natra ingyen és bérmentve küldetik.

DR. HÖNIG IZSÓ

**Elektrotherapiai és Röntgen-
Intézete. Elektromágneses gyógyítás**

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift

Gyógytényezők:	Főbb javallatok:
Elektromágneses gyógyítás.	Általános idegesség (neurasthenia, hysteria.)
Röntgen sugarakkal való kezelés.	Ideggyengeségi állapotok
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).	Almatlanság.
Kék fényvel való kezelés.	Hűdés (Paralysis).
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).	Idegfájdalmak, zsibák (Neuralgiák, ischias).
Villamos fényfürdők.	Szívbetegségek.
Villamos masszázs (Vibratio).	Köszvény és csusz (Rheuma, huygysavas lerakódások, izületi és csontba-jok.)
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.	Székrekedés.
Villamos vízfürdők.	Anyagcserebajok (Elhízás Bőrbajok. Bőrviszketeg Hajbetegségek (Hajhullás kopasztság.)
Szénsavas fürdők.	Aranyeres csomók.

— **Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig.** —
— **kezelés egész napon át.** — **Kívánatra prospektu**

KÖZGAZDASÁG.

Agrárreformok Romániában,

Budapest, december 20.

Közelről érint bennünket a Balkán államok gazdasági helyzete azért, mert a nyugati államok mindjobban elzárkózó vámpolitikája mellett előbb-utóbb a keleti piacokra kell vetnünk magunkat, hogy egy-némely nyereségünk részére elhelyezést találhassunk. De nagy erőfeszítést a Balkán államoknak mi is éreznünk évről-évre. Mezőgazdasági termékeikkel ugyszólván csak Magyarország és Ausztria felé gravitálhatnak; itt van maga a szerb kereskedelmi szerződés, melynek a megkötése idestova két év óta vajudik s azon akadnak fenn a kormányok delegátusai, hogy mi legyen az állatforgalommal.

Nem közömbös tehát reánk nézve, hogy a keleti államok agrikulatális helyzete mily tempóban javul, halad előre. Szerbián kívül legjelentősebb az az akció, melyet a román kormány újabb időkben kifejt, hogy mezőgazdaságát emelje. Bár az irány, melyet a kormány e tekintetben követ, teljesen nyugat-európai sablonokon indul, de szembeötöl a már ezideig is elért eredmény. Románia agrár törvényhozásának sarkalatos tételeit most fekteti le a kormány azokkal a törvényjavaslatokkal, melyeket az országgyűlés elé készülni s amelyeket az alábbiakban felsorolunk. A tavasszal kitört parasztlázadás és a reá következő gyenge termés Romániában nem valami kedvező helyzetet idézett elő. Az ország pénzügyi helyzete, melynek kedvező voltát a budget-eredmény mutatja, mintegy ellentétben látszik lenni a gazdasági állapottal, a kereskedelem viszonyaival.

A parasztlázadás okozta válság a szabadelvű pártot juttatta kormányra. A lázadás elnyomása mellett a liberális kormány különféle ígérekkel kívánta a parasztságot megnyugtatni. Agrár-reformokat ígért a Stourdza-minisztérium s pedig olyanokat, melyek — szerinte — a népet a rég várt jóléthez, de minden-
esetre a megélhetés lehetőségéhez juttatják.

A november hó (6-naptár szerinti) 18-án megnyitandó országgyűlésre kívánja a kormány e javaslatokat beértesíteni.

E javaslatok vonatkozni fognak:
a mezőgazdasági szerződések megkötésére;
mezei hitelintézet alapítására;
korcsmák egyedáruságának községekben való behozatalára;

a községekben székelő járásbíróságok átszervezésére;

békebíróságok átszervezésére;
parasztszövetkezetek alapítására és szervezésére;
a bérlőtrustok megakadályozására;
parasztszövetkezetek földbérléseinek előmozdítására s a népbankokról szóló törvények egyöntetű módosítására;

a parasztlázadás alkalmával károsított földbirtokosok és bérlők kártalanítására;

a mezei csendőrség átszervezésére;

a petroleum-területek engedélyezésének módosítására;

a földmivélés-, ipar- és kereskedelemügyi minisztérium szétosztására.

A szóban lévő előterjesztések, melyek ez idő szerint már egy külön alakított parlamenti bizottság által tárgyalatnak, ma még csak előadói javaslat jellegével bírnak. A kormány eredetileg az összes pártokkal való együttműködésre számított, s azok segítségét a reformok keresztülvitelénél annál inkább óhajtotta, mert az összes pártok együttműködése megnyugtatólag hatott volna az érdekelt összes körökre. Amde a konzervatív párt megtagadta a javaslatok készítésénél való közreműködést. Bármily virágzónak látszik az ország pénzügyi helyzete, a viszonyok konszolidálásába vetett hit nem tud megerősödni s ez a piac iránti bizalmatlanságban kifejezést is nyer.

A román piacot is — természetesen — lényegesen befolyásolja az általános pénzdrágaság. Ennek hatása — mint mindenütt — első sorban a tőzsdén jut kifejezésre. Érdekes e tekintetben, hogy a banks iparértékek — eltekintve a tavaszi lényeges árcsökkenéstől — az utolsó 5-6 hónapban alig változtak. Ezzel szemben azonban a járadékok, befektetési értékek lényegesen hanyatlottak s legutóbbi időkhöz állandóan lanyhák. Az 5%-os román járadék 97, az 5%-os mezei záloglevelek 95, az 5%-os városi záloglevelek 94-en állanak. Mindezekkel kapcsolatban a kereskedelem helyzete igen kedvezőtlen. Különösen a textilárak s a mezőgazdasági gépek forgalma terén a kereskedőket a legrosszabb időkre emlékezteti. A külföldi nagykereskedők s gyárosok bizalma általában csökkenő. A felek nem tudnak megfelelni kötelezettségeiknek, haladékok (moratoriumok) engedélyezése napirenden van. A rendkívül gyenge termés a mezőgazdákot az idén hatványozottan sújtja, mert már a parasztlázadás pusztításai folytán szenvedtek lényeges károkat. Fizetési képességük tehát nagyon alászállott. Az őszi vetéseket csak most fejezték be, s a régóta várva-várt eső ismét reményt öntött a gazdába s kereskedőkbe.

Megemlítendő, hogy míg a földmivélésügyi minisztériumba érkezett „hivatalos jelentések” szerint a mezőgazdasági állapot inkább kedvezőtlennek van feltüntetve, magánértesülések arról szólnak, hogy a vetés legnagyobb részt jól kelt s kel s különösen a Moldvában jól megerősödött. A gazdasági helyzet s a kereskedelem fellendülése a jövő évi terméstől és az agrármozgalmak megszűnésétől függ.

A biztosító-társaságok kölcsönei. Ismeretes, hogy az életbiztosításnál a befizetés után a kötvény kölcsönrel terhelhető meg. A pénzpiac hosszú idő óta tartó feszültsége folytán, most fokozott mértékben veszik igénybe a felek az ilyen kölcsönöket és naponta sokan keresik meg az életbiztosító-társaságokat ebben az irányban. Az intézetek méltányosak a kölcsönvevőkkel szemben, így pl. a Generali 4½%-ot számít, mi bizony nagyon olcsó, hiszen a 6%-os bankráta alatt alig kap ma cég hitelét, nem hogy magánféll. Az olcsó kamattétel abban találja magyarázatát, hogy ez a kamatláb a kötvényben fixirozva van, arra az esetre, ha kölcsönfelvételre kerül a sor. A többi társaságok kamattételei is lényegesen olcsóbbak a bankrátánál, úgy, hogy a község gyakran veszi igénybe ezeket az olcsó pénzforrásokat.

Fizetési képtelenségek. Ma megint egy csomó cég fizetési képtelensége került nyilvánosságra. Így Woititz Fülöp kézműárucég Budapestén (Vámház-körút 7.) beszüntette fizetéseit. A cég árutarozása 160.000 koronára rug, passzívája azonban lényegesen kisebb. — Deutsch Rudolf és Társa szivácsi vegyeskereskedő 105.000 korona passzívával szintén fizetési képtelenséget jelentett. Aktívája 50.000 korona. — A bécsi hitelezői védegyelet pedig a következő cégek fizetési képtelenségét jelentti: Salinszky Béla kereskedő Resicza; Leichter Leontin cipőárucereskedő Budapest; Kovács Bernát Pécs és Ebenspanger Sándor Zágráb. — Itt említtük meg, hogy Tóth Jenő nagyváradi fakereskedő, akinek fizetési képtelenségéről már megemlékeztünk, hitelezőivel megegyezett. A cég most elhatározta, hogy felszámol s nagyváradi üzletét, amelynek Steiner és Fränkel cég is részese, 1908. június 1-ig felosztatja. A hitelezők 300.000 koronát kitévő követelésüket megkapják.

A Dunagőzhajózási társaság beruházásai és a vaskartel. A Dunagőzhajózási társaság már hosszabb idő óta több uszályhajó építését tervezi. Evégből vagy 20.000 vaggon hajópléhrre van szüksége és ez irányban tárgyalásokat is folytatott a vaskartellel és árengedményt kért. A kartel — amint értesülünk — hajlandó is ezt az árengedményt megadni, ami fölötté jellemzi a vasipari konjunktúra hanyatlását, mert a kartel azelőtt még megrendeléseket is csak nagy kérésre effektuált, ma pedig már árengedményekre is hajlandó.

A Beck és Gergely cég felszámol. Megirtuk, hogy a Beck és Gergely budapesti motor- és gépgyári cég fizetési képtelenséget jelentett. Ez a fizetési képtelenség annak idején nagy feltűnést keltett, mert általában az a vélemény volt elterjedve, hogy a cég minden tekintetben solvens. A cégnek sikerült hitelezőivel megegyezésre jutni s így elkerülte a csődöt. Most — mint értesülünk — a cég elhatározta a felszámolást s azt már be is jelentette a cégbírósnak, amely azt tudomásul vette.

Bankjaink a megszállott tartományokban. A megszállott tartományokban eddigelé jobbra osztrák bankok létesítettek fiókokat, vagy pedig affiliált intézeteket. Azonkívül a megszállott tartományok bankjai látták el a banküzleteket. Így a Szabadalmazott bosnyák-hercegovin országos bank, melyet az országos kormány nagy kedvezményben részesített úgy, hogy más intézeteknek Boszniában és Hercegovinában alig nyílt kilátás a megszállott tartományokban való térfoglalásra. A nevezett banknak öt fiókja és hat kirendeltsége van. Magyar intézetek közül egyedül a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság van képviselve az ottani piacokon, de ezek a telepek is jobbra az árúillettel foglalkoznak. Most — hír szerint — a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó bank is fiókot akar létesíteni Szerajevóban és így a megszállott tartományokat is bevonja működési körébe.

Csődök. Mocsári és Woititz budapesti bejegyzett cég (üzlete V. ker., Miatyánk-utca 2. szám) és tagjai Mocsári Lajos (Löwi) és Woititz Izidor kereskedők ellen a váltótörvényszék a csődöt megnyitotta. Csődbiztos: dr. Földes Gyula kir. törvényszéki albiró. Tömegmondok: dr. Fráter Béla ügyvéd. Tömegmondokhelyettes: dr. Koppány Béla ügyvéd. A követelések bejelentésére január 27.; felszámolási tárgyalásra február 25.; a csődválasztmány megválasztására február 27. tüzetett ki határidőül. — A temesvári törvényszék Joszits György temesvárfalvi kereskedő ellen: — a nagybecskereki törvényszék Sida Alajos nagybecskereki ékszerkereskedő ellen; — ugyanaz a törvényszék Henner Lipót be nem jegyzett perlaki kereskedő ellen; — a kaposvári törvényszék Handelsmann Ignác inkei kereskedő hagyatékára; — a fehértemplomi törvényszék Rubinstein Farkas be nem jegyzett verseczi butorkereskedő ellen csődöt nyitott.

A Magyar festékárugyár felszámol. Hónapokkal ezelőtt foglalkoztunk már a Magyar festékárugyár r.-t. helyzetével, abból az alkalomból, hogy a gyár elbocsátotta két igazgatóját pusztán azért, hogy megszabaduljon az igazgatói fizetések terhétől. A gyár nagy részét ezt megelőzőleg tűz pusztította el és a társaság nem tudta fölépíteni telepeit. Most — amint értesülünk — a részvénytársaság elhatározta a felszámolást, mi rövidesen keresztülvitelre kerül. A 100.000 koronányi alaptőkének több mint fele elveszett.

Az osztrák porcellánkartell megkötése. Az osztrák porcellángyárosok már régóta folytatnak tárgyalásokat egy kartell létrehozása tárgyában. Ezek a tárgyalások tegnap befejeződtek és — amint Bécsből írják — a gyárosok a kartell tegnap Karlsbadban megkötötték. A kartell, melyhez 25 társaság csatlakozott és így az évi termelés 90 százalékát kitevő produkciót képviseli, mint korlátozott felelősségű társaság alakult meg. A kartell a hasonló német érdekszövetséggel is tárgyalásokat folytat egy érdekközösség létrehozása tárgyában, a tárgyalások befejezése januárra várható.

Egy felszámolás befejezése. A múlt év május 26-án alakult meg a Szabadalmi r.-t., mely átvette a Ganz-féle villamossági r.-t. szabadalmait. A vállalkozás nem járt sikerrel és a társaság már 1907. április 11-én kimondotta felszámolást. Ez a felszámolás máris befejezést nyert és az összes tartó-

zások kiegyenlítése után fennmaradt vagyont, 499.847 koronát kifizették a Ganz-féle villamossági r.-t., minth az összes részvények birtokosának. Egy részvényre a felszámolás keresztülvitele után 999.69 korona esett.

A helyközi távbeszélő-forgalom kiterjesztése. Velika környékbeli távbeszélő központ a helyi, Czege, Kékes, Szamosújvár, Disznajó és Gödemesterháza törvényhatósági távbeszélő központok a szűkebb körű helyi távbeszélő központok pedig az alsó-ausztriai helyközi távbeszélő forgalomba bevonattak.

A Magyar Gyáriparosok Orsz. Szövetségének ülése. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének igazgatósága Hatvany-Deutsch Sándor főrendiházi tag, a Szövetség alelnökének elnöklésével ülést tartott, melyen az alelnök meglehetősen részletesen emlékezett meg Kohner Ágostonnak, az igazgatóság elhunyt tagjának kiváló érdemeiről, melyeket azután jegyzőkönyvbe iktatott. Több államsegélyes gyáralapítás ügyének elintézése után részletesen megállapították azon kívánalmakat, amelyek a Szövetség kebelében az ipari érdekek védelme szempontjából az új adójavaslatokkal szemben felmerültek. Végül tudomásul vette az igazgatóság, hogy a Szövetség nagy gyáripari lajstroma január hónapban megjelenhetik és ingyen fog a tagok részére bocsátatni, hogy ezáltal a magyar gyárosok szükségleteinek egymástól való beszerzése megkönnyítessék és szerveztessék.

A Veszprémi Gazdasági Egyesület ülése. A Veszprémvármegyei Gazdasági egyesület évi rendes közgyűlését Hunkár Dénes főispán elnöklésével tartotta meg. A közgyűlésen Kajdacsy Endre titkár előterjesztette az 1908. évi működési programot. A közgyűlés a munkaprogramot helyeselt s elfogadta. Az egyesület 1908. évi költségvetésében az állami segélyeken kívül 10.790 korona bevétel és 12.842 korona kiadás van feltüntetve. A megüresedett igazgató-választmányi helyre dr. Bibó Károly vármegyei tb. főjegyzőt választották meg.

Az amerikai krízis és az ékszerpiac. Az amerikai válság utóhatásait legjobban visszatükrözik azok a jelentések, melyek az egyes iparágak visszafeljövéséről, illetve a fogyasztás megcsappanásáról adnak hírt. A szükségleti cikkek fogyasztásának kisebbedésén kívül a luxuscikkek iránt is gyérül a vásárlási hajlandóság, ami a pénzkrízisnek és a vagyonok pusztulásának szintén hű kifejezője. Csak a minap olvastuk, hogy a svájci himzőipar mennyire megszínnyli az amerikai krízist, most a „Financial News” jelentéséből megtudjuk, hogy a pénzügyi krízis milyen befolyást gyakorol a gyémántpiacra. E lap newyorki jelentése szerint a gyémántkereskedelemben az üzlet teljesen holtpontra jutott. A drágakövek bevétele teljesen megszűnt, holott más időkben, karácsony előtt sok drágakövet hoztak be és a kereskedők nagy üzleteket csináltak. Ma pedig sokan vevőket keresnek ékszerre, az importcikkre pedig egyesültek, hogy a gyémánt árát, amennyire csak lehet, tartsák. A beviteli statisztika szerint az import július óta 75 százalékkal csökkent. Csiszolt gyémántokból novemberben 593.000 dollár értékűt vittek be, míg októberben 781.000, szeptemberben 1.311.000, augusztusban 2.360.000, júliusban 2.674.000 dollár értékű volt a bevétel. A csiszolatlan gyémántokból hasonlóan csökkent a bevétel. Természetesen az árak is csökkentek. Érdekes, hogy a márciusi amerikai válság is hasonló következményekkel járt az ékszerpiacra, sőt Párisban, ahol azelőtt az amerikaiak sok ékszert vásároltak be, néhány nagy ékszerész cég áldozatul is esett a tengerentúli válság utóhatásainak.

A vegyeszeti gyárosok ülése. A Magyar Vegyeszeti Gyárosok Orsz. Egyesülete ma dr. Heidlberg Tivadar elnöklésével választmányi ülést tartott, melyen az elnök kegyeletteljes szavakban emlékezett meg dr. Kohner Ágoston elhunytáról s a választmány kimondta, hogy elhunyt elnökének hrvadhatatlan érdemelt jegyzőkönyvileg megörökíti, egyúttal pedig az egyesület ezidei közgyűlését a gyász jeléül január 19-ére halasztja el. A közgyűlés megtartásával kapcsolatos több ügy megbeszélése után az egyesület titkára jelentést tett a kereskedelem-

Reggelizés előtt fél pohár Schmidthauer-léle
Használat a valódi áldás a gyomorbetegségeknek és az érzékenységekben szenvedőknek.

Igmándi

keserűvíz
az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kapható mindenütt és nagy üvegekben.

gyi miniszter az olaj. A kérdés maradékok iparjába kerül. egyesület a miután az desének né nyersanyag nézve más zetben ne kes helyen után az Am tásának kért terjesztett hívója a mu nyilvántartá tekezletre. us József, Hercz Józse Béla és Str nyomatékos tostitási törv ken felül ig iparvállalat lehető egys egyesület t megbizták az egyesüle fűtési célol tétélinek á

Roneo régebben cég, Földes Ez az átalak ság „Roneo 120.000 koron ságot már a

Uj távb hálózat telje tett. — Ara ton községye gyében Csá ben és Bars szentkereszt szélő közpo részt vesz ban is.

Uj robb biztonsá új vállalat a érdekes, ho koronával, g val és Schw szerepel tár

Vasúti a következő bergi vasút részéről az tele miatt R lamint azon felvételét é 21-től kezd

A szövö kedelmi min dasági Értes Ruttkay Vil köziemény szövetkezet kezetek mily ban és ker az, hogy A szövetkezet ben 41 mill millió font, szövetkezet szonyitva 3 testítő"-ben amelyek fo pontjából. A Kereskedelm V., Akadém koronáért, ingyen.

Az Adr vénytársasá Fiuméből m tőkön Fiu Fiuméba és

Hgyi miniszternek a takarmánymieliek és nevezetesen az olajpogácsák díjtételére vonatkozó leiratáról. A kérdés megvitatása kapcsán a növényolajok és zsíradékok iparának több fontos díjzabási ügye is szóba került. A választmány tudomásul vette az egyesület által eddig tett lépéseket, elhatározta, hogy miután az említett inarágak fenntartásának és fejlődésének nélkülözhetetlen kelléke az, hogy azok nyersanyaguk beszerzésének díjzabási feltételeire nézve más országok iparánál kedvezőtlenebb helyzetben ne legyenek, az egyesület legközelebb illetékes helyen újabb lépéseket fog tenni. Szóba került ezután az Amerikából visszatérő munkások foglalkoztatásának kérdése, melyhez többen hozzászóltak. Előterjesztett az Állami Munkásbiztosító Hivatal meghívója a munkásbiztosítási bejelentések és különböző nyilvántartások szabályozása ügyében tartandó értekezletre. Az ügy megvitatása kapcsán, melyben Benes József, Frankl Sándor, báró Gutmann Arthur, Hercz József, Holló Aladár, Mayer Mór, Rechtmitz Béla és Strobenz Rezső tagok résztvettek, többen nyomatékosan hangsúlyozták, hogy az új munkásbiztosítási törvény a megnövekedett pénzügyi terheken felül igen sok adminisztratív teendőt is rótt az iparvállalatokra, miért is az egész vonalon a kezelési lehetőségek egyszerűsítésére kell törekedni. Végül az egyesület titkárát, valamint Frankl vezérigazgatót megbízták azzal, hogy a szóbanforgó értekezleten az egyesületet képviseljék. Határozatba ment, hogy a fűtési czélokra szolgáló nyersolaj kedvezményes díjtételeinek állandósítását fogják kérni.

Roneo részvénytársaság. Az „Egyetértés” már régebben megírta, hogy a budapesti sokszorosító cég, Földes és May részvénytársasággá alakul át. Ez az átalakulás már megtörtént, s a részvénytársaság „Roneo Részvénytársaság” czim alatt 120.000 korona alaptőkével alakult meg. Az új társaságot már a cégbírósnál is bejegyezték.

Uj távbeszélő-hivatalok. A vághelyi távbeszélő hálózat teljes nappali szolgálattal üzembe helyeztetett. — Arad vármegyében Draucz és Aradszentmárton községekben, továbbá Szolnok-Doboka vármegyében Csákgörbő, Nagyilonda és Galgó községekben és Bars vármegyében Körmöczbányán, Garamszentkeresztben és Ujbányán törvényhatósági távbeszélő központok nyíltak. Az utóbbi három központ részét vesz a belföldi helyközi távbeszélő forgalomban is.

Uj robbantószergyár. Trencsénben „Tibanit biztonsági robbantószergyár” cég alatt új vállalat alakult. E vállalat alakulásánál csak az érdekes, hogy Thurn-Taxis Sándor herczeg 100.000 koronával, gróf Coudenhove Richárd 100.000 koronával és Schweigert Leonhard pedig 125.000 koronával szerepel társtagként.

Vasúti torlódás. Az államvasutak igazgatósága a következő kommunikációt teszi közzé: A kassa-oderbergi vasuton fennálló torlódás és nevezett vasút részéről az elegyenek csekély mérvben való átvétele miatt Ruttkán át a kassa-oderbergi vasútra, valamint azontul rendelt kocsiakománnyu teherárúk felvételét élő és romlandó árúk kivételével a hó 21-től kezdve beszüntetik.

A szövetkezeti intézmény Angliában. A kereskedelmi miniszterium kiadásában megjelenő „Közgazdasági Értesítő” hetilap a hó 19-iki, 51-ik számában, Ruttkay Vilmos londoni szaktudósító tollából érdekes közlemény jelent meg, amely megvilágítja Anglia szövetkezeti életét és rámutat arra, hogy a szövetkezetek mily fontos szerepet játszanak Anglia iparban és kereskedelmében. A legszebben igazolja ezt az, hogy Angliában ezidőszentint több mint kétezer szövetkezet működik, amelyeknek alaptőkéje 1905-ben 41 millió font sterling volt, míg forgalmuk 107 millió font, 10 és fél millió font tiszta nyereséggel. A szövetkezetek tiszta nyeresége tehát, tőkijükhöz viszonyítva 36.1%-nak felel meg. A „Közgazdasági Értesítő”-ben egyébként igen sok olyan közlemény van, amelyek fontosak a magyar kereskedelem szempontjából. A „Közgazdasági Értesítő”-re, a m. kir. Kereskedelmi Múzeum igazgatóságánál (Budapest, V., Akadémia-utca 3.) lehet előfizetni: egy évre 20 koronáért, íélfévre 10 koronáért. Mutatványszám ingyen.

Az Adria hajól. Az Adria tengerhajózási részvénytársaság gőzösei közül az Árpád, szerdán Fiuméből már Marseilleba, a báró Fejérváry csütörtökön Fiuméből Rouenba, a Kassa Valenciából Fiuméba és a Szapáry Marseilleből Fiuméba indult,

továbbá a Kálmán király szerdán Fiuméből Bordeauxba, a Széll Kálmán csütörtökön Rotterdamból Fiuméba, a Baross Fiuméből Grymsbibe, a Tibor Rouenből Fiuméba, a Zichy Bordeauxból Fiuméba érkezett.

A „Nemzeti” biztosító forgalma. A „Nemzeti” Baleset-biztosító részvény-társaság folyó évi november havában 710 darab balesetbiztosítási kötvényt állított ki, melyek halálesetre 5,774.966 kor., rokkanság esetére 7,582.300 kor. és mulékony keresetképtelenség esetén 2755 kor. napikártalanításra biztosított összegéről szólnak. Nevezett társaság a f. é. január 1-től november hó végéig terjedő időszakban 7981 ajánlatot kötvényesített és pedig 66,927.988 korona halálesetre, 85,015.304 rokkanság esetére és 36,489 korona mulékony munkaképtelenség esetére biztosított összegekkel. Fennállása óta a társaság balesetekért 9,941.085 korona 29 fillér kártérítést fizetett ki.

Várandós állapotban

lévő anyáknak nincs jobb barátjuk, mint a SCOTT-féle Emulsió. Testi gyengeség és bágyadság, ha kinozza őket, egy a SCOTT-féle Emulsió épp oly csodálatos, mint kielégítő hatással van.

Uj erőt és új életkedvet

AN Emulsió várandós anyáknak a SCOTT-féle módszer végjegyét — a halászt — körült ügyesen bevonni.

kölesönöz a SCOTT, mintha várással lenne. De még több örömet okoz a szülőknak, ha a csecsemő megszületik, mert egészséges színében és erős formában a szülők különösen gyönyörködnek. Ez onnan van, mert az anya által bevett SCOTT-féle Emulsió a gyermeket is táplálta a születése, szóval mindkettőre a legkellemesebb hatást gyakorolta.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér. Kapható minden gyógyszerben.

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRII- ÉS ÉRTEKTÖZSDE

Gabonatözsde.

Az időjárás ismét enyhébb lett. Tegnap még 5—6 fok hideg, ma pedig ugyanannyi meleget jelzett a hőmérő. A spekuláció ezen hirtelen időváltozást kedvezőtlenül ítéli meg a vetelekre nézve és ezért a határidőpiacpon vetelekre bocsájtkozott. Az októberi és áprilisi buza áriolyama ennek folytán 8 fillérrel emelkedett. A készáruipiacpon búzát csak 5—10 fillérrel olcsóbban lehetett eladni és a forgalom a malnoknál 8000 mázsára rugott. Egyéb czikkekekben csendes irányzat mellett nincs változás.

A gazdasági helyzet.

Az O. M. G. E. jelentése szerint az általános gazdasági helyzet december hó 18-án a következő:

Arad: A múlt héten beállt esőzések az őszi vetések kikelését és fejlődését nagyon elősegítették, mindazonáltal még sok helyen a mag most se kelt ki. A hirtelen jött erős fagy pedig ismét árt, mert a vetések a vármegye tulnyomó részében hótakaró nélkül szükkölködnek.

Baja: Tegnap óta 5—6 fokos fagy állott be, eddig kárt nem okozott, de hó kellene, hogy a fagy ártalmatlan legyen.

Debreczen: Pár nap óta erős fagy, száraz időjárással.

Győr: Derült, hideg időjárás, éjjel erősen fagy; a külső gazdasági munkák szünetelnek.

Losonc: Az időjárás két nap óta fagyos.

Kaposvár: Idő hideg, éjjeli fagygal.

Léva: Az időjárás hideg, erősen fagy, a vetésre jó volna hótakaró, mert még az elmúlt hetekben is sok őszt vetettek.

Miskolcz: E hét első napjait nyirkos, ködös esős idők voltak, két nap óta kemény, téli fagyunk van, most már csak hó kellene.

Nagykanizsa: Hideg idő állt be és fagyott is éjjelenként. A vetések általában gyarapodtak és elég kielégítőek.

Nagyszentmiklós: A mezőgazdasági helyzet kedvezőbb lett. Az őszi búr későn, de szépen keltek.

Nagyvárad: E hó 17-én reggelre 9 fok hideg állott be s 18-án sem volt kisebb. Ha a hideg tartós, tetemes károkat okozhat, mert hótakaró nincs.

Nagybecskerek: Az enyhe, esős időjárás hirtelen támadt száraz fagy váltotta fel.

Nyiregyháza: 17-től az időjárás megváltozott, erős fagyok járnak. Ma az idő borus, havazásra van kilátás.

Nyitra: Az időjárás derült, hideg, erősen fagy, hótakaró nincs.

Szatmár: A nedves időjárás után száraz hideg állt be, erős fagygal. A jószág még mindenütt legelőn van, takarmány kevés van.

Temesvár: A nagy hideg a vetésekben eddig kárt nem tett, miután a földeket hó fedi.

Versecz: Kemény, száraz fagy, mely a vetésekre nézve nagyon káros lehet, hogyha hótakaró alá nem jutnak.

Zalaegerszeg: Pár napi esőzés után fagyos időjárás következett be.

Pancsova: A buzavetések nagyon szépen állnak.

Sopron: Erős fagy állt be, minden mezei munka szünetel.

Pozsony vármegye: Cseklész, Malaczká, Dunaszerdahely, Diószeg, Bazin, Nagyszombat, Nagyszarva: az őszi vetések állapota kielégítő. Cziffer, Hidaskürt: az őszi vetések kevésbé kielégítőek.

Temes vármegye buziási járásában az idő kedvező, a vetés szépen kelt és fejlődik; a középonti járásban: a vetés egyenetlenül kelt; a dennai járásban: az őszi vetések jól kelnek, a vetést mindenhol bevégezték, kevés a takarmány; a vingai járásban: a vetés most kel, ami október, novemberben kelt ki, az kiszáradt. Kevés a takarmány; csakovári járásban: az idő jó, a vetések szépek; a fehértemplomi járásban: a buzavetés csak most kezd kibujni.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 78 kg. 26.45 korona, 100 mm. 77.5 kg. 26.20 korona, 100 mm. 77 kg. 26.30 korona, 200 mm. 75 kg. 25.60 korona. Tisza-Bánsági: 116 mm. 76 kg. 25.90 korona, 3550 mm. 76.4 kg. 25.90 korona. Pestvidéki: 150 mm. 76.5 kg. 25.60 korona, 100 mm. 75 kg. 25.60 korona, 200 mm. 76 kg. 25.60 korona, 100 mm. 76 kg. 25.80 korona. Bánsági: 1000 mm. 76.5 kg. 25.95 korona, 750 mm. 76.3 kg. 25.95 korona, 100 mm. 77 kg. 25.95 korona. Fejérmegyei: 100 mm. 77 kg. 25.50 korona. Hartai: 100 mm. 75 kg. 25.80 korona. Rozs: 600 mm. 23.35 korona, 400 mm. 23.20 korona, mind paritás. Ujtengeri: 300 mm. 14.— kor., ab Budapest. Lóhere: 70 mm. 143 korona, paritás. Zab: 150 mm. 16.90 korona, 100 mm. 16.90 korona, 100 mm. 16.70 korona, 150 mm. 16.50 korona, 100 mm. 16.50 korona, mind kp. mellett. Az árak 100 kilogr.-kint koronákban értendők.

Budapesti gabonaforgalom.

1907. december 18-tól december 19-ig.

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	43093	—
Rozs	8502	760
Arpa	2298	—
Zab	1642	—
Tengeri	316	—
Liszt	222	19030
Korpa	—	2533

A határidőpiacpon költetett:

Dőlelt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
 Buza 1908. áprilisra 13.12, 13.11, 13.22.
 Buza 1908. októberre 11.03, 11.10, 11.07, 11.14.
 Rozs 1908. áprilisra 12.13, 12.12, 12.14, 12.09, 12.17.
 Rozs 1908. októberre 9.93, 9.90, 9.95.
 Zab 1908. áprilisra 8.46, 8.48.
 Tengeri 1908. májusra 7.30, 7.33, 7.31, 7.35.

Kovács Menyhért és Társa
„Hungária Gyorshizláló Abrakfűszer-vállalat”
 Budapest, VI. kerület, Felsőerősor-utca 41. szám.
 M. kir. földmívelésügyi miniszter által 1906. nov. 11-én 75807. III/2. szám alatt engedélyezett „Hungária Gyorshizláló Abrakfűszer” minden jószág tenyésztésénél nélkülözhetetlen. Kitérő eredménnyel lett kipróbálva szarvasmarháknál, lovaknál, sertéseknél, juhoknál és az összes baromflaknál. Számtalan elismerő-levelek rendelkezésre állnak. — Kapható minden fuzzerkereskedésben.

30 darab alárendelt minőségű marha eladatlanul maradt.

Következő árak jegyeztettek métermázsanként élőszuliban levonás nélkül:

Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 74.— 82.— koronáig, kivételesen — koronáig, középminőségű 64.—72.— koronáig, silány minőségű 56.—62.— K.-ig. Tarka hizott ökör legjobb minőségű 78—88 koronáig, kivételesen — fill, középminőségű 64—76 koronáig, silány 50.—62.— koronáig. Magyar paraszt ökör legjobb minőségű — koronáig, középminőségű 62.—70.— koronáig, silány 50.—58.— koronáig. Boszniai ökör, legjobb minőségű — koronáig, középminőségű 54.—64.— koronáig, silányabb minőségű 46.—50.— koronáig, kivételesen — koronáig, magyar tehén legjobb minőségű 64.—72.— koronáig, kivételesen — koronáig, közép minőségű 52.—58.— koronáig, silányabb minőségű 46.—50.— koronáig. Tarka tehén legjobb minőségű 68.—76.— koronáig, kivételesen — koronáig, közép minőségű 58.—66.— koronáig, silányabb minőségű 48.—52.— koronáig. Bika legjobb minőségű 68.—72.— koronáig, kivételesen — koronáig, közép minőségű 60.—66.— koronáig, silányabb minőség 48.—58.— koronáig. Bivaly legjobb minőségű — koronáig, kivételesen — koronáig, közép minőségű 42.—46.— koronáig, silányabb minőségű 34.—40.— koronáig. Kicsontozni való marha — koronáig. Boszniai ökör legjobb minőségű — koronáig, közép minőségű 54.—64.— koronáig, silányabb minőségű 46.—50.— koronáig. Növendékmарha — koronáig. Mind 100 kilónként élőszuliban.

Birkavásár.

(1907. december 16-án.)

Felhajtott: 75 drb birka. Következő árak jegyeztettek: (levonás nélkül.) Hizott trü kilónként, élőszuliban, legjobb minőségű 54.—. Középminőségű —. Silány minőségű —. Anyabirka legjobb minőségű —. Közép minőségű —. Silány minőségű —. Kiverési birkáért legjobb minőségű —. Középminőségű —. Silány minőségű —. Raczka legjobb minőségű —.

ségű ——. Középminőségű ——. Silány minőségű ——. Kosokért legjobb minőségű —36. Középminőségű ——. Silány minőségű ——.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, december 20-án. (Hivatalos tudósítás.) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér. Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 120—122 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 123—125 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 126—128 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 250 kg fölül sulyban) — fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban) — fillérig.

Sertéslétszám: 1907. évi december 18. napján volt készlet 25255 drb., 1907 december hó 19-én felhajtott 190 darab, 1907 december 19. napján elszállított 183 darab, 1907 decz. 20. napjára maradt készletben 25262 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: csendes.

Sertéskonsumvásár.

Budapest decz. 20. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 325 darab sertés, 364 darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő, — malacz. Mai napi felhajtás 1283 darab sertés, 110 darab süldő, — darab malacz, összesen 1608 darab sertés, 474 darab süldő — darab malacz. Eladatott 1457 darab sertés, 73 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 151 drb sertés, 401 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirterítés öreg elsőrendű 350 kg-on felül, ételszuliban 100—104 fillér, ételszulylevonással 122— fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr-ig 96—100 fillér, ételszulylevonással 108— fillér, fiatal nehéz, 300 kg-on felül 120—128 fillérig, ételszulylevonással — fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg-ig 120—128 korona, ételszulylevonással — fillérig, könnyű 220 kg-ig 120—128 korona, ételszulylevonással — fillérig. Belföldi süldő — korona. Horvát süldő 84 100 korona. Malacz

— korona. (Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, élőszuliban értendő.) A vásár irányzata élénk, az árak változatlanok.

Borjuvásár.

Budapest, decz. 20. (Hiv. tud.) Az irányzat élénk volt, az árak változatlanok maradtak. Felhajtottak 499 darab élő borjut. Fizettek elsőrendű élő borjukért 100 103 fillért, kivételesen 110 112 fillért, középminőségű élő borjukért 90—98 fillért kilogrammonként (levonás nélkül.)

VIZÁLLAS.

Table with columns for dates (december 20, 19. and 20, decz. 19.) and various locations (Duna, Tisza, M.-Szeged, etc.) with corresponding rates.

Feladó szerkesztő: PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND

Table with columns for Buza (100 kilogramm ára), Egyéb gabonaneműk (Rozs, Árpa, Zab), Borsonya, and Faj (Különböző termények).

Table with columns for Államadósság közkölcsönök, Záloglevelek, and Takarékpénztárak.

Table with columns for Bankok részvényei, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalmok, and Külföldi vállalatok.

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1907. december 20-án reggel 7 óraker.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban boros és a délnyugati részek kivételével többnyire csapadékos idő uralkodott; az északnyugati megyékben a csapadék mennyisége meghaladta a 10 mm-t. A hőmérséklet rohamosan emelkedett, úgy, hogy ma reggel átlag 8-10 C°-al magasabb a tegnapiénál; a maximum: Fiumében 8 C° és a minimum: Tátrafüreden, meg Kolozsvárt -9 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozás és helyenkint csapadék várható.

Table with columns: Allomás, Legnagyobb mín. 700 +, A hőmérséklet Celsius szerinti, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm, Hőmérséklet máx. min.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Decembar 20. —

Kinevezések. A földművelésügyi miniszter a vezetőse alatt álló minisztériumhoz Sebők József és Hofmann Ede államtudorokat ideiglenes minőségű díjtalan miniszteri fogalmazó gyakornokokká; a kereskedelemügyi miniszter Wister Hugó ipari segédfelügyelőt a IX. fizetési osztály 3-ik fokozatába, Vértés Vilmos István és Braun István okleveles gépészmérnököket a X. fizetési osztály 3-ik fokozatába, továbbá Felter Arnold, Barabás Sándor, Szabó Károly, Halmai István és Kocsis István okleveles gépészmérnököket fizetelnélküli ipari segédfelügyelőkké; a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök a csákovai adóhivatalhoz Krausz Adolf közzei adóhivatali ellenőrt pénztárnokká és Hauch Adolf zsolnai adóhivatali segéd ellenőrré; a munkácsi adóhivatalhoz Pesztalics József törökkanizsai adóhivatali gyakornokot ideiglenes minőségű adóíztá, a nagybereznai adóhivatalhoz Gyurcsányi Emil topolyai adóhivatali ellenőrt pénztárnokká, Lupis Gyula ungvári adóíztá ellenőrré és Merza Gergely magyarlápósi adóhivatali gyakornokot ideiglenes minőségű adóíztá. Szabó Lajos sepsiszentgyörgyi lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká a sepsiszentgyörgyi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvédséghez; a belügyminiszter dr. Apáthy Árpád ügyvédjelöltet a belügyminisztériumhoz fizetelnélküli miniszteri segédfogalmazóvá nevezte ki és főispáni titkári minőségben Nagyküllövármegye főispánja mellé rendelte ki; a debreczeni ítélőtábla elnöke Kádár István berettyóújfalui lakos, végzett joghallgatót a debreczeni ítélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká; a kolozsvári ítélőtábla elnöke dr. Balassa Pál kolozsvári lakos, végzett joghallgatót a kolozsvári ítélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká és a szegedi ítélőtábla elnöke Bertalan Endre ügyvédjelölt, nagyszentmiklósi lakost a vezetőse alatt álló ítélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká nevezte ki. Áthelyezés. A győri főügyész Jakab Boldizsár szombathelyi törvényszéki és Imre Gábor körmendi járásbírói fogházöröket kölcsönösen áthelyezte.

Most jelent meg közel 400 lapon az ATHENAEUM

Nagy Képes Naptára 1908. szükőevre.

A Nagy Képes Naptár tartós, kemény felvászonkötésben 2.60 koronáért megrendelhető minden hazai könyvkereskedésben és a kiadó ATHENAEUM Irodalmi és nyomdai részvénytársulatnál (Budapest, VII., Rákóczi-út 54.)

Pályázatok. A titeli járásbírósnál aljegyzői, a zsolnai adóhivatalnál adóíztá, az orosházi adóhivatalnál díjas gyakornoki, a csáktornyai állami tanítóképző intézetnél mennyiségtan-termesztudományi tanszékre, Sárosmagyarberkeszen (Szatmár vármegye), Berzán (Arad vármegye) és Nyitra-Divéken postai ügynöki állásra 3 hét; a nagybányai bányagazgatóságnál főmérnöki állásra 4 hét; a dévai áll. tanítóképző-intézetnél szolgai állásra 5 hét; az al-dunai Dunaszakas orsovai részén folyamfelügyelői állásra 8 hét és a fő- és székvárosi pénzügyigazgatóságnál több pénzügyi vigyázói állásra márczius hó végéig lehet beadni a pályázati kérvényeket.

958. sorozat Bon 028. szám Polgár Sándor m. kir. szab. nyert orvos m. kir. és köztársas. Budapest, VII., Erzsébet-körút 50 sz. köteles ezen utalvány beküldése mellett minden megrendelőnek 150/0 azaz tízről százaléknál árkedvezményt adni az eredeti F. Bergerand fils párisi különlegeségek (óvszer) gyártmányából. Kimerítő képes árjegyzék díjmentesen zárt leveleiben küldök. Kiváratott az "Egyetemes" 25706

HUNGARIA beszélő gépek kizárólag eredeti elsőrangú gyártmányok, részletfizetésre is kaphatók. MAGYAR IPAR ÉS KERESKEDELMI B. T. BUDAPEST, Király-utca 98/h. — Kerjen árjegyzéket. —

NERVIAKTESISZINÓRNEK makacsabb hevény és időit folyásánál befecskendezés nélküli legbiztosabb gyógyszernek a SANID TOKOCSKÁK bizonyultak. Egy doboz (100 labda) használati utasítással 6 korona utánvét mellett. Késző győgség és impotentiának egyedül biztos szer a híros dr. TIMKÓ-féle erőlabdások. Egy áveg ára 10 korona, küld a „MAGYAR KIRÁLY” gyógyszerár, Budapest, V., Marokkó-utca 2/a.

INGYEN díjmentesen és bérmentve küldök rendkívül érdekes tartalmú ábrákai és használati utasításai ellátott árjegyzékünket. HALHÓLYAG 2, 4, 6, 8, 10, 12 K tucatja PESAR, OCLUS, NŐI OVSZER 3—5 kor. eitélon megbízható valódi angol és francia gyártmányok. „NAKIRA” törv. védett férfi-óvszer különlegesebb, valódi indiai paragummból fel-tétlen megbízható, tucatja... 12 K NINTAGYÜJTEMÉNY 12 darab legfinomabb óvszerből 4 korona. UTERUS-SPRAY eredeti törv. védve női különlegeség 14 korona. Universalis-sérvkötők páratlanok, kis gummi nyomólapplal, a legnagyobb sérv is el-zarható. Egyoldalu 5—12, kétoldalu 10—24 korona. Műlábak, műkezek, egyenesstartók lerdénnöt-teknek, támogépek, stb. stb. Háskötők, gummiharisnyák stb. Irrigá-torok, betegápolási cikkek kaphatók. Magyar Orvosi Múszertár Budapest VII., Rákóczi-út 32. — Pontos ezíre és a vörös keresztet ügyeljünk. —

Egy millió a főnyeremény a f. hó 27-én megtartandó évenként 6 huzásban látszó Konvertált Jelzalog sorsjegyek huzásán Eladjuk ezen 10 korona foglaló előzetes sorsjegyeket ————— beküldése ellenében, pontosan a hiv. letétre már az egyedüli játéknapi árfolyam szerint szeg után pedig jutányos kamatot számítunk. A foglaló vétele után azonnal megküldjük a sorozat és szá. letétivet, melynek birtokában mot tartalmazó letétivet, már az egyedüli játéknapi árfolyam szerint szeg után pedig jutányos kamatot számítunk. A foglaló vétele után azonnal megküldjük a sorozat és szá. letétivet, melynek birtokában mot tartalmazó letétivet, már az egyedüli játéknapi árfolyam szerint szeg után pedig jutányos kamatot számítunk. Havi befizetések 24 havi részletfizetésre á K 7.10 30 < < < < 5.70 36 < < < < 5.10 Az első részlet beküldése ellenében már kiadjuk a sorozat és számot tartalmazó részletivet azonnali játékkal. Általános Bank R. T. Budapest, Erzsébet-körút 39. szám

Helyiségváltozás miatt Neumayer Fülöp Bpest, V., Váci-körút 24. nagyszabású karácsonyi vásárt rendez. Mindennemű szőnyegek, butor-szövetek, függönyök, ágy- és asztalterítők, átvétők, matracz... csinvat stb. cikkekben. 1908. elején üzletét V. Deák-tér 1. sz. alá helyezi át. Telefon 11—21.

Elsőrendű uri-szabó üzlet Kizárólag mérték szerint Oszi zakkó öltöny Raglán v. téli-kabát 40 és 50 kor.-ért Dus választék bel- és külföldi szövetekben. Nyáron készült egész rinom télikabátok 50 koronáért kaphatók. Mechlovits és Fái törv. bej. uri szabók, Budapest, V., Váci-körút 76.

Mindenekét érdekli bőveges tartalommal jelent meg az ATHENAEUM NAGY KÉPES NAPTARÁNAK 49-ik évfolyama, melynek minden sora fontos és érdekes tudnivalót mond. Tízeti Címűre pontos, hivatalos adatok alapján készült, melyek a nyomás napjára tüzetesen kijavítottak. Tartalmából a következőket emeljük ki: Bélyegilleték, csillagászati naptár, nevezetes korszakok és korszámítások. Törvénykezési szünnapok. Országos színek Uralkodóház. Az elmúlt év ősszes eseményei, eredeti fényképfelvételekkel. Gazdag tartalma lemerőterjesztő rész. Szépirodalmi részét a legnevesebb írók szolgáltatták. Közhasználati részében a különösen tájékozott Budapesti kalauz. Sorsolási értesítő. Posta- és távirat-árszabály. Tudnivalók a postatakarékpénztárról. Bérkocsi-szabályrendelet. Külföldi utal-kodók. Névpapjegyzék. Törvénykezési bélyeg- és illeték-szabályok. Erepénz- és utmérték összehasonlító táblázat stb.

Szom... S... Sz... Magyar... GRE... Tréta 3 felv... és Lipschüt... Von der Plai... Dr. Behwegel... Mosig... Bolnaga... Müll... Vilda... Greta (Gloom... Francziuka... O formégo... Von Stroha... Emma... Vins, polgár... Tobisch... Niemann... Ke deto... Nepszim... Tünde... Fantasztikus... ban, Iria Ma... jét szerző... Sz... Máté... Borbála, a fe... Gergő, a fiuk... Orszo, a lány... Csababőr, bal... Csababőr, bal... Vizi király... Csilla, leány... Csineczér, the... Nemets... Mari, paraszt... Kezde... Ürdn... Az ország... akadémié... gyakorl... Kazdeto... FOL... LEITNER... Az e... Ma, 1/40... óraker... Bonó... 1/41 óraker... „Kira... (Ein Ausf... Caprice eg... 11 óraker... Végül „... Burlesk bor... Mappali p... Az 1-56... 1/212-161... Val... BUDAPE... FR... a... EGY VIG S... GARUSO U... KOMPONIST... Azonkívül az... — Az e... Minden ün... A tiltottben... A 161... FAG... D... 22

SZÍNHÁZAK

Szombaton 1907. december 21-én

Magyar színház

GRETCHEN.

Tréfa 3 felvonásban. Irta Dawis és Lipschütz, fordította Hajó Sándor. Von der Plein gróf... Kézdeté fél 8 órakor

Várszínház

Bölcös Náthán.

Dráma 4 felvonásban. Irta Lessing, ford. Zichy A. Kézdeté fél 8 órakor

MODERN SZÍNHÁZ KABARET

A Ferenccvárosi angyal... Kézdeté 7 órakor

Nepszínház-Vigopera

Tündérszerelmem

Fantasztikus operett 3 felvonásban. Irta Marius Ferencz... Kézdeté 8 órakor

Úránia színház

Az országos színművészeti akadémiáé színiskolájának gyakorlati előadása. Kézdeté fél 8 órakor

FOLIES CAPRICE.

Leánynevezőben. Kézdeté 9 órakor

Kirándulás a szabadba

11 órakor Terbitsch Sándor új szövegével... Kézdeté 9 órakor

Varieté-Színház

BUDAPEST, VIII., Rákóczi-ut 63. szám. Deczember hó 18-tól

FRED EDLAWI

EGY VIG SZOMORJATEK... RAGY BALL MABILLE

BUDAPESTI Cabaret

(BONBONNIERE). Minden este 9-től 12-ig a nagyszerű új deczemberi műsor... Kézdeté fél 8 órakor

Karácsonyi rendeléseit

fénykép, nagytájak, festmények és selyem arcképes dísz tárgyakról, kérem mielőbb megtenni.

RIVOLI fény. és fest. műterem

Budapest, Rákóczi-ut 30. Esti felvételek. Telefon. Vidékre árjegyzék díjtalanul.

Veszek zálogcédulákat

szálogosított briliánsokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket a legmagasabb összegig költségmentesen kiváltoz és teljes ártékát kifizetom

DEUTSCH ALFRED ÉKSZERKERESKEDŐ

BUDAPEST, Király-utca 34. Petöfi-utca sarok. SCHMIDT M szíjgyártó, nyerges és bőrdoboz

Nagy karácsonyi vásár. Szövet blous frt 1.20-tól kezdve... Redlich J. Lipót, Bpest, Andrassy-ut 58. és Andrassy-ut 50.

Selyem Fűgöny Smyrna Vászón. Oicsó választék. Oicsó drak. Rosenberg és Quitt VII., Király-utca 32. szám.

Ne vásároljunk külföldön!

„Gloria angyalharangocskák” (1890 t.-a. a törvényesen védve.) Kizárólag Pilski és Haas-nál. GLORIA angyal harangocskák

HÁZASULANDÓK FIGYELMÉBE! JEGYGYÜRÜK, HÁZAJÁNDÉK-TÁRGYAK A LEGELŐNYÖSEBBEN POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERÉSZ-ÉS MŰORÁSZ üzletében szerezhethők be. BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

HETI MŰSOR.

Table with columns: Deczember, Nemzeti Színház, Magyar Színház, Varieté-Színház, Opera, Magyar Színház, Varszínház, Oránia. Rows include dates like 22 Vasárnap and plays like Romeo és Julia, Fortinió.

SZÍNHÁZAK
Szombaton, 1907. december 21-én
Nemzeti színház Király színház

A vetélytárs.
Számú 4 felvonásban írják:
Henri Kistemaeker és Eugène Delard. Fordította Huszár Imre.
Brizeux André Ödri
De Mortagne Gyenes
Jane Cs. Alszegeht
Simonne P. Markus E
De Chamblay Bónis
De Chambayné V. Molnár R
Ponle roix Mihályi
Rafidoll Rózsahegyí
Sormiers Nádal B.
Chiguenil béró Pa. Dos
Chiguenil béróné Vievart M.
Órg gíbszónló Bartos
Kezdeté tel 8 óraker

Varázskeringő
Operett 8 felvonásban. Írják
Dörmann és Jacobsch. Fordi-
totta Mérei Adoll. Zenéjét szer-
ezte Strauss Oszkár.
XIII. Joahim Németh
Lothár Papir
Helena Petráss S.
Niki Ráthonyi
Gusztáv Csapó
Friderika Örvös G.
Francsi Olyos G.
Vendelin miniszter Szabó
Sigismund, lakáj Sáfány
Kezdeté tel 8 óraker

III. Kir. Operaház
Mignon
Regényes opera 8 felvonásban
Zenéjét szerzette Thomas A. Szó-
vegét Goethe: „Meister Vilmos
tanuló évei” című regénye után
Írják: Carré és Barbier. Fordi-
totta Ormay F.
Meister Vilmos Arányi
Leihario Szenes
Laarertes Mihályi
Fridrik Palóczyné
Jarno H. edős
Mignon Svárdström
Kezdeté 7 óraker

Vígshíndz
Josette kisasszony a feleségem
Vígjáték 8 felv. Irta Gavault és
Charvay.
Andró Hegedűs
Josette Harinat H.
Theodor Góth
Duprés Vendrey
Jó Kiss I.
Valorbior Tanay
Saint-Assies Tapolczai
Saint-Assiesné Balassa
Jatvari Haraszthy
Marianne Tihanyi
Hegedűsné Hegedűsné

FŐVÁROSI ORFEUM
OLDMANN IMRE igazgató. VI., Nagymező-u. 17.
Ma
Ruth St. Denis
A világhírű táncművész
és a rendkívül mulattató
decemberi új műsor.
Az előadás kezdete 8 óraker.
Jegyelővétel a nappali pénztárnál 10-1-g és d. n. 3-4-g
A tálalkortban reggel 5 óráig VÖRÖS ELEG cigányzene-
kara hangversenye.

Nagy élvezetet nyújt a
„**Világpanorama**”
Budapest, IV., Városház-ter 4. (Piaristák épületében. Jövő heten:
Niagara vízesések. „Buffalo és panamerikai kiállítása.” Minden héten
új műsor. Nyitva reggel 9 órától este 9 óráig. Belépő-díj 40 fillér,
tanulóknak 20 fillér.

Kedves ajándékot
küldök Önnek postafordultával ingyen és bérmentve, ha
kéjgyökem szét- **100 czimet (csak vidékít)**
küldése czéjyéből
küld magán és állami hivatalnokokról, tanítókról, a magas
klerusról, gaztálkodókról, gazdasági hivatalnokokról, gyá-
rosokról, gyári hivatalnokokról, jól szituált magánzó ról,
kereskedőkről, iparosokról tisztán és olvashatóan írva egy
ív papírra lakóhelyüket és legközelebbi környéküket.
Szabadalmazott újdonságok üzeme!
LEOPOLD WEISZ, WIEN.
112. Lichtenauergasse 2.

HELVÉZIA KÁVÉHÁZ
Andrássy-ut 35. szám.
Minden este cigányzene.

TÁTRA-MULATÓ
VII., KIRÁLY-UTCA 77.
Sensatiós deczemberi műsor
Este 10 óráig: VARIÉTÉ MŰSOR.
Este 10 órán tul:
Nemzetközi Cabaret
Conferecier: **Bauer György.**
Az előadás kezdete 8 óraker.
Fáholyek! Fenntartott helyek!
TELEFON 15-10.

Ki nem hallotta még híret!
Takaró a világhírű szabadalmazott állítható
gyomorvédő-óru és gyomor- és hat-
védő óru. Igazán áldásos hatásának,
amely a gyomorbaftit 61, gyomorgörsöt,
hasmenést, hasc kergást rögön megszűnteti.
De mint egészségt biztosítót is nagyon sokan
egész családok is viselik, de ott aztán nincs
is betegség hanem csupa öröm és vigasz,
mert minden javány és minden beteg-
ség egedűli biztos ellenszere. A gyor-
moredő óru ára 1. számú mely legelőbbre
alkalmas 4 kor. II. számú leukóvör termeltü-
ekre 5 koroná. Hátvédővel, gyomor- has-
hat- és derekvédő. I. sz. 6 kor. 50 fill. II.
sz. 8 koroná 50 fill., ezt nagyon sokan
viselik alsó is helyett is, különösen az intelligens osztály,
mert hasznosabb, kényelmesebb és erősebb is, mert megejt-
toso is szabályozható és nem bolhateszek, rendelésnél a derek
körméretre és lélt vagy női irandó. A ki e lapra hivatkozik, a pénzt
előzetesen megküldi bérmentve kapja, külföldről 2 kor.-val több
küldendő be. Szétküldi a világ minden részébe, a foltalító czime
TAKATS DANIEL NAGYVÁRAD, Sorompó-utca
E czim megőrizendő.

Nászajándékok
jubileumra díszlgyvak, evő-
eszközök, műhari cikkek
részletfizetésre
és kaphatók jutányos áron
POLGÁR KÁLMÁN
műrás ékszertelepén
Budapest, Erzsébet-körut 29. I. em.
Arjegyék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

Dr. Trakóczy Átú-féle
Gyógykeserű likör. (Kraft bitter.)
Kizárólag zamatos gyógyfűvekből készült. — Molegíti és erősíti a testet. — Elősegíti és fokozza az étvágyat.
Vezérképviselőt **Steiner Gusztáv** Teréz-
Budapest: **Stein és Robitschek** Bécs, III.,
Dianazsasse.

Régi sebek,

melyek gyógyíthatatlannak lát-
szanak, vagy begyógyultak és
ujból kinyílnak, vagy minden-
kor folynak, vagy szivárognak
és részben beszáradnak,

sebhelyek,

melyek tökéletesen nem gyó-
gyultak be, vagy viszketnek
és gyakran felkapartatnak, vagy
sömörrel párosult viszketegség-
ből származnak,

Régi sebek,

melyek bármilyen egyéb baj-
tól származnak, alaposan, fájdalom-
és minden utólagos
kellemetlenség nélkül begyó-
gyíthatók a valódi

Erényi-Ichtiol-Salicil
segítségével.

Az eredeti «Erényi-Ichtiol-Salicil» 3 koro-
nás dobozokban csak a kizárólagos készítőnél
kapható:

Erényi Béla DIANA-
gyógyszertára
Budapest, Károly-körut 5.

(Postal megrendelések utánvétel mellett
aznap szállítatnak.)
Főbb mint egy millió köszönőlevél érke-
zett be a világ minden részéből,

E hirdetés rovában minden szöveg egyszerű beiktatása közönséges postai betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETESEK

E hirdetés rovában minden szöveg egyszerű beiktatása közönséges postai betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 288

Fakult bőrkabátok
sötét színekre tartósan festettek Haltenberger Béla ruhafestő gyárában Kassa 27086

Ha köhög
vagy rekedt, Réthy-féle cukorkát vegyen 60 fillérért. 25721szo

Kanári macarok
kiképzett előnékeseknek darabját 6-8 lit. kenyérszükségleteket 1 forintjával felföldeség mellett szállít
STERN Csongrád. 27642

Zálogzédulákat,
brilliantokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket legmagasabb árrban veszek. Brillantokért többet fizetek, mint utoljára kerültek. **SCHILLER LEZDOR, Sipticsa 8.** 26316

Alkalmás vétel.
Éjjeli üzlet 22000 lakóssal bíró városban — konkurencia nélkül, családi ügyek miatt örök áron igen olcsón eladó sürgősen. Ügynökök díjaztatnak. Czim a kiadóhivatalban. 27517

Parquetgyár
Gyöngyösön ajánlja gyártmányait.

Veresáfonyabefőt
BARTA-féle, 6 kilós postakosárúveg 6.— korona FELKA, KONZERVGYÁR Felka, Szepesmegye. 86972

Állást
mindenkinek minden irányban ingyen közvetít Huszár, Budapest, Gresham-palota. Csak vidékieknek. (Válaszbélyeg.) Elsőrangú ajánlások.

Kiszolgált altisztek
részére 300 pályázatot közlünk holnap megjelenő lapunkban. Magyar pályázati értesítő és munkaközvetítő, Csáky-utca 4. Egyes szám ára 40 fillér. 5496

Pályázati hirdetmény
több száz jelenik meg a holnapi Magyar pályázati értesítő és munkaközvetítőben, Csáky-utca 4. könyvelők, kereskedőségek, gépészek, ispánok és mindenemű mezőgazdaságszemélyzet részére. Egyes szám ára 40 fillér. Mutatványszám ingyen. 5496

Vendégülösök
és magánfogvasztók figyelmebe ajánlom saját termelésű fajtáimat. Levelezőlap elegendő. Kucséra Ferenc termelő, Kovácsfalva u. p. Rév, Bácska. 27577

A Fakogen
fűdóbajt gyógyít, szurást, köhögést, lázat biztosan elmulaszt. Ára 3 korona. Kapható: Falk-gyógyszerár, Budapest, VIII Rákóczi-tér 2. sz. 25828

Zálogzédulákat,
brilliantokat aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket legmagasabb árrban veszek. Brillantokért többet fizetek, mint utoljára kerültek. **SINGER JAKAB** ékszerkereskedő, Budapest, Király-utca 91. Izabella-u. sarkán.

Csemegeszőlőt
legnemesebb fajokban, fagymentesen csomagolva, 5 kilós postakosárunkint 4 koronáért, valamint saját méhészetemből garantált liszta szilumézot 5 kilós bádögödönökben 7 koronáért szállít Rottmann Hermin Kiskuchalason.

Szepességi csemegék
BARTA-féle veresáfonya befőt, máina, szamóca, ecspácogóyóist, gomba- és kuskonverveket, pastelomokot ajánl a FELKA KONZERVGYÁR Felka, Szepesmegye. Kérjen árjegyzéket.

Magán építő iparos
iskola előkészít építő, kőműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat, Vagi Izsófi műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 27225

BUTOR
Árverésről, finom és egyszerű butor, hálószobák és garson szobák Szalon bőrfotellek, gyönyörű tükör, diván, borszék, íróasztal, porzasszőnyeg és egyes darabok; Páldos B., VII. Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

Építkezéseket!
Gyárak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen elvállalja, tehermentes tevékeny törlesztésre felépít. Építési tanácsokkal szolgál Borsody építésiroda Bpest, Rákóczi-ut 71. 782

Fenyőborovicska
(Juniperus) BARTA-féle, 3 liter 7.50, 4 liter 8.9.— bórmentve. FELKA KONZERVGYÁR Felka, Szepesmegye. 26973

Magánkutató iroda
Rákóczi-ut 75. Kényes megbízatásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal úgy magán, mint családi ügyekben. Kossza-Magyar Győza. Telefon 67—47. 26703

Lakást,
butorozóit szobát, bármely célra, berendezéssel is, mindenféle berhelységet gyorsan, csekély díjért közvetít a lakásberhelységek közvetítő csak V. Gresham-palota Herleg-utca 2. sz. Telefon 81—08. Minde berhelység nyilvántartv

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak és újak, bármely méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLÖI-UT 123. TELEFON 62—80.

Saját gyártmányú vas-és rézbutorok
Rézagy — — — — 45.— irt
Vasagy matraczezal 8.50
Gyermekágy — — — 11.50
Sodronyágy-betét 3.50
Vas- és rézbutorok gyári árban.

WEISZ LIPÓT
Király-utca 99. szám. TELEFON 57—01.

Narancsot
édes, vékony héjút 5 kilós postakosárunkint 3 koronáért aranyárra citromot kettő, nemesajú almát 250 óriási maronit kettő, vegyes gyümölcs datolyával, fűgével 3 koronáért szállít Müller J. Budapest, Damjanich-u 47.

Csemegeszőlő
postakosárunkint fagymentesen csomagolással 4 korona, téli nemes fajaima és óriás bismama postakosárunkint 5 kor. 25 kiló ára 12 kor. Házilag főzött narancz lekvár 240 kor. Kétfős bismama-sajt 2 kor., Cukor-édes szilvaiz 1.40 K. kilója. Faborcsnak hecitolterj 50 koronáért szállítja Szabo X. I. Csongrád.

BUTOR
Alkalmi vételi Butorvásárlók figyelmebe ajánlom legjobb minőségű butoraimat. Háló-, ebéd- és uriszobák, valamint egyes butordarabok, oszlopok, ocsón, minden elfogadható áron kaphatók. **PECHNER N.** butor - nagykereskedő Király-u 28. az udvarban. TELEFON 38—71.

Pénzkölcsönt
magánpénzt azonnal, takaréktól legorszában ingatlanra, bekebelezésre, félévi utólagos 6 százalékos kamatra, bármilyen kölcsönért tessék hozzám fordulni. Tarácsky Ferenc, Rottenbiller-utca 5/b. Válaszbélyeg. 27428

Gyorsírás (Gabelsberger) Gereben
gyorsíró nőiskolája kiképzés után állást garantál. Németül tudóknak tandíjkezevény. Irógépkutatás növendékeknek díjmentes.

Kristóf-tér 2. 27043

Alkalmi vételi
Butorok, visszamaradt szőnyegek, kényesített körülmények miatt eladók: mahagoni hálószoba 180 ft., íróasztal könyvszekrényvel, olajfestmények 2 ft., nagy perzsa szőnyegek, lámpák, 3 águ villany 14 ft. Árverési butoreladás. Dob-utca és Holló-utca saroképület. 26616

Házak,
villák, telkek, gyáriraktárak, gyáriépületek a főváros minden részéből eladásra vagy kiberlésre előjegyzésben. Huszár Budapest, V. Gresham-palota Elsőrangú ajánlások. Telefon 81—08.

Ki a YES-OUI-SI
című lapot megrendeli, játsza minden megerőltetés nélkül és önállóan az

angol és francia
nyelveket alaposan megtanulhatja. Előfizetési ár negydedvenként minden kiadásra 8 korona. Megrendeléseket elfogad és mutatványszámokat küld a kiadói hivatal. Budapest, Andrássy-ut 97. szám.

Dió,
garantált idej, egészséges, fehérbélű nagyszemű vékonyhéjú, métermázsánként 50, huszonötököl 13, ötököl mintakosárral 3.20 koronáért utánvétellel bérmentetlennel szállít Mihajlovits György, Monor. 27441

Polgári árak!
Pontos kiszolgálás!
Kitűnő szabás!
Videkre miniat. kütők, nagyobb rendelésnél személyesen elmegyek.
Zellszka János
angol irt szabóterem BUDAPEST, Andrássy-ut 56. I. em. Állandó válnatók a legolcsóbban angol és bel-töldi szövekből.

Urasági butorokat, szőnyeget, osillárokat
és legteljesebb berendezéseket (gyárakat és útleket is) veszek és eladok.

Nagy Zsigmond
VI, Lázár-utca 3 (a Váci-körút mellett).
Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagoni plisander vagy másfajta háló, ebéd-, irt szoba és szalonbutorokban. Rézhálószobák, bórgermitárak és kárpitosfélekben. Perzsa, smyrna és más szőnyegekben és függönyökben, modern bronzcsillárokkal, gáz, villamos stb.-hez. 6

Polgári
iskola bármely két osztályt száz tanulóért készíti elő Kovács-féle tanuló-olton. Nagymező-utca 21. Egyenkénti tanítás. (Hölgyek is.) 27508

Stenográfia.
Ingyenes, magyar, német gyorsírási és gépirrási tanfolyamok kezdődnek december havában a főváros legnagyobb és legkiválóbb szakiskolájában a «Stenográfia» Orsz. Gabelsberger Gyorsíró és Gépiróiskolában, Kereskedelmi szaktantárgyak; Sokszorosított kurzusok. Jelentkezés egész nap!

VI. ker., Váci-körút 33. szám.

Bőrszékikar
Bőrszajtó és bőrtárgyak

KENDI ANTAL
Budapest, IV., Károly-utca 2

az evangélikus iskolaépületben. Nagy raktár valódi bőrszékék és karosszékében, jóval olcsóbb árrban, mint eddig.
Használt székek átalakítása bőrszékékre olcsó árakban. Legolcsóbb bőrtárgyak és állványok.

Polgári, gimnáziumi,
kereskedelmi, real, magánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is). Kerekes, Almássy-tér 16. sz. II. em. 18. sz. Válaszbélyegyet kérek. 25465

Üzletvételt
és átadást minden irányban ingyen közvetít Huszár, Budapest, Gresham-palota. Csak levéllileg. (Válaszbélyeg.) Elsőrangú ajánlások.

Polgári iskola
redliskolai, gimnáziumi, kereskedelmi, egyéves önkéntességre képesítő vizsgákra, valamint mindenféle avító és pótló vizsgákra legelővidebb idő alatt a legjobb sikerrel előkészít. Tanár Budapest, Thököly-ut 2. I. em. 3. ajtó. 26814

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap-és államvizsgákra (egy-és kétfős tárgyból is) Kolozsvárra; Budapestre ugyszintén államszámvetéltani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít. Jogi szeminarium; Budapest, VI., Rózsa-utca 44. III: 8

BELHURUT,
(hasznos) gyomorgörcs legelőbb gyógyszer a BARTA-féle PEKETE-APONYA GYÖGYBŐR gyógyszereszek és fűszerezésnél 1 üveg Ára K 1.60, 5 üveget 8.— koronáért bérmentve szállít a FELKA KONZERVGYÁR Felka, Szepesmegye. 26971

Butor
új és használt beraktározásból visszamaradt, csillárok, lámpák, irodaibebendezés, pénzszekrények barmulatos olcsón eladók. Beraktározási vállalat tulajdonos Landsman Samuel Központi városház épület Gerlóczy-utca 2. raktár 10—11—12

Ajtók ablakok,
VASREDŐNYÖK, VASRÁCSOK, kapuk használtak és újak olcsón kaphatók

Lefkovits Jakabnál
Bpest, V., Csáky-utca 26. Korall-utca sarok. Lipót-körút közelében.

Kolozsvári
jogtudományi és államtudományi szigorlatokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismeretesen készítünk elő a legelővidebb idő alatt kiprobált módszerünkkel, igen szerény díjazásért. A vizsga sikerét biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Váltójogból speciális tanfolyam, melyre korlátozott számban veszünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere után igen csekély díjazással. Levéllileg érdeklődőkre kiemelten válaszol Dr. Erős Vilmos, Kolozsvár, Magyar-u. 2.

A Schnitzer-féle TEÁT
kiváló íze és kiadóságánál fogva a legelőbb családokban internatusokban, szanatóriumokban stb. minden más tea fölé helyeznek.

Schnitzer Mór
orosz, ceyloni, kínai tea, valamint cognac, rum nagybani behozatala
Bpest, VI., Váci-körút 9. Fióküzletek: V., Váci-körút 80.

Urasági butor
Eladók és veszek; mahagoni hálószobákat, ebéd- és szalonokat, rézbutorokat, zongorákat, perzsa és szmirna szőnyeget, függönyöket, üveg- és bronzcsillárokat, petroleum-lámpákat, bronzszobrokat, olasz faragványokat, kepeket, olajfestményeket, teljes lakberendezéseket, üzlet berendezéseket.

Nagy és Fia
Állandó nagy lakberendezési kiállítás!
FV., Semmelweis-(Ujvilág-) utca 21., kapubejárát. Az egész házban. Telefon 17—77.

Fiókuzet nincsen. 26619
Finom
őszi juhturót 5 kg. bődön 6 koronáért bérmentve Svájci tégláját kilója 1.60 fill.-ért szállít közvetlen a Felső Magyarországi hegyi juhturógyár, Nagyszabos, Gömörmegeye.

Modern urasági butorok
alkalmi vételi és eladása háló-, ebéd-, szalon-, uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban.
GROSZ SANDOR és társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14—09.